INFORMATOR
o **egzaminie maturalnym** z **języka angielskiego**

od roku szkolnego 2024/2025

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2024

Zespół redakcyjny:
Beata Trzcińska (CKE)
dr Anna Kozioł (CKE)
Jolanta Szatan (CKE)
Katarzyna Furmańczyk (CKE)
Ludmiła Stopińska (CKE)
dr Marcin Smolik (CKE)

Recenzenci:
dr hab. Romuald Gozdawa-Gołębiowski, profesor nadzwyczajny UW – recenzja merytoryczna
dr hab. Melanie Ellis, prof. Politechniki Śląskiej – recenzja merytoryczna
dr hab. Ewa Domagała-Zyśk, prof. KUL – recenzja merytoryczna w zakresie egzaminu dla osób niesłyszących
Jayne Freeman-Zolotenki – recenzja językowa
Mark Znidericz – recenzja językowa
dr Tomasz Karpowicz – recenzja językowa w zakresie języka polskiego

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536-65-00
www.cke.gov.pl sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie)
ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320-55-90
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie (województwo śląskie)
ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 784-16-00
oke.jaworzno.pl sekretariat@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie (województwa: lubelskie, małopolskie, podkarpackie)
os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683-21-01
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży (województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie)
Al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473-71-20
www.oke.lomza.pl sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi (województwa: łódzkie, świętokrzyskie)
ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 664 80 50
lodz.oke.gov.pl sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu (województwa: lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie)
ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854-01-60
www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie (województwo mazowieckie)
ul. Józefa Bema 87, 01-233 Warszawa
tel. 22 457-03-35
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu (województwa: dolnośląskie, opolskie)
ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785-18-94
oke.wroc.pl sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

Wstęp **5**

1.1. Język obcy nowożytny na egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2024/2025 ..... **7**
1.1.1. Zakres wymagań sprawdzanych na egzaminie maturalnym 7
1.1.2. Ogólna charakterystyka egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego 7

1.2. Część ustna (bez określania poziomu) **9**
1.2.1. Charakterystyka części ustnej 9
1.2.2. Ogólne zasady oceniania wypowiedzi ustnych 10
1.2.3. Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych 11

1.3. Część pisemna (poziom podstawowy i rozszerzony) **15**
1.3.1. Rozumienie ze słuchu 15
1.3.2. Rozumienie tekstów pisanych 15
1.3.3. Znajomość środków językowych 16
1.3.4. Wypowiedź pisemna 17
1.3.5. Formy wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym 18
1.3.6. Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi 19
1.3.7. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym 20
1.3.8. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym 26
1.3.9. Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych 33
1.3.10. Uwagi dotyczące zasad liczenia wyrazów w wypowiedziach zdających 34

2.1. Zakres środków gramatycznych (poziom podstawowy i rozszerzony) **35**

2.2. Część ustna (bez określania poziomu). Przykładowe zestawy zadań **45**

2.3. Część pisemna (poziom podstawowy). Przykładowe zadania z rozwiązaniami **57**

2.4. Część pisemna (poziom rozszerzony). Przykładowe zadania z rozwiązaniami **89**

2.5. Egzamin maturalny dla absolwentów niesłyszących (poziom podstawowy i rozszerzony) **123**
2.5.1. Rozumienie tekstów pisanych 124
2.5.2. Znajomość środków językowych 124
2.5.3. Wypowiedź pisemna 125
2.5.4. Formy wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym 126
2.5.5. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym 126
2.5.6. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym 129
2.5.7. Przykładowe zadania z rozwiązaniami (poziom podstawowy) 129
2.5.8. Przykładowe zadania z rozwiązaniami (poziom rozszerzony) 144

2.6. Egzamin maturalny na poziomie dwujęzycznym **153**
2.6.1. Część ustna 153
2.6.1.1. Ogólne zasady oceniania wypowiedzi ustnych 155
2.6.1.2. Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych 155
2.6.2. Część pisemna 160
2.6.2.1. Rozumienie ze słuchu 160
2.6.2.2. Rozumienie tekstów pisanych 161
2.6.2.3. Znajomość środków językowych 161
2.6.2.4. Wypowiedź pisemna 162
2.6.2.5. Formy wypowiedzi pisemnych 162
2.6.2.6. Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi 163
2.6.2.7. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych 164
2.6.2.8. Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych 172
2.6.3. Zakres środków gramatycznych 173
2.6.4. Część ustna. Przykładowe zestawy zadań 177
2.6.5. Część pisemna. Przykładowe zadania z rozwiązaniami 186

1. Opis egzaminu maturalnego z języka angielskiego

WSTĘP

Informator o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2024/2025 jest podzielony na dwie części.

CZĘŚĆ PIERWSZA (1.1.–1.3.) zawiera ogólne informacje dotyczące egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego, sprawdzane umiejętności, rodzaje zadań oraz zasady oceniania wypowiedzi ustnych i pisemnych.

CZĘŚĆ DRUGA (2.1.–2.6.) zawiera zakresy środków gramatycznych oraz przykładowe zadania z języka angielskiego na poszczególne poziomy egzaminu maturalnego wraz z rozwiązaniami, w tym:

- przykładowe zestawy zadań do części ustnej (bez określania poziomu)
- przykładowe zadania do części pisemnej (poziom podstawowy i rozszerzony)
- przykładowe zadania do części pisemnej dla absolwentów niesłyszących (poziom podstawowy i rozszerzony) wraz z krótką charakterystyką egzaminu
- przykładowe zadania na poziomie dwujęzycznym (część ustna i pisemna) wraz z krótką charakterystyką egzaminu.

Dla każdego zadania w części pisemnej podano najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe z podstawy programowej kształcenia ogólnego, do których to zadanie się odnosi. Nie wymieniono wymagań, których spełnienie jest istotne, ale nie gwarantuje wykonania zadania. Przykładowo: dla zadań zamkniętych sprawdzających umiejętność rozumienia wypowiedzi nie podaje się wymagań związanych ze znajomością środków językowych, wychodząc z założenia, że ta wiedza jest koniecznym warunkiem zrozumienia tekstu mówionego i pisanego.

Zadania w *Informatorze* nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w arkuszach egzaminacyjnych. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z zakresu języków obcych nowożytnych zapisanych w podstawie programowej. Należy zauważyć, że na egzaminie nie da się sprawdzić spełnienia niektórych wymagań lub da się to zrobić jedynie w ograniczonym stopniu. Dlatego *Informator* nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w zakresie języka obcego w szkole ponadpodstawowej. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej może zapewnić wszechstronne wykształcenie uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie wybranego języka obcego, w tym ich właściwe przygotowanie do egzaminu maturalnego.

1.1. Język obcy nowożytny na egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2024/2025

1.1.1. Zakres wymagań sprawdzanych na egzaminie maturalnym

Egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego sprawdza, w jakim stopniu absolwent szkoły ponadpodstawowej spełnia wymagania z zakresu języka obcego nowożytnego określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego (podstawa programowa III.1.P, III.1.R i III.DJ)[1].

Podstawa programowa dzieli wymagania na ogólne i szczegółowe. Wymagania ogólne nawiązują do działań językowych składających się na kompetencję komunikacyjną zdefiniowaną w *Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego* i określają nadrzędne cele kształcenia językowego. Wymagania szczegółowe rozwijają i doprecyzowują cele ogólne, m.in. wyznaczają zakres kształconych umiejętności, tematykę zadań oraz możliwe rodzaje tekstów wykorzystywanych w procesie kształcenia językowego.

1.1.2. Ogólna charakterystyka egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego

Ogólna charakterystyka egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego przedstawiona jest w tabelach poniżej: TABELA 1. dotyczy części ustnej, natomiast TABELA 2. – części pisemnej.

TABELA 1. Ogólna charakterystyka części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego

	CZĘŚĆ USTNA – BEZ OKREŚLANIA POZIOMU EGZAMINU	CZĘŚĆ USTNA – POZIOM DWUJĘZYCZNY
TEMATYKA ZADAŃ; WYMAGANIA OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • wymagania ogólne: I, III, IV, V • wymagania szczegółowe: I, IV, VI, VIII.1.–VIII.3., IX, XIII, XIV	określone w podstawie programowej III.DJ: • wymagania ogólne: I, III, IV, V • wymagania szczegółowe: I, IV, VI, VIII.1.–VIII.3., IX, XIII, XIV
CZAS TRWANIA	ok. 15 minut	ok. 15 minut
CZĘŚCI ZESTAWU EGZAMINACYJNEGO	Rozmowa wstępna Rozmowa z odgrywaniem roli Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania	Rozmowa wstępna Odpowiedzi na trzy pytania odnoszące się do materiału stymulującego Prezentacja na podany temat oraz odpowiedzi na trzy pytania
OCENIAJĄCY	członkowie zespołu przedmiotowego	

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

TABELA 2. Ogólna charakterystyka części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego

	CZĘŚĆ PISEMNA – POZIOM PODSTAWOWY	CZĘŚĆ PISEMNA – POZIOM ROZSZERZONY	CZĘŚĆ PISEMNA – POZIOM DWUJĘZYCZNY
TEMATYKA ZADAŃ; WYMAGANIA OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • wymagania ogólne: I–V • wymagania szczegółowe: I–III, V, VII, VIII.1.–VIII.3., IX, XIII, XIV	określone w podstawie programowej III.1.R: • wymagania ogólne: I–V • wymagania szczegółowe: I–III, V, VII, VIII.1.–VIII.3., VIII.5., VIII.6., IX, XIII, XIV	określone w podstawie programowej III.DJ: • wymagania ogólne: I–V • wymagania szczegółowe: I–III, V, VII, VIII.1.–VIII.3., VIII.5., VIII.6., IX, XIII, XIV
CZAS TRWANIA	120 minut	150 minut	180 minut
CZĘŚCI ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO	Rozumienie ze słuchu Rozumienie tekstów pisanych Znajomość środków językowych Wypowiedź pisemna	Rozumienie ze słuchu Rozumienie tekstów pisanych Znajomość środków językowych Wypowiedź pisemna	Rozumienie ze słuchu Rozumienie tekstów pisanych Znajomość środków językowych Wypowiedź pisemna
OCENIAJĄCY	egzaminatorzy okręgowej komisji egzaminacyjnej		

1.2. Część ustna (bez określania poziomu)

Celem części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego jest ocena sprawności mówienia, rozumianej jako realizacja kompetencji komunikacyjnej zdającego. Zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w tej części egzaminu określają wymagania ogólne i szczegółowe wymienione w podstawie programowej kształcenia ogólnego, tj.:

- wymagania ogólne: I. Znajomość środków językowych, III. Tworzenie wypowiedzi, IV. Reagowanie na wypowiedzi, V. Przetwarzanie wypowiedzi.
- wymagania szczegółowe: I. Zakres tematyczny, IV. Tworzenie wypowiedzi ustnych, VI. Reagowanie w formie ustnej, VIII. Przetwarzanie tekstu w formie ustnej, IX. Wiedza o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem, XIII. Stosowanie strategii komunikacyjnych i kompensacyjnych, XIV. Świadomość językowa.

1.2.1. Charakterystyka części ustnej

Część ustna egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego trwa około 15 minut. Egzamin ma formę rozmowy zdającego z osobą egzaminującą, w obecności drugiego członka zespołu przedmiotowego, który nie bierze aktywnego udziału w rozmowie. Zestaw egzaminacyjny składa się z trzech zadań i zawiera polecenia w języku polskim do zadań 1. i 3. oraz materiał ikonograficzny do zadań 2. i 3.

Przebieg egzaminu oraz ogólną charakterystykę poszczególnych zadań przedstawiono w TABELI 3.

TABELA 3. Część ustna egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego – egzamin bez określania poziomu

	PRZEBIEG EGZAMINU CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ	CZAS TRWANIA
Czynności organizacyjne	Po wylosowaniu zestawu zdający przystępuje do egzaminu. Nie przewidziano dodatkowego czasu na zapoznanie się z treścią całego zestawu przed odpowiedzią.	-
Rozmowa wstępna	Egzaminujący zadaje zdającemu kilka pytań związanych z jego życiem i zainteresowaniami. Lista pytań do wyboru zamieszczona jest wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. Celem rozmowy jest umożliwienie zdającemu oswojenia się z sytuacją egzaminacyjną.	ok. 2 minut
Zadanie 1. Rozmowa z odgrywaniem roli	• Zdający ma ok. 30 sekund na zapoznanie się z poleceniem. • Zadanie polega na przeprowadzeniu rozmowy, w której zdający i egzaminujący odgrywają role wskazane w poleceniu. Role przyjmowane przez zdającego odpowiadają doświadczeniom życiowym osoby nastoletniej lub stawiają go w sytuacjach, w jakich mógłby się znaleźć w przyszłości.	maks. 4 minuty (wliczając czas na zapoznanie się z treścią zadania)

	W trakcie rozmowy zdający musi odnieść się do czterech elementów wskazanych w poleceniu i rozwinąć swoją wypowiedź w zadowalającym stopniu. Istotne jest również, aby zdający w sposób właściwy reagował na wypowiedzi egzaminującego.	
Zadanie 2. Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania	Zdający: • opisuje ilustrację zamieszczoną w wylosowanym zestawie. W opisie ilustracji zdający powinien określić miejsce, osoby oraz wykonywane przez nie czynności. • odpowiada na trzy pytania postawione przez egzaminującego. Pytania są związane z tematyką ilustracji i zamieszczone są wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. W swoich odpowiedziach zdający nie powinien ograniczać się do zdawkowych, jednozdaniowych wypowiedzi.	maks. 3 minuty
Zadanie 3. Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania	• Zdający ma czas ok. 1 minuty na zapoznanie się z poleceniem i materiałem stymulującym. • Zdający: – wybiera ilustrację, która – jego zdaniem – najlepiej spełnia warunki wskazane w poleceniu, i uzasadnia swoją decyzję – wyjaśnia, dlaczego odrzuca pozostałe ilustracje – odpowiada na dwa pytania postawione przez egzaminującego. Pytania są związane z tematyką materiału stymulującego i zamieszczone są wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. W swoich odpowiedziach zdający nie powinien ograniczać się do zdawkowych, jednozdaniowych wypowiedzi.	maks. 5 minut (wliczając czas na zapoznanie się z treścią zadania)

1.2.2. Ogólne zasady oceniania wypowiedzi ustnych

Oceny wypowiedzi zdającego w części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego dokonują członkowie zespołu przedmiotowego, przyznając punkty zgodnie ze skalą oceniania egzaminu ustnego. Każda wypowiedź jest oceniana zgodnie z następującymi kryteriami:

- sprawność komunikacyjna: od 0 do 6 punktów, oceniana w każdym zadaniu osobno (maksymalnie 18 punktów)
- zakres środków leksykalno-gramatycznych: od 0 do 4 punktów, oceniany w całej wypowiedzi zdającego
- poprawność środków leksykalno-gramatycznych: od 0 do 4 punktów, oceniana w całej wypowiedzi zdającego
- wymowa: od 0 do 2 punktów, oceniana w całej wypowiedzi zdającego
- płynność wypowiedzi: od 0 do 2 punktów, oceniana w całej wypowiedzi zdającego.

W ocenie sprawności komunikacyjnej bierze się pod uwagę stopień realizacji przez zdającego czterech elementów wskazanych dla każdego zadania:

- w zadaniu 1.: omówienie czterech elementów podanych w poleceniu
- w zadaniu 2.: opis ilustracji (1 element) i odpowiedzi na trzy pytania (3 elementy)
- w zadaniu 3.: wybór ilustracji najlepiej spełniającej warunki wskazane w poleceniu i uzasadnienie wyboru (1 element), wyjaśnienie powodów odrzucenia pozostałych ilustracji (1 element) oraz odpowiedzi na dwa pytania (2 elementy).

Zdający powinien nie tylko odnieść się do wszystkich wskazanych elementów każdego zadania, lecz także w każdym z nich rozwinąć swoją wypowiedź.

W ocenie sprawności komunikacyjnej bierze się również pod uwagę następujące aspekty:

- adekwatność wypowiedzi do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego
- zakres pomocy ze strony egzaminującego.

Ocena umiejętności językowych jest dokonywana dla całej wypowiedzi zdającego, począwszy od rozmowy wstępnej. W ocenie zakresu i poprawności środków leksykalno-gramatycznych bierze się pod uwagę ich zróżnicowanie i poprawność oraz wpływ ewentualnych błędów językowych na komunikację. W ocenie wymowy i płynności wypowiedzi bierze się pod uwagę poprawność wymowy w zakresie pojedynczych dźwięków i/lub akcentowania, i/lub intonacji oraz ogólną płynność wypowiedzi.

Poniżej przedstawiono szczegółowe kryteria oceniania wypowiedzi w części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego wraz z krótkim komentarzem.

1.2.3. Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych

Sprawność komunikacyjna

Ocena sprawności komunikacyjnej jest dokonywana w każdym zadaniu osobno. W ocenie bierze się najpierw pod uwagę, do ilu elementów z polecenia zdający odniósł się w swojej wypowiedzi oraz ile z tych elementów rozwinął w zadowalającym stopniu. Punkty przyznaje się zgodnie z TABELĄ A.

TABELA A

Do ilu elementów zdający się odniósł?	Ile elementów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt
3		4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2			3 pkt	2 pkt	1 pkt
1				1 pkt	0 pkt
0					0 pkt

Od liczby punktów uzyskanej w ten sposób można następnie odjąć punkty, zależnie od zakresu pomocy, jakiej zdający potrzebuje ze strony egzaminującego, oraz – w przypadku zadania 1. – adekwatności wypowiedzi do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego, zgodnie z TABELĄ B.

TABELA B

• zdający nie potrzebuje LUB bardzo rzadko potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego • [dodatkowo w zad. 1.:] ORAZ wypowiedzi zdającego są adekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego	punkty wg TABELI A
• zdający czasami potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego • [dodatkowo w zad. 1.:] ORAZ/LUB wypowiedzi zdającego są częściowo nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego	punkty wg TABELI A minus 1 (do zera)
• zdający potrzebuje znacznej pomocy ze strony egzaminującego • [dodatkowo w zad. 1.:] ORAZ/LUB wypowiedzi zdającego są często nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego	punkty wg TABELI A minus 2 (do zera)

Zakres środków leksykalno-gramatycznych

4 pkt	szeroki zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone; formułując wypowiedź na tematy złożone, rzadko stosuje słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak *miły*, *interesujący*, *fajny*
3 pkt	zadowalający zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone; formułując wypowiedź na tematy złożone stosuje jednak głównie słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak *miły*, *interesujący*, *fajny*
2 pkt	ograniczony zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający dość swobodnie wypowiada się na tematy proste, tematy bardziej złożone sprawiają mu kłopoty
1 pkt	bardzo ograniczony zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający ma kłopoty z wypowiadaniem się na tematy proste
0 pkt	brak wypowiedzi LUB wypowiedź niekomunikatywna; zdający nie jest w stanie wypowiedzieć się nawet na tematy bardzo proste

Poprawność środków leksykalno-gramatycznych

4 pkt	sporadyczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji
3 pkt	dość liczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację
2 pkt	liczne błędy leksykalne i gramatyczne, zakłócające komunikację
1 pkt	bardzo liczne błędy leksykalne i gramatyczne, w znacznym stopniu zakłócające komunikację
0 pkt	brak wypowiedzi LUB wypowiedź niekomunikatywna

Wymowa

W ocenie wymowy bierze się pod uwagę błędy w wymowie dźwięków i/lub akcentowaniu, i/lub intonacji oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

2 pkt	brak błędów w wymowie LUB błędy w wymowie nie zakłócają komunikacji
1 pkt	błędy w wymowie czasami zakłócają komunikację
0 pkt	• błędy w wymowie często zakłócają komunikację LUB uniemożliwiają zrozumienie komunikatu • brak wypowiedzi LUB wypowiedź niekomunikatywna

Płynność wypowiedzi

2 pkt	w wypowiedzi nie występują pauzy LUB występują pauzy, które czasem są nienaturalne, jednak nie zakłócają odbioru komunikatu
1 pkt	pauzy w wypowiedzi występują często i są nienaturalne; czasami zakłócają odbiór komunikatu
0 pkt	• pauzy w wypowiedzi występują bardzo często i są nienaturalne; zakłócają odbiór komunikatu • brak wypowiedzi LUB wypowiedź niekomunikatywna

Zdający, który nie przystąpił do realizacji wszystkich zadań, może za zakres i poprawność środków leksykalno-gramatycznych oraz wymowę i płynność wypowiedzi otrzymać maksymalną liczbę punktów określoną w poniższej tabeli.

Liczba zadań, do których przystąpił zdający	Zakres środków leksykalno-gramatycznych	Poprawność środków leksykalno-gramatycznych	Wymowa	Płynność wypowiedzi
2 zadania	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty
1 zadanie	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt

Przykładowe zestawy zadań do części ustnej (bez określania poziomu) znajdują się na stronach 45–55.

1.3. Część pisemna (poziom podstawowy i rozszerzony)

1.3.1. Rozumienie ze słuchu

Podstawę zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu stanowią teksty dwukrotnie odtwarzane w sali egzaminacyjnej z urządzenia do odtwarzania płyt CD lub plików mp3. W materiale dźwiękowym – oprócz tekstów w języku obcym – są nagrane instrukcje w języku polskim dotyczące rozwiązywania zadań.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • I.1.–I.14. • II.1.–II.8.	określone w podstawie programowej III.1.R: • I.1.–I.14. • II.1.–II.10.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub adaptowane, czytane przez rodzimych użytkowników języka	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane, czytane przez rodzimych użytkowników języka
CZAS TRWANIA NAGRANIA	ok. 25 minut	ok. 30 minut
	całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań	
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte, np.: • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte, np.: • zdania/tekst z lukami • odpowiedzi na pytania	
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	15 zadań (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	15 zadań (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	25%	25%

1.3.2. Rozumienie tekstów pisanych

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych są oparte na tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • I.1.–I.14. • III.1.–III.9. • VIII.1., VIII.2.	określone w podstawie programowej III.1.R: • I.1.–I.14. • III.1.–III.10. • VIII.1., VIII.2., VIII.5., VIII.6.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub adaptowane	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane

ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ TEKSTÓW	ok. 1100–1500 wyrazów	ok. 1400–1800 wyrazów
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte, np.: • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte, np.: • zdania/tekst z lukami • odpowiedzi na pytania	
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	20 zadań (4–5 wiązek, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	18 zadań (4–5 wiązek, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	33%	30%

1.3.3. Znajomość środków językowych

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych (leksykalno-gramatycznych) są oparte na pojedynczych zdaniach lub krótkich tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; ZAKRES ŚRODKÓW LEKSYKALNYCH; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • I.1.–I.14. • VII.1.–VII.15. • VIII.2., VIII.3. • XIV	określone w podstawie programowej III.1.R: • I.1.–I.14. • VIII.2., VIII.3. • XIV
ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH	określony w *Informatorze* (str. 35–44)	określony w *Informatorze* (str. 35–44)
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub adaptowane	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte wyboru wielokrotnego oparte na tekście lub na zdaniach zadania otwarte oparte na tekście lub na zdaniach, np.: • zadanie z lukami • transformacje • słowotwórstwo • tłumaczenie • gramatykalizacja • set leksykalny	zadania zamknięte wyboru wielokrotnego oparte na tekście lub na zdaniach zadania otwarte oparte na tekście lub na zdaniach, np.: • zadanie z lukami • transformacje • słowotwórstwo • tłumaczenie • gramatykalizacja • set leksykalny
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	13 zadań (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	14 zadań (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	22%	23%

1.3.4. Wypowiedź pisemna

Zadanie polega na napisaniu tekstu zgodnie ze wskazówkami dotyczącymi treści oraz formy zawartymi w poleceniu.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • I.1.–I.14. • V.1.–V.12. • VII.1.–VII.15. • VIII.3. • IX • XIII • XIV	określone w podstawie programowej III.1.R: • I.1.–I.14. • V.1.–V.13. • VII.1.–VII.15. • VIII.3. • IX • XIII • XIV
LICZBA WYPOWIEDZI	1	1
FORMY WYPOWIEDZI	tekst użytkowy (np. e-mail, wpis na blogu lub forum internetowym) z elementami np. opisu, relacjonowania, uzasadniania opinii, w tym przedstawiania zalet i wad różnych rozwiązań	tekst argumentacyjny (list formalny, rozprawka, artykuł publicystyczny) z elementami np. opisu, relacjonowania, sprawozdania, recenzji, pogłębionej argumentacji (sekcja 1.3.5.)
CHARAKTERYSTYKA ZADANIA	jedno zadanie (bez możliwości wyboru); polecenie w języku polskim; w treści zadania podano cztery elementy, które zdający powinien rozwinąć w wypowiedzi	jedno zadanie; dwa tematy w języku polskim, zdający wybiera jeden z nich i tworzy tekst; każdy temat zawiera dwa elementy, które zdający powinien omówić w wypowiedzi
DŁUGOŚĆ WYPOWIEDZI	100–150 wyrazów	200–250 wyrazów
PUNKTACJA	wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora zgodnie z następującymi kryteriami: • treść: od 0 do 5 punktów • spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 2 punktów • zakres środków językowych: od 0 do 3 punktów • poprawność środków językowych: od 0 do 2 punktów Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych zamieszczono poniżej, wraz z krótkim komentarzem (sekcja 1.3.7.).	wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora zgodnie z następującymi kryteriami: • zgodność z poleceniem: od 0 do 5 punktów • spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 2 punktów • zakres środków językowych: od 0 do 3 punktów • poprawność środków językowych: od 0 do 3 punktów Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych zamieszczono poniżej, wraz z krótkim komentarzem (sekcja 1.3.8.).
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	20%	22%

1.3.5. Formy wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym

ROZPRAWKA to wypowiedź, w której zdający rozważa zagadnienie podane w poleceniu, przedstawiając argumenty, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami oraz/lub przykładami. Autor rozprawki, **zależnie od tematu**, powinien wyrazić aprobatę albo dezaprobatę wobec omawianego zagadnienia albo przedstawić argumenty za i przeciw, odpowiednio sygnalizując przyjęty schemat w tezie.

Dobrze napisana rozprawka:

- zawiera we wstępie zgodną z tematem, jasno sformułowaną tezę, która zapowiada oczekiwaną strukturę rozprawki, np.: *moim zdaniem, takie rozwiązanie ma dużo zalet…*; *uważam, że taka decyzja będzie miała negatywne skutki…*; *są plusy i minusy takiej decyzji…*; *… ma wiele zalet, ale spowoduje też wiele problemów*
- w rozwinięciu omawia zagadnienie w sposób przejrzysty, logiczny; wszystkie argumenty przedstawione w rozwinięciu konsekwentnie wspierają postawioną tezę
- zawiera podsumowanie zgodne z tezą oraz argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
- charakteryzuje się stylem formalnym.

W ARTYKULE PUBLICYSTYCZNYM zdający wyraża swoje stanowisko wobec problemu/zjawiska społecznego wskazanego w poleceniu. Celem artykułu jest rzeczowe przedstawienie omawianej kwestii. Artykuł może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji, komentarze odautorskie, ocenę faktów, elementy opinii oraz może także podejmować próbę kształtowania opinii czytelników.

Dobrze napisany artykuł:

- ma tytuł przyciągający uwagę czytelnika
- zawiera wstęp, w którym autor stara się zachęcić czytelnika do przeczytania tekstu, np. przywołując fakt lub anegdotę, sygnalizując temat artykułu w formie pytania, używając barwnego języka
- może zawierać pytania zachęcające czytelnika do dalszych rozważań na temat poruszany w tekście
- zawiera zakończenie, zgodne z treścią artykułu.

LIST FORMALNY jest napisany w odpowiedzi na sytuację określoną w zadaniu egzaminacyjnym. Może to być np. list czytelnika do gazety/czasopisma lub list mieszkańca do władz miasta. List może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji itp.

Dobrze napisany list formalny:

- zawiera we wstępie określenie celu, w jakim został napisany
- omawia dane zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny
- zawiera elementy typowe dla formy, w tym odpowiedni zwrot rozpoczynający i odpowiedni zwrot kończący.

Przykładowe zadania do części pisemnej (na poziomie podstawowym i rozszerzonym) wraz z rozwiązaniami znajdują się na stronach 57–122.

1.3.6. Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych
W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna.

Zadania otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych
1. Odpowiedź musi być komunikatywna dla odbiorcy, zgodna z poleceniem oraz musi wskazywać, że zdający zrozumiał tekst.
2. O ile zasady oceniania określone dla danego zadania nie stanowią inaczej, odpowiedź nie jest akceptowana, jeśli zdający:
   - popełnia błędy, które:
     - zmieniają znaczenie wyrazu
     - powodują, że użyty wyraz nie byłby zrozumiany przez odbiorcę jako wyraz, którym zdający powinien uzupełnić tekst
     - powodują, że odpowiedź jest niejasna, dwuznaczna lub wieloznaczna
   - używa zapisu odzwierciedlającego brzmienie wyrazu zamiast zapisu w poprawnej formie ortograficznej, np. *buk* zamiast *book*
   - udziela odpowiedzi, która:
     - nie jest wystarczająco precyzyjna
     - nie łączy się logicznie i/lub nie jest spójna z fragmentami tekstu otaczającymi lukę; nie jest logiczną odpowiedzią na pytanie
   - udziela dwóch odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga – błędna
   - podaje poprawną odpowiedź, ale uzupełnia ją elementami, które nie są zgodne z tekstem
   - udziela odpowiedzi w języku innym niż wymagany w danym zadaniu.
3. Jeżeli lukę należy uzupełnić liczebnikiem, numerem telefonu, godziną lub wyrazem/wyrazami o wysokiej frekwencji w języku angielskim, wówczas wymagana jest pełna poprawność zapisu.
4. Jeżeli lukę należy uzupełnić wyrazem/wyrazami o niskiej frekwencji w języku angielskim, dopuszczalne są błędy językowe i/lub ortograficzne, o ile nie zakłócają komunikacji, a odpowiedź wskazuje, że zdający zrozumiał tekst.
5. Jeżeli lukę należy uzupełnić dłuższym fragmentem tekstu lub zadanie wymaga odpowiedzi pełnym zdaniem, kluczowe jest przekazanie komunikatu.

Uwaga!
1. W zasadach oceniania rozwiązań zadań ustalanych dla zadań w konkretnym arkuszu egzaminacyjnym mogą zostać określone wyjątki od powyższych zasad, np. dopuszczające uzgodniony katalog błędów w przypadku danego wyrazu.
2. Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

1.3.7. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym

Treść

W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu podpunktów polecenia zdający odniósł się w swojej wypowiedzi, a następnie ile z tych podpunktów rozwinął w zadowalającym stopniu.

Za wypowiedź przyznaje się od 0 do 5 punktów, zgodnie z poniższą tabelą.

Do ilu podpunktów zdający się odniósł?	Ile podpunktów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	2 pkt
3		3 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2			2 pkt	1 pkt	1 pkt
1				1 pkt	0 pkt
0					0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której zdający odniósł się do 2 podpunktów i oba rozwinął, przyznaje się 2 punkty.

1. W ocenie treści egzaminator kieruje się:
   a. nadrzędnymi zasadami dotyczącymi sposobu oceniania wypowiedzi podanymi w punktach 2–16 poniżej oraz ustaleniami przyjętymi w danej sesji egzaminacyjnej dla konkretnego zadania
   b. w razie wątpliwości – rozważeniem następujących kwestii:
      – w jakim stopniu jako odbiorca czuje się poinformowany w zakresie kluczowego elementu podpunktu polecenia?
      – w jaki sposób zdający realizuje dany podpunkt, np. za pomocą ilu zdań i jakich, za pomocą ilu czasowników/określników, jak złożona jest wypowiedź, jak wiele szczegółów przekazuje?
2. Należy uznać, że zdający **nie odniósł się** do danego podpunktu polecenia, jeśli
   a. nie realizuje tego podpunktu lub
   b. realizuje go w sposób niekomunikatywny.
3. Należy uznać, że zdający **odniósł się** do danego podpunktu polecenia, jeśli
   a. realizuje go w sposób komunikatywny, ale w minimalnym stopniu
   b. rozbudowuje minimalną realizację podpunktu o dodatkową, komunikatywną informację.
4. Należy uznać, że zdający **rozwinął** dany podpunkt polecenia, jeśli odniósł się do niego w sposób bardziej szczegółowy, tzn. w realizacji podpunktu można wyodrębnić:
   a. przynajmniej trzy komunikatywne, minimalne odniesienia
   b. jedno lub dwa bardziej rozbudowane, komunikatywne odniesienia.
5. W przypadku podpunktów polecenia, które składają się z dwóch członów:
   a. jeśli zdający w minimalnym stopniu nawiązał do jednego członu, a drugiego nie zrealizował, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
   b. jeśli zdający nawiązał do obydwu członów w minimalnym stopniu, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
   c. jeśli zdający rozbudował swoją wypowiedź tylko w zakresie jednego członu, a drugiego nie zrealizował, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
   d. jeśli zdający odniósł się do obydwu członów i przynajmniej jeden z nich przedstawił w sposób bardziej szczegółowy, należy uznać, że rozwinął wypowiedź.

6. Realizacja podpunktu polecenia za pomocą synonimicznych wyrazów/wyrażeń lub wzajemnie wykluczających się wyrazów/wyrażeń, lub za pomocą równorzędnych wyrazów/wyrażeń odnoszących się do jednego aspektu jest traktowana jako jedno odniesienie.
7. Pospolite modyfikatory takie jak np. *very, a little, some, much, many* oraz zaimki nie są traktowane jako kolejne odniesienie do danego podpunktu polecenia.
8. Nazwy własne nie są traktowane jako kolejne odniesienie do danego podpunktu polecenia, chyba że w wyraźny sposób wnoszą dodatkowe informacje.
9. Realizację poszczególnych podpunktów polecenia ocenia się w całej wypowiedzi; odniesienia do tego samego podpunktu polecenia mogą wystąpić w różnych częściach pracy.
10. Ten sam fragment tekstu nie może być traktowany jako realizacja dwóch różnych podpunktów polecenia.
11. Jeśli zdający traktuje poszczególne podpunkty polecenia jak zadawane pytania i tworzy wypowiedź przez odpowiadanie na te pytania, nie dbając o precyzyjne przekazanie informacji wymaganych w każdym podpunkcie polecenia, prowadzi to do obniżenia punktacji za treść oraz może powodować obniżenie punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
12. Jeżeli zdający realizuje podpunkt polecenia w sposób niestandardowy, budzący wątpliwość, to wymagany jest w wypowiedzi element, który wskazuje, że informacja dotyczy danego podpunktu polecenia i jest logicznie uzasadniona.
13. Jeżeli zdający realizuje podpunkt polecenia, ale komunikacja jest znacznie zaburzona na skutek użycia niewłaściwej struktury leksykalno-gramatycznej, podpunkt rozwinięty jest traktowany jako podpunkt, do którego zdający tylko się odniósł, a podpunkt, do którego zdający się odniósł, jako niezrealizowany.
14. Dopuszcza się udzielenie przez zdającego wymijającej odpowiedzi, np. *Nie wiem, kiedy… / Nie wiem, co… / Nie wiem, dlaczego…*, jeśli odpowiedź taka spełnia warunki polecenia. Nie akceptuje się odpowiedzi nienaturalnych w danej sytuacji komunikacyjnej.
15. Jeżeli zdający realizuje kluczowy fragment wypowiedzi w języku innym niż język egzaminu, to realizację podpunktu polecenia uznaje się za niekomunikatywną.
16. Jeżeli zdający używa innego języka niż język egzaminu we fragmencie wypowiedzi, który nie jest kluczowy do realizacji polecenia, to ten fragment nie jest brany pod uwagę w ocenie treści.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź jest w całości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu LUB w wypowiedzi występują sporadyczne usterki w spójności i/lub logice.
1 pkt	Wypowiedź zawiera dość liczne usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna/nielogiczna; zbudowana jest z fragmentów trudnych do powiązania w całość.

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment tekstu (np. 1–2 zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt. Jeśli takich fragmentów jest więcej lub są one dłuższe, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
   - braku połączenia wypowiedzi piszącego z podanym początkiem
   - braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
   - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania” z jednego czasu gramatycznego na inny)
   - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst
   - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
2. Zdający nie musi realizować podpunktów polecenia w kolejności, w jakiej są wymienione w zadaniu. Sama zmiana kolejności nie może być podstawą do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
3. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
4. Brak powiązania między rozwinięciem napisanym przez zdającego a zdaniem wprowadzającym podanym w arkuszu może być podstawą do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
5. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
6. Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się, czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.

7. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
8. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
9. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą" na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych; liczne precyzyjne sformułowania
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; wyłącznie najprostsze środki językowe ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia

Praca może otrzymać liczbę punktów wskazaną w tabeli, jeśli spełnia wszystkie wymogi określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B1 (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B1, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B1, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B1, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie najprostsze środki językowe.

Pod pojęciem „precyzyjne sformułowania” rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *nice*, *great*, *interesting*, stosowanie typowych dla danego języka związków wyrazowych oraz struktur gramatycznych precyzyjnie pasujących do danej sytuacji komunikacyjnej (np. *heavy traffic* zamiast *many cars on the road*; *There is a book on the table.* zamiast *On the table is a book.*).

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was writen in the 19th century.*

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

2 pkt	• brak błędów • nieliczne błędy niezakłócające komunikacji lub sporadycznie zakłócające komunikację
1 pkt	• liczne błędy niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy niezakłócające komunikacji
0 pkt	• liczne błędy często zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy czasami lub często zakłócające komunikację

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne” błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne” błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
   - nieczytelna LUB
   - całkowicie niezgodna z poleceniem LUB
   - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
   - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli praca zawiera fragmenty na zupełnie inny temat, wyuczone na pamięć lub fragmenty całkowicie nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające

spójność i logikę tekstu, są one otaczane kołem i nie są brane pod uwagę przy liczeniu wyrazów i ocenie zakresu środków językowych i poprawności środków językowych.

4. Jeżeli wypowiedź zawiera **mniej niż 80 wyrazów**, jest oceniana wyłącznie w kryterium treści. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się również 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie. W takich pracach oznacza się błędy.
7. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym. Takie błędy nie są oznaczane w pracy zdającego. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych.
8. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułów, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film, band*, np. *film* „M jak miłość”. Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym niż język egzaminu i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read* <u>*Nowe Horyzonty*</u>. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie jest podkreślane linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.
9. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.
10. Praca w brudnopisie jest sprawdzana, jeżeli wyraz *Brudnopis* przekreślono i obok zostało napisane *Czystopis*.
11. Jeżeli zdający umieścił w pracy adnotację *ciąg dalszy w brudnopisie* i zakreślił, która część jest czystopisem, to ta część podlega ocenie.

1.3.8. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym

Zgodność z poleceniem (elementy treści i formy)

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę elementy treści oraz elementy formy, które zostały zrealizowane w wypowiedzi, oraz jakość realizacji tych elementów.

Elementy treści. Realizację każdego z pięciu elementów treści ocenia się na skali 2–1–0 zgodnie z TABELĄ A.

TABELA A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

<table>
<tr><th colspan="2">Elementy treści</th><th>2</th><th>1</th><th>0</th></tr>
<tr><td rowspan="5">1.
Wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi</td><td rowspan="2">R*</td><td>teza jest jasna, zgodna z tematem ORAZ argumentacją przedstawioną w rozwinięciu</td><td>teza nie jest w pełni poprawna, np.
– teza nie jest w pełni zgodna z tematem ALBO argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
– teza znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu</td><td>brak tezy

teza zawiera poważne usterki, np.
– teza jest niezgodna z tematem
– teza znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
– teza niejasna, trudna do wskazania

wstęp niekomunikatywny</td></tr>
<tr><td colspan="3">W pełni poprawna teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki. Jeśli teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, może być zakwalifikowana maksymalnie na poziom 1.</td></tr>
<tr><td>A*</td><td>wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, np. w formie pytania lub cytatu</td><td>wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np.
– wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne
– bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki)
– ciekawe, oryginalne, ALE odbiegające od tematu</td><td>brak wprowadzenia

wprowadzenie niezgodne z tematem

wprowadzenie niejasne

wprowadzenie niekomunikatywne</td></tr>
<tr><td>L*</td><td>wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu</td><td>wstęp nie jest w pełni poprawny, np.
– nie określa celu
– określa cel/powód pisania listu, ALE odbiega od tematu
– cel nie jest określony jasno
– wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)</td><td>brak wstępu

wstęp niezgodny z tematem

wstęp niejasny

wstęp niekomunikatywny</td></tr>
<tr><td>2.
Pierwszy element tematu</td><td rowspan="2">R
A
L</td><td rowspan="2">wieloaspektowa ORAZ/LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)</td><td rowspan="2">powierzchowna realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np.
– zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/ uzasadniając;
– zdający odnosi się do 1-2 aspektów i omawia je niezbyt szczegółowo</td><td rowspan="2">brak wypowiedzi

wypowiedź bardzo pobieżnie dotykająca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/ określenie, nie rozwijając go/jej

wypowiedź nie jest komunikatywna

wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu</td></tr>
<tr><td>3.
Drugi element tematu</td></tr>
</table>

4. Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	**R A L**	zakończenie zgodne z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi zakończenie znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodne z treścią wypowiedzi zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztampowe), np. ogranicza się do przeformułowania tezy zdający powtarza wstęp w zasadzie tymi samymi słowami	brak zakończenia zakończenie nie jest komunikatywne zakończenie nie jest zgodne z tematem zakończenie znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodne z treścią wypowiedzi
5. Fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	**R A L**	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Opisy w TABELI A będą doprecyzowywane w odniesieniu do poszczególnych tematów w każdej sesji egzaminu maturalnego.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania elementów treści

1. Teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki, tj.
   - w przypadku rozprawki „za i przeciw" wskazywać, że będą rozpatrywane wady i zalety / dobre i złe strony, np. *There are advantages and disadvantages of …*; *… brings many benefits, but also has a number of drawbacks.*
   - w przypadku rozprawki, w której zdający przedstawia swoją opinię, określać, jakie stanowisko w danej sprawie zajmuje zdający, np. *I think it is a good idea*; *In my opinion it is the wrong decision*; *I'm in favour of such a solution but I can also see a lot of dangers*; *This idea has many disadvantages.*

   Teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, jeśli np.:
   - wskazuje na rozpatrywanie tylko wad ALBO tylko zalet w rozprawce „za i przeciw"
   - jest stwierdzeniem lub pytaniem, które nie pozwala na określenie, jakie stanowisko zajmuje zdający, np. *Is it a good idea?*; *Should this idea be introduced or not?*; *I can't say if it is good or bad*; *I don't know what to think about it.*
   - zdający określa wyłącznie stanowisko innych osób w rozprawce, w której ma wyrazić własną opinię, np. *Many people think this is a good idea, but it also has many opponents.*
2. Stanowisko wyrażone w tezie musi być spójne z treścią rozwinięcia rozprawki. Teza jest kwalifikowana jako „nie w pełni zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu", jeśli np.:
   - zdający pomija w rozwinięciu kwestie zasygnalizowane w tezie (np. teza zapowiada argumenty za i przeciw, a w rozwinięciu zdający przedstawia tylko wady albo tylko zalety)
   - zdający wprowadza w rozwinięciu argumenty, które są sprzeczne z tezą (np. teza zapowiada omawianie pozytywnych stron jakiegoś zjawiska, a w rozwinięciu przedstawione są również jego wady).

W przypadku rozprawki, w której zdający przedstawia swoją opinię, jest akceptowane podanie argumentów sprzecznych z postawioną tezą, pod warunkiem że zdający wskazuje na poglądy innych osób po to, żeby wyjaśnić, dlaczego się z nimi nie zgadza, np. *Although for many people this solution makes sense for economic reasons, in my opinion, money is not everything.*

3. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za część rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być jednocześnie realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
4. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu, który jest kluczowy dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
5. Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę jego zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.
6. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.

Elementy formy. Realizację każdego z czterech elementów formy ocenia się na skali 1–0 zgodnie z TABELĄ B.

TABELA B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	**1**	**0**
1. Elementy charakterystyczne dla formy	**R**	teza jest umiejscowiona we wstępie	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i odpowiedni zwrot kończący	
2. Kompozycja	**R A L**	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny, wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. Segmentacja	**R A L**	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest merytorycznie uzasadniony	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. Długość pracy	**R A L**	długość pracy mieści się w granicach 180–280 wyrazów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Uwaga: jedna usterka jest wystarczająca, żeby zakwalifikować pracę na 0 w danym podkryterium.

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z TABELĄ C.

TABELA C

Elementy treści	Elementy formy		
	4–3	2–1	0
10	5 pkt	4 pkt	3 pkt
8–9	4 pkt	3 pkt	2 pkt
6–7	3 pkt	2 pkt	1 pkt
4–5	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2–3	1 pkt	0 pkt	0 pkt
0–1	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 5, a elementy formy oceniono na 2, za *zgodność z poleceniem* przyznaje się 1 punkt.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
1 pkt	Wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment (np. dłuższe zdanie lub 2–3 krótkie zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt; jeśli takich fragmentów jest więcej, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
   - braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
   - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania” z jednego czasu gramatycznego na inny)
   - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst
   - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
2. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
3. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
4. Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się, czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.
5. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
6. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.

7. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą” na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych; liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia
Jeżeli w wypowiedzi występują rażące/liczne uchybienia w stosowności i/lub jednolitości stylu, to liczbę punktów przyznanych za zakres środków językowych można obniżyć o 1 punkt (maksymalnie do zera).	

Praca może otrzymać wskazaną w tabeli liczbę punktów, jeśli spełnia wszystkie wymogi określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2 (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B2, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych” użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B2, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie proste środki językowe.

Przez „naturalność” rozumie się charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń. Pod pojęciem „precyzji” rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa

swoistego dla tematu, unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *nice*, *great*, *interesting*, stosowanie typowych dla danego języka związków wyrazowych oraz struktur gramatycznych precyzyjnie pasujących do danej sytuacji komunikacyjnej (np. *extreme weather* zamiast *dangerous weather*; *There has been an increase in road accidents.* zamiast *More accidents have happened on the roads recently.*).

Przez „stosowność" stylu rozumie się dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość" stylu rozumie się konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was writen in the 19th century.*

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)	
	nieliczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
nieliczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt

1. W razie wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy na poziom niższy lub wyższy decyduje „waga" błędów oraz ich wpływ na komunikację.
2. Błędy interpunkcyjne są traktowane jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.
3. W wypowiedziach zdających, którym przyznano dostosowanie polegające na nieuwzględnianiu błędów zapisu, w przypadku bardzo licznych błędów językowych, które nie zakłócają komunikacji lub sporadycznie zakłócają komunikację, przyznaje się 1 punkt. Jeżeli błędy językowe są bardzo liczne i często zakłócają komunikację, przyznaje się 0 punktów.
4. W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne" błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne" błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
   - nieczytelna LUB
   - całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem LUB
   - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
   - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera **mniej niż 160 wyrazów**, jest oceniana wyłącznie w kryterium zgodności z poleceniem. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
5. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie. W takich pracach oznacza się błędy.
7. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych oraz interpunkcyjnych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym. Takie błędy nie są oznaczane w pracy zdającego. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych.
8. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film, band,* np. *film „M jak miłość”*. Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym niż język egzaminu i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read* <u>*Nowe Horyzonty*</u>. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie jest podkreślane linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.
9. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta

indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

10. Praca w brudnopisie jest sprawdzana, jeżeli wyraz *Brudnopis* przekreślono i obok zostało napisane *Czystopis*.
11. Jeżeli zdający umieścił w pracy adnotację *ciąg dalszy w brudnopisie* i zakreślił, która część jest czystopisem, to ta część podlega ocenie.

1.3.9. Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy są oznaczane w tekście z wykorzystaniem oznaczeń podanych w TABELI 4.

TABELA 4. Oznaczanie błędów w wypowiedziach zdających na poziomie podstawowym i rozszerzonym

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA	PRZYKŁAD
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	*Marek lubić czekoladę.*
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	*Marek √ czekoladę.*
błąd ortograficzny	otoczenie wyrazu kołem	*Słońce gżeje.*
błąd językowy i ortograficzny w jednym wyrazie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	*Słońce gżać w lecie.*
błędy w spójności/logice	podkreślenie linią falistą	*Założyłem kurtkę, bo było gorąco.*
fragment odbiegający od tematu	objęcie nawiasami kwadratowymi	*Fragment odbiegający od tematu.*
fragment nie na temat	otoczenie ciągłą linią	*Fragment nie na temat.*
błędy interpunkcyjne (wyłącznie na poziomie rozszerzonym)	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku interpunkcyjnego	*Było ciepło , i deszczowo.* *Zrobiłem to √ ponieważ…*

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane podkreśleniem wyrazu linią prostą.
Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

1.3.10. Uwagi dotyczące zasad liczenia wyrazów w wypowiedziach zdających

1. Liczone są wyrazy oddzielone spacją. np. *at home* (2 wyrazy), *for a change* (3 wyrazy), *1789* (1 wyraz), *10.01.2024* (1 wyraz), *10 September* (2 wyrazy).
2. Jako jeden wyraz liczone są
   - formy skrócone (*don't, can't, isn't, haven't* itd.)
   - wyrazy łączone dywizem, np. *well-built, twenty-four*,
   - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS*/*sms*
   - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu.
3. Cyfry rzymskie traktuje się jak pozostałe cyfry i liczby, np. *XX* = 1 wyraz.
4. Podpis nie jest uwzględniany w liczbie wyrazów.
5. Nie uznaje się i nie uwzględnia się w liczbie wyrazów symboli graficznych używanych w internecie (np. „emotikony").
6. Bierze się pod uwagę wyrazy w języku innym niż język egzaminu, np. *I read Nowe Horyzonty* – 4 wyrazy.

2.1. Zakres środków gramatycznych (poziom podstawowy i rozszerzony)

Zakres środków językowych na poziomie podstawowym odnosi się do środków leksykalno-gramatycznych, znajomości których można oczekiwać od absolwenta szkoły ponadpodstawowej na poziomie B1 (B1+ w zakresie rozumienia wypowiedzi).

Zakres środków językowych na poziomie rozszerzonym odnosi się do środków leksykalno-gramatycznych, znajomości których można oczekiwać od absolwenta szkoły ponadpodstawowej na poziomie B2 (B2+ w zakresie rozumienia wypowiedzi).

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
CZASOWNIK	
1. Bezokolicznik i formy osobowe, np. *to sleep, sleeps.*	1. Bezokolicznik i formy osobowe, np. *to sleep, sleeps, to have slept.*
2. Czasowniki posiłkowe, np. *be, do, have*.	2. Czasowniki posiłkowe, np. *be, do, have*.
3. Czasowniki modalne i półmodalne: • can, np. *I can draw very well. You can go without me if you want. Can you help me with the luggage, please? I can't hear you.* • could, np. *I could read when I was six. I'm sorry but I couldn't help you yesterday. Could you sing this song for us, please?* • may, np. *May I sit here? My mother may still be at work. You may stay longer if you want.* • might, np. *They might be a little late. Don't touch it! You might break it.* • must; have to, np. *It must be cold outside. I must do this exercise for tomorrow. You mustn't smoke in here.* *We have to make the beds every morning. You didn't have to help them.*	3. Czasowniki modalne i półmodalne: • can, np. *I can draw very well. You can go without me if you want. Can you help me with the luggage, please? I can't hear you. Whoever you saw, it can't have been John.* • could, np. *I could read when I was six. I'm sorry but I couldn't help you yesterday. Could you sing this song for us, please? You could have taken a taxi from the airport.* • may, np. *May I sit here? My mother may still be at work. You may stay longer if you want. You may not have heard about this place but it's amazing.* • might, np. *They might be a little late. Don't touch it! You might break it. At 5 p.m. John might have been taking* a driving *test.* • must; have to, np. *It must be cold outside. I must do this exercise for tomorrow. You mustn't smoke in here. We have to make the beds every morning. You didn't have to help them. You must be kidding. He must have done it because there was nobody else there.*

• will, np. *I will study harder this year. Will you do something for me, please? I promise I won't do that again.* • shall, np. *Shall we go to the seaside this weekend? Shall I help you? What shall we do?* • would, np. *It would be a good idea. Would you like some tea? I wouldn't like to be in his place.* • should; ought to, np. *We should finish the project this week. I ought to be home by 10 p.m. You shouldn't play with matches.* • need; need to, np. *You needn't worry about it. You don't need to go there.* • used to, np. *We used to go to the seaside every weekend when I was a child.*	• will, np. *I will study harder this year. Will you do something for me, please? I promise I won't do that again.* • shall, np. *Shall we go to the seaside this weekend? Shall I help you? What shall we do? The management shall not be responsible for damage to personal property.* • would, np. *It would be a good idea. Would you like some tea? I wouldn't like to be in his place. When at my grandmother's, I would always have toast with peanut butter for breakfast.* • should; ought to, np. *We should finish the project this week. I ought to be home by 10 p.m. You shouldn't play with matches. You ought to have washed the glasses before serving the drinks.* • need; need to, np. *You needn't worry about it. You don't need to go there. You needn't have come. I'm going to deal with it myself.* • used to, np. *We used to go to the seaside every weekend when I was a child.*
4. Konstrukcje czasownikowe: • going to, np. *It's going to rain. What are you going to do about it?* • be able to, np. *Will you be able to do it tomorrow?* • would like to, np. *What would you like to order?*	4. Konstrukcje czasownikowe: • going to, np. *It's going to rain. What are you going to do about it?* • be able to, np. *Will you be able to do it tomorrow? I regret not being able to help them.* • would like to, np. *What would you like to order?*
5. Czasowniki regularne i nieregularne, np. *listen-listened-listened; go-went-gone.*	5. Czasowniki regularne i nieregularne, np. *listen-listened-listened; go-went-gone.*
6. Imiesłów czynny i bierny, np. *writing, written.*	6. Imiesłów czynny i bierny, np. *writing, written.*
7. Czasowniki złożone (phrasal verbs), np. *What are you looking for? Turn the radio down, please. My friend came up with a great idea.*	7. Czasowniki złożone (phrasal verbs), np. *What are you looking for? Turn the radio down, please. My friend came up with a great idea. It took me an hour to figure out how to do the task. My boss looks down on everybody.*

8. Czasy gramatyczne: • Present Simple, np. *I am from Sweden. The shop is closed on Sundays. I do the shopping here every morning. Their plane lands at 7 p.m. The sun sets in the west. I have a new car. I will call you when the meeting starts.* • Present Continuous, np. *I'm writing an important email. We're staying in the Rocamar Hotel. I'm getting tired. My parents are leaving on holiday tomorrow. I'm having lunch at the moment. While you're getting ready, I'll look for an umbrella.* • Present Perfect, np. *We have just had dinner. I have been here since Monday. It's the first time I have tried a passion fruit. The show has already finished.* • Present Perfect Continuous, np. *We have been waiting here for ages! How long have you been living in this area? Have you been crying?* • Past Simple, np. *We were a little worried about you. I bought this car yesterday. When she was younger, she was really shy. We went for a walk and then we had dinner in a restaurant.* • Past Continuous, np. *Yesterday at 5 p.m. I was swimming in the ocean. When we arrived, most of the guests were dancing. I wasn't expecting you today! I was wondering if you could help me with this suitcase.* • Past Perfect, np. *The train had left before we reached the station. I felt I had been there before.*	8. Czasy gramatyczne: • Present Simple, np. *I am from Sweden. The shop is closed on Sundays. I do the shopping here every morning. Their plane lands at 7 p.m. The sun sets in the west. I have a new car. I will call you when the meeting starts.* • Present Continuous, np. *I'm writing an important email. We're staying in the Rocamar Hotel. I'm getting tired. My parents are leaving on holiday tomorrow. I'm having lunch at the moment. While you're getting ready, I'll look for an umbrella. Why are you always packing at the last moment?* • Present Perfect, np. *We have just had dinner. I have been here since Monday. It's the first time I have tried a passion fruit. The show has already finished. I will serve dinner as soon as you have set the table.* • Present Perfect Continuous, np. *We have been waiting here for ages! How long have you been living in this area? Have you been crying? I've been attending these classes every Tuesday since May.* • Past Simple, np. *We were a little worried about you. I bought this car yesterday. When she was younger, she was really shy. We went for a walk and then we had dinner in a restaurant.* • Past Continuous, np. *Yesterday at 5 p.m. I was swimming in the ocean. When we arrived, most of the guests were dancing. I wasn't expecting you today! I was wondering if you could help me with this suitcase.* • Past Perfect, np. *The train had left before we reached the station. I felt I had been there before. By 1492 Columbus had made many sea voyages. It was the first time the neighbours had seen my new flat.*

• Future Simple, np. *We will go on a trip next weekend. I hope it won't rain tomorrow. I will take the big blue suitcase. When will I see you again? Will you help me? We will get up when we want.*	• Past Perfect Continuous, np. *I couldn't believe they had been living here for so many years.* • Future Simple, np. *We will go on a trip next weekend. I hope it won't rain tomorrow. I will take the big blue suitcase. When will I see you again? Will you help me? We will get up when we want.* • Future Continuous, np. *I'll be working at five.* • Future Perfect, np. *I hope they will have arrived by the evening. By the time I retire, I hope I will have done many exciting things.* • Future Perfect Continuous, np. *In September I will have been working here for 20 years.*
	9. Tryb łączący, np. *I suggest that you bring your own towel. I insist that he go home.*
RZECZOWNIK	
1. Nazwy rzeczy policzalnych, np. *a car, an answer* i niepoliczalnych, np. *money, flour.*	1. Nazwy rzeczy policzalnych, np. *a car, an answer* i niepoliczalnych, np. *money, flour.*
2. Liczba mnoga rzeczowników, np. *a skirt – skirts*, *a child – children, a wife – wives, a baby – babies, a box – boxes, a sheep – sheep, a foot – feet.*	2. Liczba mnoga rzeczowników, np. *a skirt – skirts, a child – children, a wife – wives, a baby – babies, a box – boxes, a sheep – sheep, a foot – feet, a passer-by – passers-by, an add-on – add-ons*.
3. Rzeczowniki występujące tylko w formie pojedynczej, np. *news, advice* lub mnogiej, *np. trousers, glasses*.	3. Rzeczowniki występujące tylko w formie pojedynczej, np. *news, advice* lub mnogiej, *np. trousers, glasses*.
4. Sposoby wyrażania posiadania i przynależności, np. *the daughter's wedding, the size of the room*.	4. Sposoby wyrażania posiadania i przynależności, np. *the daughter's wedding, the size of the room*.
5. Rodzaj, np. *an actor – an actress; a nephew – a niece*.	5. Rodzaj, np. *an actor – an actress; a nephew – a niece; a cow – a bull*.
6. Rzeczowniki złożone, np. *toothpaste, a mother-in-law, a dance school.*	6. Rzeczowniki złożone, np. *toothpaste, a mother-in-law, a dance school*.
PRZEDIMEK	
1. Przedimek nieokreślony, np. *a house / an umbrella, a yellow box, a bar of chocolate; I have a small garden.*	1. Przedimek nieokreślony, np. *a house / an umbrella, a yellow box, a bar of chocolate; I have a small garden.*
2. Przedimek określony, np. *the house of my dreams, the United States, the Himalayas, the table on the right, the*	2. Przedimek określony, np. *the house of my dreams, the United States, the Himalayas, the table on the right, the most beautiful*

most beautiful girl, play the guitar; I have a small garden. In the garden there are different flowers.	*girl, play the guitar; I have a small garden. In the garden there are different flowers.*
3. Przedimek zerowy, np. *lunch, furniture, Mount Everest; Dogs and cats are our favourite pets.*	3. Przedimek zerowy, np. *lunch, furniture, Mount Everest; Dogs and cats are our favourite pets.*
PRZYMIOTNIK	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. *tall – taller – the tallest, elegant – more elegant – the most elegant, good – better – the best, little – less – the least*.	1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. *tall – taller – the tallest, elegant – more elegant – the most elegant, good – better – the best, little – less – the least*.
2. Użycie przymiotników z *so* i *such* np. *She's so beautiful. They are such nice people.*	2. Użycie przymiotników z *so* i *such* np. *She's so beautiful. They are such nice people.*
3. Przymiotniki dzierżawcze, np. *my, your.*	3. Przymiotniki dzierżawcze, np. *my, your.*
4. Przymiotniki po czasownikach postrzegania, np. *It smells great.*	4. Przymiotniki po czasownikach postrzegania, np. *It smells great.*
	5. Przymiotniki używane w funkcji rzeczownika, np. *the rich.*
PRZYSŁÓWEK	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. *early – earlier – the earliest, much – more – the most.*	1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. *early – earlier – the earliest, much – more – the most.*
2. Użycie przysłówków: • o dwóch znaczeniowo różnych formach, np. *He works too hard. He hardly sleeps. We arrived too late. She has put on weight lately.* • *too,* np. *You're driving too fast.* • *enough,* np. *He's not old enough to go abroad alone.*	2. Użycie przysłówków: • o dwóch znaczeniowo różnych formach, np. *He works too hard. He hardly sleeps. We arrived too late. She has put on weight lately.* • *too,* np. *You're driving too fast.* • *enough,* np. *He's not old enough to go abroad alone.*
3. Miejsce przysłówka w zdaniu, np. *You are always hungry! She never does the shopping on Sunday. I have never seen the Himalayas. Do it very carefully. My father works very hard.*	3. Miejsce przysłówka w zdaniu, np. *You are always hungry! She never does the shopping on Sunday. I have never seen the Himalayas. Do it very carefully. My father works very hard. Little did he know what was going to happen.*
ZAIMEK	
1. Zaimki osobowe, np. *I, you.*	1. Zaimki osobowe, np. *I, you.*
2. Zaimki dzierżawcze, np. *mine, yours.*	2. Zaimki dzierżawcze, np. *mine, yours.*
3. Zaimki zwrotne i emfatyczne, np. *yourself, themselves.*	3. Zaimki zwrotne i emfatyczne, np. *yourself, themselves.*
4. Zaimki wskazujące, np. *this, these.*	4. Zaimki wskazujące, np. *this, these.*
5. Zaimki pytające, np. *what, how, why.*	5. Zaimki pytające, np. *what, how, why.*
6. Zaimek względne, np. *who, which, that.*	6. Zaimki względne, np. *who, which, that*.

7. Zaimki wzajemne, np. *each other, one another.*	7. Zaimki wzajemne, np. *each other, one another.*
8. Zaimki nieokreślone, np. • *some, any, no, every* i złożenia z nimi • *none, either, neither* • *many, much, few, a few, little, a little* • *another, other, others, the other, the others* • *every, each* • *enough* • *both, all.*	8. Zaimki nieokreślone, np. • *some, any, no, every* i złożenia z nimi • *none, either, neither* • *many, much, few, a few, little, a little* • *another, other, others, the other, the others* • *every, each* • *enough* • *both, all* • *either – or, neither – nor.*
9. Zaimki bezosobowe: *you, one.*	9. Zaimki bezosobowe: *you, one*.
LICZEBNIK	
Liczebniki główne i porządkowe.	Liczebniki główne, porządkowe, ułamkowe i dziesiętne.
PRZYIMEK	
1. Przyimki z określeniami miejsca, czasu, kierunku, odległości, przyczyny, sposobu, np. *in London, at 7 p.m., on Sunday, in July, on Saturday evening, by bus, with a pen, look forward to hearing from sb.*	1. Przyimki z określeniami miejsca, czasu, kierunku, odległości, przyczyny, sposobu, np. *in London, at 7 p.m., on Sunday, in July, on Saturday evening, by bus, with a pen, look forward to hearing from sb.*
2. Przyimki po rzeczownikach, czasownikach i przymiotnikach, np. *interest in, famous for, think of.*	2. Przyimki po rzeczownikach, czasownikach i przymiotnikach, np. *interest in, famous for, think of, objection to, compatible with, refer to.*
SPÓJNIKI	
Spójniki, np. *and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although, however, so, in spite of, despite.*	Spójniki, np. *and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although, however, so, in spite of, despite, on condition that, yet, supposing, providing/provided that, so as, even though, whereas, as if, as though, in case.*
SKŁADNIA	
1. Zdania oznajmujące: – twierdzące, np. *I'm seventeen years old. There's too little time. I have been here before. I'm going to learn Japanese.* – przeczące, np. *I don't know the answer to this question. I haven't seen you for ages. There is no food in the fridge. I can't do anything about it.*	1. Zdania oznajmujące: – twierdzące, np. *I'm seventeen years old. There's too little time. I have been here before. I'm going to learn Japanese.* – przeczące, np. *I don't know the answer to this question. I haven't seen you for ages. There is no food in the fridge. I can't do anything about it. Neither/ None of my friends can drive a car.*

2. Zdania pytające, np. *How old are you? Where are you going? Who is this cake for? How long does it take to get to the airport? When did the match start? Do you have to do any housework today? What is your room like? What happened? Who invited you to the party?*	2. Zdania pytające, np. *How old are you? Where are you going? Who is this cake for? How long does it take to get to the airport? When did the match start? Do you have to do any housework today? What is your room like? What happened? Who invited you to the party? Who made you go there?*
3. Zdania rozkazujące, np. *Put the kettle on. Don't tell me what to do. Let's go there together.*	3. Zdania rozkazujące, np. *Put the kettle on. Don't tell me what to do. Let's go there together.*
4. Zdania wykrzyknikowe, np. *How nice of you! What wonderful scenery!*	4. Zdania wykrzyknikowe, np. *How nice of you! What wonderful scenery!*
5. Zdania z podmiotem *it*, np. *It's half past two. It's getting cloudy. It's really great here.*	5. Zdania z podmiotem *it*, np. *It's half past two. It's getting cloudy. It's really great here. It was only last week that he was awarded that prize. It's worth having a look inside the building. It's no use trying to convince him.*
6. Zdania z podmiotem *there*, np. *There are too many people in this room. There weren't any clouds in the sky when we left. There will be over a thousand people at the concert.*	6. Zdania z podmiotem *there*, np. *There are too many people in this room. There weren't any clouds in the sky when we left. There will be over a thousand people at the concert. There are bound to be problems.*
7. Zdania z dwoma dopełnieniami, np. *My boyfriend brought me wonderful flowers.*	7. Zdania z dwoma dopełnieniami, np. *My boyfriend brought me wonderful flowers.*
8. Strona bierna, np. *It is made of wood. The building was destroyed by the storm. The parcel has just been delivered. The meal will be served in a moment. It must be finished today.*	8. Strona bierna, np. *It is made of wood. The building was destroyed by the storm. The parcel has just been delivered. The meal will be served in a moment. It must be finished today. His every step is being watched. He is/was believed to have robbed a bank. I was made to give a speech. The curtains must have been made of special fabric. She likes being admired. The meeting had to be cancelled.*
9. Pytania typu question tags, np. *He's English, isn't he? Give me the book, will you?* i dopowiedzenia, np. *So do I. Nor/Neither do I.*	9. Pytania typu question tags, np. *He's English, isn't he? Give me the book, will you?* i dopowiedzenia, np. *So do I. Nor/Neither do I.*
10. Pytania pośrednie, np. *Can you tell me what time it is? Could you tell me where I should turn? I don't know where everybody is.*	10. Pytania pośrednie, np. *Can you tell me what time it is? Could you tell me where I should turn? I don't know where everybody is.*
11. Mowa zależna, np. *My mum said she was tired. The teacher told me to answer*	11. Mowa zależna, np. *My mum said she was tired. The teacher told me to answer*

the question. The neighbour asked me not to play music too loudly. A doctor wanted to know what was wrong. I wanted to know when the bus would come. I asked mum how many cakes she had bought for the party. The security guard accused me of shoplifting.	*the question. The neighbour asked me not to play music too loudly. A doctor wanted to know what was wrong. I wanted to know when the bus would come. I asked mum how many cakes she had bought for the party. The security guard accused me of shoplifting. The policeman denied having heard about the burglary. The man objected to having the meeting interrupted.*
12. Zdania współrzędnie złożone, np. *I called my friend and asked him to help me. He came to the meeting but refused to accept our offer.*	12. Zdania współrzędnie złożone, np. *I called my friend and asked him to help me. He came to the meeting but refused to accept our offer.*
13. Zdania podrzędnie złożone: • podmiotowe, np. *What I know about it is confidential*. • orzecznikowe, np. *The problem is that we need help.* • dopełnieniowe, np. *He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party.* • przydawkowe np. *The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess*. • okolicznikowe: – celu, np. *I phoned him (in order) to tell him the news. The Government passed that law so (that) this new type of crime could be punished* – czasu, np. *Say your name when they ask you.* – miejsca, np. *They found themselves where they had never been before.* – porównawcze, np. *Sylvia's garden is not as/so big as Margaret's (is). I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother (has).* – przyczyny, np. *I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.*	13. Zdania podrzędnie złożone: • podmiotowe, np. *What I know about it is confidential*. • orzecznikowe, np. *The problem is that we need help.* • dopełnieniowe, np. *He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party. All I did was (to) send him an apology*. • przydawkowe, np. *The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess*. • okolicznikowe: – celu, np. *I phoned him (in order) to tell him the news. The Government passed that law so (that) this new type of crime could be punished. I did it so as to save him time.* – czasu, np. *Say your name when they ask you.* – miejsca, np. *They found themselves where they had never been before.* – porównawcze, np. *Sylvia's garden is not as/so big as Margaret's (is). I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother (has). The older I get, the happier I am. She speaks several languages, as do her parents*. – przyczyny, np. *I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.*

– przyzwolenia, np. *Although he was big and strong, he didn't want to fight.* – skutku, np. *I worked till late so I was tired*. – sposobu, np. *Do as I tell you*. – stopnia, np. *He was so engaged in his work that he didn't hear anyone*.	– przyzwolenia, np. *Although he was big and strong, he didn't want to fight.* – skutku, np. *I worked till late so I was tired*. – sposobu, np. *Do as I tell you*. – stopnia, np. *He was so engaged in his work that he didn't hear anyone*.
14. Zdania warunkowe (typu 0, I, II), np. *If you enter the room, an alarm goes off. If it rains tomorrow, we will stay at home. If he changed his ways, he'd have more friends.*	14. Zdania warunkowe (typu 0, I, II, III), np. *If you enter the room, an alarm goes off. If it rains tomorrow, we will stay at home. If he changed his ways, he'd have more friends. If I had known about your victory, I would have called to congratulate you.*
15. Zdania wyrażające życzenie lub preferencje, np. • wish, np. *I wish you were here.* • had better, np. *You'd better (not) come tomorrow.*	15. Zdania wyrażające życzenie, preferencje lub przypuszczenie, np. • wish, np. *I wish you were here. I wish they would cancel the meeting. I wish we had left earlier.* • it's time, np. *It's (high) time he found a job.* • had better, np. *You'd better (not) come tomorrow.* • would rather, np. *I would rather (not) go there. They would rather you didn't smoke here.* • if only, np. *If only we could drive faster! If only I had listened to you.* • as if / as though, np. *She felt as if / as though all of her worries had gone.*

16. Konstrukcje bezokolicznikowe, np. *I promise to write every day. It's difficult for me to decide. I want you to do it. I'm glad to see you. I have many letters to write. I'd prefer to fly rather than travel by bus. Will you let me go there? Don't make me laugh.* oraz gerundialne, np. *I enjoy swimming and sunbathing. I couldn't help reading your message. I was excited about getting birthday presents. I prefer skiing to snowboarding. I couldn't remember writing the letter. I heard him singing. I'm not used to getting up so early.*	16. Konstrukcje bezokolicznikowe, np. *I promise to write every day. It's difficult for me to decide. I want you to do it. I'm glad to see you. I have many letters to write. I'd prefer to fly rather than travel by bus. Will you let me go there? Don't make me laugh. When am I supposed to return the books? It was surprising to hear his name mentioned. They were about to leave when I arrived. I saw him do a trick.* oraz gerundialne, np. *I enjoy swimming and sunbathing. I couldn't help reading your message. I was excited about getting birthday presents. I prefer skiing to snowboarding. I couldn't remember writing the letter. I heard him singing. I'm not used to getting up so early. There's no hope of their winning the match.*
17. Konstrukcja *have/get something done*, np. *He had his room painted yesterday. I must get it done tomorrow.*	17. Konstrukcje: *have/get something done, have sb do sth, get sb to do sth.*, np. *He had his room painted yesterday. I must get it done tomorrow. I will have Mike cook dinner next time we meet.*

W tekstach na rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych mogą wystąpić środki gramatyczne spoza powyższej listy. Znajomość takich środków nie będzie jednak warunkowała poprawnego rozwiązania zadań egzaminacyjnych.

2.2. Część ustna (bez określania poziomu). Przykładowe zestawy zadań

Przykładowe pytania do rozmowy wstępnej

Egzamin maturalny z języka angielskiego
Rozmowa wstępna (wyłącznie dla egzaminującego)

Rozmowa wstępna	*ok.* ***2*** *minut*

Egzaminujący: **Good morning / afternoon / evening.**
My name is …… , and this is my colleague …… .
What's your name?

Zdający: ……

Egzaminujący: **Thank you. Choose one set and give it to me, please.**
In this part of the exam I'm going to ask you some questions. Can we start?

Zdający: ……

Egzaminujący: **Podróżowanie**

- Do you like travelling? (Why? / Why not?)
- Which foreign country would you like to visit? (Why?)
- How do you usually travel when you go on holiday? (Why?)
- Do you take a lot of luggage when you travel? (Why? / Why not?)
- Do you like staying in hotels? (Why? / Why not?)

Zakupy i usługi

- Do you like shopping? (Why? / Why not?)
- Are you saving money for anything at the moment? (What for? / Why not?)
- Do you prefer shopping alone or with someone else? (Why?)
- Why do teenagers like shopping centres so much?
- What things do you usually buy online?

Kultura

- Do you like reading poetry? (Why? / Why not?)
- How often do you go to the theatre? (Why?)
- Who is your favourite singer? (What do you like about him/her?)
- Would you like to be an actor? (Why? / Why not?)
- Can you recommend a good film you have seen recently?

Zdający:
🕐 ≈ *2 min* ……

Egzaminujący: **Thank you.**
<proszę przekazać zestaw zdającemu>

Przykładowe zestawy egzaminacyjne

Zestaw 1.	• dom • nauka i technika • szkoła	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla zdającego***

Zadanie 1.	***4*** *minuty*

W czasie pobytu w Londynie postanowiłeś/postanowiłaś się przeprowadzić. Rozmawiasz na ten temat z kolegą/koleżanką ze szkoły językowej.
Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

- Przewidywane trudności podczas przeprowadzki
- Korzystanie z usług firmy transportowej
- Powód zmiany mieszkania
- Pakowanie rzeczy

*Rozmowę rozpoczyna **zdający**.*

Zadanie 2.	***3*** *minuty*

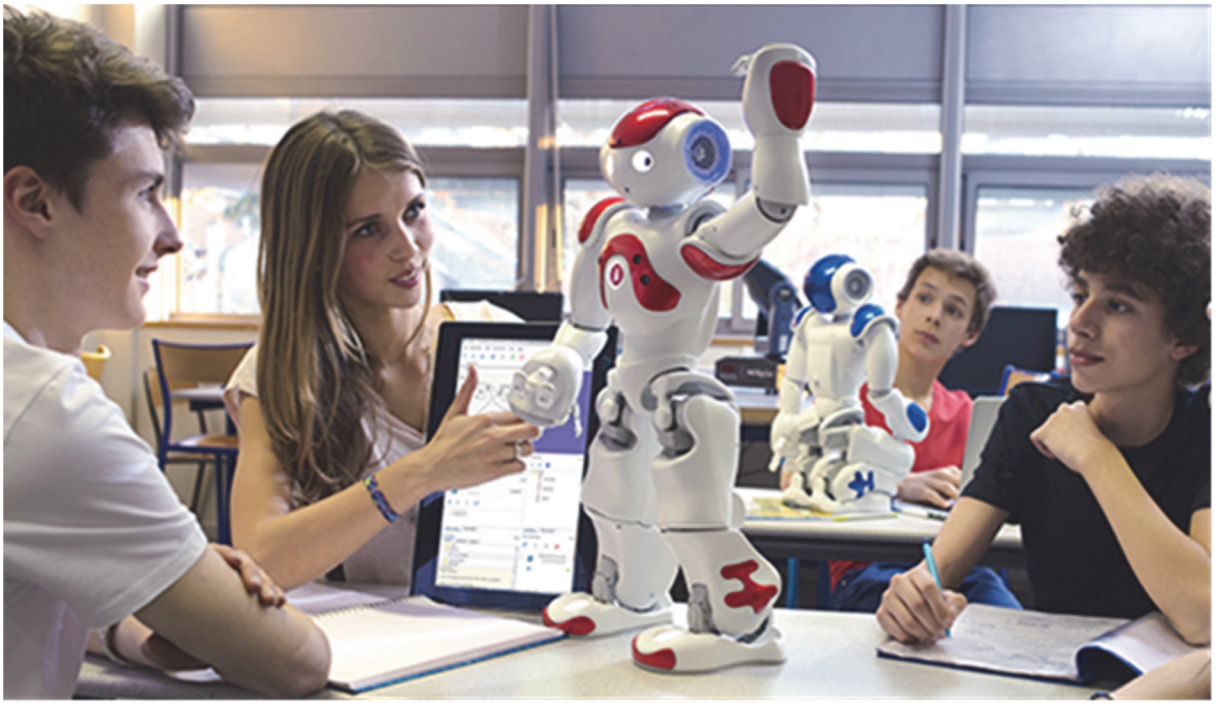

Źródło: www.brainaryinteractive.com

Zestaw 1.	• dom • nauka i technika • szkoła	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla zdającego***

Zadanie 3.	***5*** *minut*

Popatrz na ***Plakat 1.***, ***Plakat 2.*** *i* ***Plakat 3.***
Twoja grupa na kursie językowym za granicą przygotowuje przedstawienie o Szkocji. Masz za zadanie wybrać plakat, który zachęci do obejrzenia przedstawienia.

- *Wybierz ten plakat, który wydaje się Ci najbardziej odpowiedni, i uzasadnij swój wybór.*
- *Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.*

Plakat 1.

Plakat 2.

Plakat 3.

Źródła:
www.buzzfeed.com
pl.pinterest.com
www.amazon.com

Zestaw 1.	• dom • nauka i technika • szkoła	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 1.	***4*** *minuty*

Egzaminujący: *[Proszę przekazać zestaw zdającemu.]* **Let's start with Task 1. Read the task. You have about half a minute for this. Then we will start.**

Zdający:
≈ 30 s

Egzaminujący: *[Po upływie ok. 30 sekund, proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can we start now?***]*

Wersja dla zdającego

W czasie pobytu w Londynie postanowiłeś/postanowiłaś się przeprowadzić. Rozmawiasz na ten temat z kolegą/koleżanką ze szkoły językowej.
Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

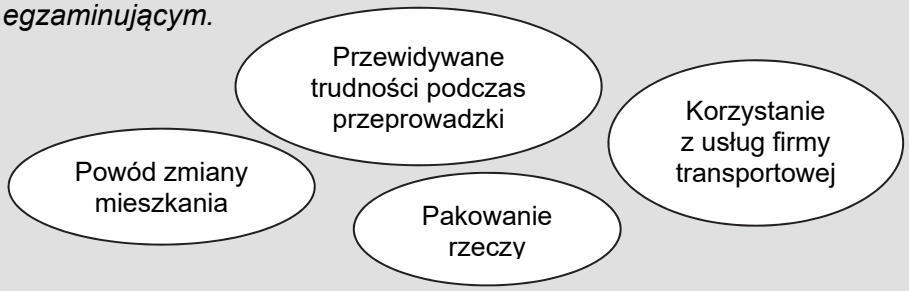

Rozmowę rozpoczyna ***zdający****.*

Dodatkowe uwagi dla egzaminującego

Jest Pan kolegą/Pani koleżanką zdającego ze szkoły językowej. Rozmawia Pan/Pani ze zdającym na temat jego/jej przeprowadzki do innego mieszkania. Rozmowę rozpoczyna zdający.

W zależności od tego, jak potoczy się rozmowa, proszę włączyć do rozmowy ***wszystkie/wybrane*** *punkty.*
→ *Proszę poprosić zdającego o dokładniejsze objaśnienie jakiejś kwestii.*
→ *Proszę grzecznie nie zgodzić się ze zdającym tak, aby musiał podać kolejne argumenty lub zaproponować inne rozwiązanie.*
→ *Wątpi Pan/Pani, czy zmiana mieszkania będzie korzystna dla zdającego.*
→ *Martwi się Pan/Pani, czy zdający sam poradzi sobie z pakowaniem i proponuje swoją pomoc.*
→ *Uważa Pan/Pani, że warto / nie warto korzystać z usług firmy transportowej.*

Zdający i egzaminujący: ……
≈ 3 min

Egzaminujący: **Thank you.**
Let's move on to Task 2.

[Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania, proszę w języku polskim poinformować zdającego, iż nie ma możliwości powrotu do zadania.]
Let's move on to Task 3.
[Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania: **Thank you. This is the end of the exam.***]*

Zestaw 1.	• dom • nauka i technika • szkoła	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 2.	🕒 **3** *minuty*

Egzaminujący: **Describe the picture.**

[Po upływie ok. 10 sekund, proszę – jeśli to konieczne – zapytać: **Can you start now?***]*

Wersja dla zdającego

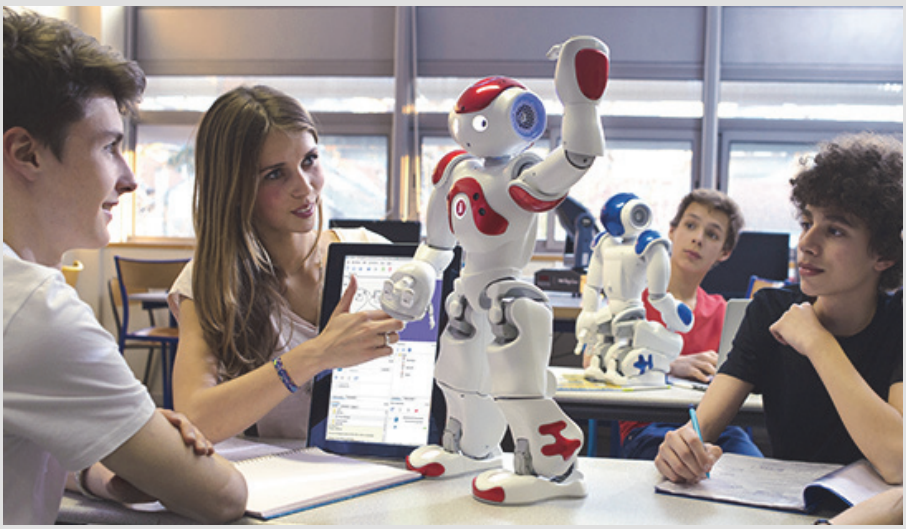

Zdający:
🕒 ≈ *1 min*

……

Egzaminujący: **Thank you. I will now ask you three questions.**

Pytania dla egzaminującego

1. Why are there some robots on the students' desks?
2. Which electronic gadget do you most often use and why?
3. Tell us about a situation when you or someone you know had a problem with using a technical device.

Zdający:
🕒 ≈ *2 min*

……

Egzaminujący: **Thank you.**
Let's move on to Task 3.

[Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania: **Thank you. This is the end of the exam.***]*

Zestaw 1.	• dom • nauka i technika • szkoła	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 3.	***5*** *minut*

Egzaminujący: **Read the task and think about what you'd like to say. You have about a minute to prepare.**

Zdający:
1 min

Egzaminujący: *[Po upływie ok. minuty proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start now?***]*

Wersja dla zdającego

Popatrz na ***Plakat 1.****,* ***Plakat 2.*** *i* ***Plakat 3.***
Twoja grupa na kursie językowym za granicą przygotowuje przedstawienie o Szkocji. Masz za zadanie wybrać plakat, który zachęci do obejrzenia przedstawienia.

- *Wybierz ten plakat, który wydaje się Ci najbardziej odpowiedni, i uzasadnij swój wybór.*
- *Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.*

Plakat 1.

Plakat 2.

Plakat 3.

Zdający:
≈ 2 min

……

Egzaminujący: **Thank you. I will now ask you two questions.**

Pytania dla egzaminującego

Proszę zadać zdającemu ***dwa*** *z poniższych pytań:*

1. Do you think that exchange programmes for schools are a good idea? (Why? / Why not?)
2. What are the disadvantages of studying in an English-speaking country?
3. In what way can travelling be an educational experience?
4. Would you like to live in any English-speaking country? (Which one and why? / Why not?)

Zdający:
≈ 2 min

……

Egzaminujący: **Thank you. This is the end of the exam.**

Zestaw 2.	• życie rodzinne i towarzyskie • żywienie • nauka i technika	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla zdającego***

Zadanie 1. ***4*** *minuty*

Namawiasz kolegę/koleżankę do wzięcia udziału w zajęciach kółka fotograficznego, do którego Ty należysz. Rozmawiacie na ten temat.

Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

- Potrzebny sprzęt fotograficzny
- Udział w konkursach fotograficznych
- Wyjazdy w ciekawe miejsca
- Atrakcje podczas zajęć

Rozmowę rozpoczyna ***zdający****.*

Zadanie 2. ***3*** *minuty*

Źródło: pl.fehrplay.com

Zestaw 2.	• życie rodzinne i towarzyskie • żywienie • nauka i technika	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla zdającego***

Zadanie 3.	***5*** *minut*

*Popatrz na **Zdjęcie 1.** i **Zdjęcie 2.***

Przygotowujesz prezentację na temat niebezpieczeństw związanych z bezmyślnym używaniem smartfonu. Chcesz ją rozpocząć od jednego z poniższych zdjęć.

- *Wybierz zdjęcie, które będzie, Twoim zdaniem, bardziej przemawiające do młodych ludzi, i uzasadnij swój wybór.*
- *Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz drugą propozycję.*

Zdjęcie 1.

Zdjęcie 2.

Źródła:
si.wsj.net
indosurflife.com

Zestaw **2.**	• życie rodzinne i towarzyskie • żywienie • nauka i technika	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 1.	***4*** *minuty*

Egzaminujący: *[Proszę przekazać zestaw zdającemu.]* **Let's start with Task 1. Read the task. You have about half a minute for this. Then we will start.**

Zdający:
≈ 30 s

Egzaminujący: *[Po upływie ok. 30 sekund, proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can we start now?***]*

Wersja dla zdającego

Namawiasz kolegę/koleżankę do wzięcia udziału w zajęciach kółka fotograficznego, do którego Ty należysz. Rozmawiacie na ten temat.

Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

- Potrzebny sprzęt fotograficzny
- Wyjazdy w ciekawe miejsca
- Atrakcje podczas zajęć
- Udział w konkursach fotograficznych

Rozmowę rozpoczyna ***zdający.***

Dodatkowe uwagi dla egzaminującego

Kolega/Koleżanka namawia Pana/Panią do wzięcia udziału w zajęciach kółka fotograficznego, do którego on/ona należy. Rozmawiacie na ten temat.
Rozmowę rozpoczyna zdający.
W zależności od tego, jak potoczy się rozmowa, proszę włączyć do rozmowy ***wszystkie/wybrane*** *punkty.*

→ *Proszę poprosić zdającego o dokładniejsze objaśnienie jakiejś kwestii.*
→ *Proszę grzecznie nie zgodzić się ze zdającym, tak aby musiał podać kolejne argumenty lub zaproponować inne rozwiązanie.*
→ *Nie posiada Pan/Pani aparatu fotograficznego.*
→ *Nie lubi Pan/Pani brać udziału w konkursach.*
→ *Chce się Pan/Pani dowiedzieć czegoś więcej o możliwości wyjazdu w góry.*

Zdający i egzaminujący:
≈ 3 min

……

Egzaminujący: **Thank you.**
Let's move on to Task 2.

[Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania, proszę w języku polskim poinformować zdającego, iż nie ma możliwości powrotu do zadania.]
Let's move on to Task 3.
[Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania: **Thank you. This is the end of the exam.***]*

Zestaw 2.	• życie rodzinne i towarzyskie • żywienie • nauka i technika	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 2.	🕒 ***3*** *minuty*

Egzaminujący: **Describe the picture.**

[Po upływie ok. 10 sekund, proszę – jeśli to konieczne – zapytać: **Can you start now?***]*

Wersja dla zdającego

Zdający:
🕒 ≈ *1 min*

……

Egzaminujący: **Thank you. I will now ask you three questions.**

Pytania dla egzaminującego

1. What do these people find attractive in this restaurant?
2. Are outdoor restaurants a good idea? Why? / Why not?
3. Tell us about a meal you enjoyed in a restaurant.

Zdający:
🕒 ≈ *2 min*

……

Egzaminujący: **Thank you.**
Let's move on to Task 3.

[Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania: **Thank you. This is the end of the exam.***]*

Zestaw **2.**	• życie rodzinne i towarzyskie • żywienie • nauka i technika	**Egzamin maturalny z języka angielskiego** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie **3.**	🕒 ***5*** *minut*

Egzaminujący: **Read the task and think about what you'd like to say. You have about a minute to prepare.**

Zdający:
🕒 *1 min*

Egzaminujący: *[Po upływie ok. minuty, proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start now?***]*

Wersja dla zdającego

Popatrz na ***Zdjęcie 1.*** *i* ***Zdjęcie 2.***
Przygotowujesz prezentację na temat niebezpieczeństw związanych z bezmyślnym używaniem smartfonu. Chcesz ją rozpocząć od jednego z poniższych zdjęć.

- *Wybierz zdjęcie, które będzie, Twoim zdaniem, bardziej przemawiające do młodych ludzi, i uzasadnij swój wybór.*
- *Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz drugą propozycję.*

Zdjęcie 1.

Zdjęcie 2.

Zdający:
🕒 *≈ 2 min*

……

Egzaminujący: **Thank you. I will now ask you two questions.**

Pytania dla egzaminującego
Proszę zadać zdającemu ***dwa*** *z poniższych pytań:*

1. Why do so many people become addicted to using smartphones?
2. What might be the consequences of using smartphones all the time?
3. What can be done to get people to meet and talk in person instead of online?
4. What would our life be like without the Internet?

Zdający:
🕒 *≈ 2 min*

……

Egzaminujący: **Thank you. This is the end of the exam.**

2.3. Część pisemna (poziom podstawowy) Przykładowe zadania z rozwiązaniami

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Zadanie 1. (0–5)

Usłyszysz dwukrotnie pięć wypowiedzi związanych z uśmiechem. Do każdej wypowiedzi (1.1.–1.5.) dopasuj odpowiadające jej zdanie (A–F). Wpisz rozwiązania do tabeli.
Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

This person

A. complains about the university he/she attends.
B. describes how someone's smile changed his/her attitude to life.
C. tells the story behind a well-known symbol.
D. expresses his/her disappointment with something.
E. suggests that a smile can help your professional career.
F. explains why he/she enjoys a certain story.

1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.

Transkrypcja

One

Remember that it's not enough just to wear a suit when you're meeting your future employer; you have to wear it with a smile. The latest studies show that when we see smiling people, we believe they are friendly, confident and reliable. Sounds like a perfect employee, right? So next time you're answering a potential employer's questions, make sure you put on a smile!

Na podstawie: www.sparkpeople.com

Two

In the 1980s online bulletin boards became popular among university students and staff in the US. A lot of posts were intended to be humorous, but, then, as now, there were always a few people who didn't get the joke and took the message seriously. One day computer science professor, Scott Fahlman, combined two punctuation marks to produce the graphic sign which we know today as a smiley, to show that something is intended as a joke. Soon, the idea became popular all over the world.

Na podstawie: www.wsj.com

Three

Some time ago I moved to a new city and had to change university. I felt lonely because I didn't know anybody there and it was difficult for me to make friends. One day, on my way to lectures, a stranger looked at me and smiled. The smile made me believe that life would get better. I said to myself: "From now on, I'll always smile at people". A smile can make our world a nicer place.

Na podstawie: www.cammipham.com

Four
I was looking forward to seeing the film *Mona Lisa Smile.* It is set at Wellesley College, which is where I used to study. However, after watching it, I must say that it was very far from my own experience of studying at the college. I wonder what the point is of making such a film today? To show how far we've come since the 1950s? I can't understand those who say it's a masterpiece! I didn't enjoy it at all.

Na podstawie: www.imdb.com

Five
There are many books which bring a smile to my face, but if I had to choose my favourite, it would be *Jane Eyre*, a novel written by Charlotte Brontë. The main character has a pretty difficult start in life but still manages to take control and to stand on her own two feet. She is funny, open to people's problems but, at the same time, she says what she thinks and does what is right. The book has also been adapted for the screen many times. It's filled with passion, drama and has a happy ending. I can read or watch it again and again and never get bored.

Na podstawie: euppublishingblog.com

Wymaganie ogólne
II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiadane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka […].

Wymagania szczegółowe
II.2. Zdający określa główną myśl wypowiedzi […] (1.2., 1.3., 1.5.).
II.3. Zdający określa intencje nadawcy lub autora wypowiedzi (1.4.).
II.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi (1.1.).

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
1.1. E
1.2. C
1.3. B
1.4. D
1.5. F

Zadanie 2. (0–6)

Usłyszysz dwukrotnie trzy teksty. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

Tekst 1.
2.1. From what the speaker says we can expect he will
A. use other social media instead of *Facebook*.
B. spend less time on *Facebook* than before.
C. look for more friends on *Facebook*.

Tekst 2.

2.2. In the Olympiad audio guide, the speaker mentions

A. the deadline for registration.
B. the date of the school round.
C. the time limit for doing the tasks.

2.3. What should students do <u>first</u>?

A. download an app
B. enter their username and password
C. register with the school coordinator

Tekst 3.

2.4. Which group of people is <u>not</u> represented on the banknotes discussed in the interview?

A. writers
B. historians
C. politicians

2.5. Who made the final decision about the scientist who is going to appear on the new £50 banknote?

A. the general public
B. a selection committee
C. a Bank of England official

2.6. A person who is considered for a British banknote

A. must be popular outside Britain.
B. cannot be alive.
C. has to be approved by the Queen.

Transkrypcja

Tekst 1.

A few weeks ago, I heard someone say on TV that young people wouldn't be able to live without *Facebook* for a week and that made me think. I realized giving up social media would be difficult, but I decided to try. I knew I had to keep busy, so I gave myself different tasks to do and spent more time with friends. We played board games and went out more often. After a week, I realized that all I really wanted *Facebook* for was to be in touch with other people when I was alone. When I went back onto *Facebook*, the first thing I saw was someone's status which said, 'bored', and I realized I hadn't missed much. There is much more going on in real life. I switched off my computer and went to the park to play basketball.

Tekst własny

Tekst 2.

Welcome to this audio guide to our 7th International English Language Olympiad.
The Olympiad is open to students and schools worldwide. It consists of three rounds: the school round, the regional round and the final round. If you want to take part, here's an outline of the registration process.
The registration is already open. The dates for each round will be announced in January, and all students who wish to participate must register no later than February 3rd.

The tasks in the Olympiad will be available online, so all students who want to take part will need to download an app before the school round of the competition. However, you will only be able to do this after you have registered with your school coordinator.
As soon as you are entered into our database, you will get a link to the app. Download and install the app on the computer you will use on the day. An hour before the school round starts, each participant will receive a username and password which will allow access to the section of the app where the tasks will be available. Good luck!

Na podstawie: www.hippo-competition.org

Tekst 3

Interviewer: If you pull out any British banknote from your wallet, on one side you will see the Queen and on the other a well-known public figure. I'd like to welcome Sarah John of the Bank of England who will tell us more about this. Sarah, why do we have famous faces on our banknotes?

Sarah: The British banknote is an opportunity for the public to recognise some of the great successes in the country's history and the Bank of England tries to choose prominent characters from different walks of life. For example, Winston Churchill, the famous Prime Minister, appears on the £5 note, Jane Austen, a popular 19th century novelist, can be found on the £10 note and we have the impressionist painter William Turner on the £20 note. For the £50 note, we decided to have a scientist.

Interviewer: So how did you decide which scientist should appear on the new banknote?

Sarah: First we consulted the general public. We asked people to suggest, via the Bank of England website, the scientist they wanted to see on the £50 banknote. Then a committee did some research on these scientists and came up with a shortlist of five, and out of those five candidates, the Governor of the Bank of England selected the scientist who would appear on the new banknote.

Interviewer: What were the criteria used for deciding who should be on the shortlist?

Sarah: Well, we were looking for someone who was an inspiration and a leader in his or her field of science. Secondly, they had to be born and brought up in Britain. And there was one important condition. There is a rule that the only living person who can appear on a banknote is the Queen.

Interviewer: Who was finally selected for the new £50 banknote?

Sarah: Alan Turing. He is best known for helping to crack the Enigma code during World War II.

Na podstawie: *BBC Inside Science* podcast

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiadane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka […].

Wymagania szczegółowe

II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje (2.2., 2.4., 2.5., 2.6.).
II.6. Zdający układa informacje w określonym porządku (2.3.)
II.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi (2.1.).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
2.1. B
2.2. A
2.3. C
2.4. B
2.5. C
2.6. B

Zadanie 3. (0–5)

Usłyszysz dwukrotnie rozmowę sprzedawcy z klientem. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki 3.1.–3.5., tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

LAURA'S BAKERY
CUSTOMER DETAILS
NAME: Kevin Jones
CONTACT DETAILS: (3.1.) _____
CAKE DETAILS
CAKE ORDERED: (3.2.) _____
sponge cake
ICING COLOUR: yellow
FILLING: (3.3.) _____
MORE INFO
FOR HOW MANY PEOPLE: 14
DATE OF PAYMENT: (3.4.) _____
NOTES: 1.5 kg, (3.5.) "_____!"
in the middle, no flowers

Transkrypcja

Woman: *Laura's Bakery*, how can I help you?
Man: Hi, I was wondering whether I could order a cake over the phone?
Woman: Of course, let me get the form… All right. Can I have your name?
Man: Kevin Jones.
Woman: Shall we contact you by phone or email?
Man: Call me on my mobile, the number is 322 392 448.
Woman: 448 at the end, right? I need to write that down.
Man: Yes.
Woman: Now, what kind of cake would you like to order?
Man: Well, I'm not sure...
Woman: Can I suggest a dark chocolate sponge cake? It's our customers' favourite.
Man: Sounds delicious. Can you make the top yellow?
Woman: Of course. What about the inside? Strawberry jam or lemon cream will go well with it.
Man: Hmmm… I don't want it too sweet, so the second option seems better.
Woman: All right. How big should the cake be?
Man: Big enough for fourteen people, more or less.
Woman: OK, so 1.5 kg will be enough. That will be £40. We'll need payment in advance, at least two days before the collection date. Do you want to make an online transfer or pay in cash?
Man: Cash, please. I need the cake for June 21st, so I'll bring you the money on the 19th.
Woman: OK, that's fine. Remember that we are open from 10 am to 6 pm.
Man: Oh, one more thing. I'd like the cake to say: "Good job", with an exclamation mark.
Woman: Right. Any flower decorations around the inscription?
Man: Gosh, I don't know… No, just the words in the middle.
Woman: If you want to change anything in your order, just call us again.
Man: I certainly will. Thanks. Bye!
Woman: Good bye and thanks for choosing *Laura's Bakery*.

Na podstawie: www.goldsteins.com.au

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiadane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu ustnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.
I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
3.1.	322 392 448	mobile phone 322 392 448
3.2.	dark chocolate	bitter chocolate
3.3.	lemon cream	lemons' cream
3.4.	19th June / June 19	june 19 / 19 of June / 19.06
3.5.	Good job	good job

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych	Uzasadnienie
3.1.	phone / 322 392 488	odpowiedź niezgodna z tekstem
	322 392 448 and e-mail address	odpowiedź poprawna uzupełniona o fragment niepoprawny
3.2.	chocolate	odpowiedź nieprecyzyjna
	dark choccolate	błąd w wyrazie *chocolate* (wyraz z poziomu A1)
3.3.	lemon(s) / sweet cream / strawberry jam	odpowiedź niezgodna z tekstem
	lemon crim	błąd w wyrazie *cream* (wyraz z poziomu A2)
	second option	brak precyzji
3.4.	19 July / June 21	odpowiedź niezgodna z tekstem
	19th / two days before the collection day	odpowiedź nieprecyzyjna
	19th Juny	błąd w wyrazie *June* (wyraz z poziomu A1)
3.5.	On top good job / Congratulation	odpowiedź niezgodna z tekstem
	God job	błąd zmieniający znaczenie wyrazu
	Good jop	błąd w wyrazie *job* (wyraz z poziomu A1)

Zadanie 4. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie informacje na temat dnia otwartego w Newton College. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki 4.1.–4.4. w tabeli, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

Who?	What?	Where?	When?
Sophie	Information on: • college history and famous graduates • accommodation options • **(4.1.)** _____ of studying	Main hall	At **(4.2.)** _____
Anna	Guided tour of the science building. • visit laboratories • talk to **(4.3.)** _____	The main entrance to the science building.	At 10:45 a.m.
Adam	Advice on careers	**(4.4.)** _____	At 2:15 p.m.

Transkrypcja

Hello. My name's Sophie and I'd like to welcome you to the Science Open Day here at Newtown College. The tour of the college will begin in about fifteen minutes. I'll start by giving you a general introduction to what it is like to be a student here. Then I'll tell you a little about the history of the college and some well-known scientists and public figures who have studied here. Next, I'll give you some practical information about dormitories on campus and rooms for rent in the area. I'll also tell you about college fees and other expenses you must take into consideration if you decide to study here. Our schedule is very tight, so please be in the main hall at half past nine sharp. That's when our tour will start.

Our campus tour will take around an hour and then there'll be a short coffee break in the canteen. After the break, my colleague, Anna, will take over. She will show you around the science building. You'll get the chance to look round our laboratories and meet our teaching staff. You will be able to ask them questions about the study programme and research carried out here. Anna's part of the tour will start at the main entrance to the science building at a quarter to eleven.

Lunch will be served at the canteen from 12.30 to 2 p.m. Then, you can attend Adam's presentation. He works in our careers office and will give you some ideas about the kind of work you might want to do after you graduate. If you are interested, please, go to the library after lunch. The presentation will start at a quarter past two.

So, see you in about ten minutes in the main hall.

Tekst własny

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiadane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu ustnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.
I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
4.1.	(the) cost	(the) costs / expenses / costs and expenses
4.2.	9:30 a.m.	9:30 / half past nine / nine thirty
4.3.	(the) teaching staff	people who teach there / teachers
4.4.	Library	library / in the library

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych	Uzasadnienie
4.1.	aspects / advantages / advice	odpowiedź niezgodna z tekstem
	costs and rules	odpowiedź poprawna uzupełniona o fragment niepoprawny
	fees / college fees	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki
	expances / expansion	błąd zmieniający znaczenie wyrazu
4.2.	8.30 / 9.15	odpowiedź niezgodna z tekstem
	haf pass nine	błędy zakłócające komunikację
4.3.	Anna / students	odpowiedź niezgodna z tekstem
	studying program / questions / research	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki
	teaching stuff	błąd zmieniający znaczenie wyrazu
4.4.	canteen / careers office	odpowiedź niezgodna z tekstem
	university	odpowiedź nieprecyzyjna
	libary / libbrary	błąd w wyrazie *library* (wyraz z poziomu A2)

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

Zadanie 5. (0–4)

Przeczytaj tekst. Dobierz właściwy nagłówek (A–F) do każdej części tekstu (5.1.–5.4.). Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę.
Uwaga: dwa nagłówki zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej części tekstu.

A. Flying messengers
B. A long way back home
C. Scientists helping animals in danger
D. Unexpected problems caused by weather
E. Nature's perfect timing
F. Long-distance communication between animals

STRANGE BUT TRUE

5.1.	

When a family from Croydon moved into a new house in another town, 20 miles away, they took their cat Toby with them. A few weeks later, the new owners of their old house couldn't believe their eyes when they saw the cat at their door. Toby is not the only cat to have covered a great distance. An American cat, Sam, returned from Arizona to his old home in Wisconsin, making an even more incredible journey of 2,400 kilometres.

5.2.	

Not only cats can find their way back home. The same is true of some birds such as 'homing' pigeons. Before people had radio or telephones, they used pigeons to send news quickly. Pigeons are still useful in many places today. In isolated mountain regions they carry messages between villages. So when our email stops working, pigeons can take over.

5.3.	

It sometimes happens that a group of elephants comes from far away to help another elephant which is hurt or in danger. It's surprising for people because it seems that the animal isn't making any noise. It seems that elephants can 'talk' across several kilometres, but scientists can't explain how.

5.4.	

Animals and plants also seem to read the weather. Some plants do not open when rain is coming, and in autumn trees know when to drop their leaves. Birds know when to fly to warmer countries and animals that sleep during the colder months of the year feel when it is time to begin their preparations for winter.

Na podstawie: Alison Baxter, *Strange but True*

Wymaganie ogólne
II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

Wymaganie szczegółowe
III.1. Zdający określa główną myśl […] fragmentu tekstu.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
5.1. B
5.2. A
5.3. F
5.4. E

Zadanie 6. (0–7)

Przeczytaj cztery teksty (A–D). Wykonaj zadania 6.1.–6.7. zgodnie z poleceniami.

Tekst A

Wanted: fifth person to share a house in Bath.
15 mins walk from university, on bus route (no. 12).
Modern, clean kitchen (with cooker, fridge and microwave), living room and 3 fully furnished bedrooms. 2 separate toilets, shower and bath.
Rent per person: £300 per month (bills not included). Deposit £200 paid with first month's rent.

Call Rebecca on 0784 790543

Tekst własny

Tekst B

Liz,
Thanks for the link to the ad on Gumtree. It looked OK, so I called Rebecca yesterday and she sounded quite nice. The house is available from 1st August, so it would be perfect for me. There are some problems, though. The landlord is looking for someone for a minimum of one year and I'd prefer to stay only for 10 months. The rent is £300. I think it's crazy! But I'm not sure if I will find anything much cheaper in Bath so close to the university campus. I don't know what to do. Any thoughts?
At the moment two couples live there. I'm going to visit the house to meet everybody next week.

I'll keep you posted.
Monika

Tekst własny

Tekst C

The University of Bath's Student Union has officially decided to start a "Cut the Rent" campaign. Next week students are going to go out onto the streets to show their anger and frustration. Over the last decade the cost of accommodation on campus has increased by 150%. The rents can be as high as £154 per week. As a result, many young people are discouraged from going to university because they can't afford it.

Students' spending

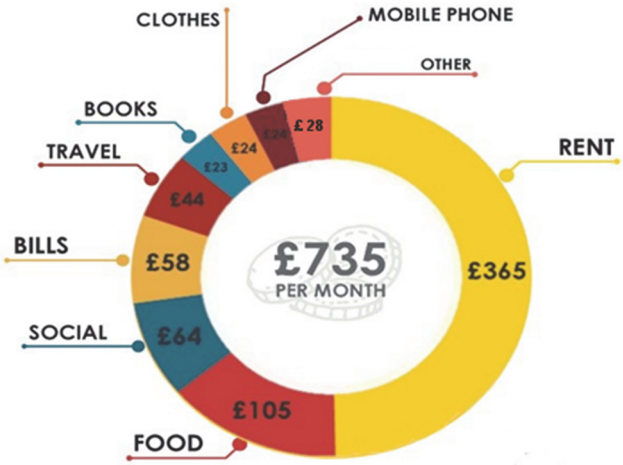

Na podstawie: www.savethestudent.co.uk

Tekst D

Finding accommodation in Bath

Monika: I'm looking for a shared house in Bath but it is really hard. Is anybody else having the same problem?

Robert: Me! And the rents have gone up again this year. A minimum of £300-£350 a month on top of bills.

Emma: Why don't you try somewhere further away from the university? I've found a few houses for rent at lower prices about 30 minutes by bus from campus.

Hanna: I agree with Emma. If you want to be near the campus, you could try getting a group of people together or renting a flat or house without any furniture. They are usually less expensive.

Tekst własny

Przeczytaj zdania 6.1.–6.3. Dopasuj do każdego zdania właściwy tekst (A–D). Wpisz rozwiązania do tabeli.
Uwaga: jeden tekst nie pasuje do żadnego zdania.

6.1.	In this text Monica got advice on how she might solve her problem.	
6.2.	This text includes the author's opinion about the cost of accommodation in Bath.	
6.3.	This text is an offer for someone looking for a place to stay.	

Przeczytaj wiadomość Moniki do rodziców. Uzupełnij luki 6.4.–6.7. zgodnie z treścią tekstów A–D, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać ich sens. Luki należy uzupełnić w języku polskim. W każdą lukę można wpisać maksymalnie trzy wyrazy.

Cześć,
Powoli przyzwyczajam się do życia w Bath, ale wciąż nie znalazłam mieszkania. Ceny są bardzo wysokie. W przyszłym tygodniu jadę obejrzeć pewien dom, ale jeśli się na tę ofertę zdecyduję, to w pierwszym miesiącu będę musiała zapłacić właścicielowi
aż **6.4.** _____. *A do tego trzeba jeszcze doliczyć pieniądze na opłaty. Może poszukam jakiegoś mieszkania, które* **6.5.** _____ _____. *Takie są podobno tańsze. Mogłabym oczywiście wynająć coś dalej od uniwersytetu, ale wtedy muszę doliczyć koszty dojazdu, a komunikacja też nie jest tania.*
Rozważałam też wynajęcie jakiegoś pokoju na kampusie, ale to chyba nie jest dobry pomysł. Czytałam ostatnio, że studenci planują **6.6.** _____ *ze względu na koszty zakwaterowania. Okazuje się, że czynsz to prawie*
6.7. _____ *wydatków studenckich. Trochę mnie to przeraża…*
Pozdrawiam,
Monika

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Wymagania szczegółowe

III.2. Zdający określa intencje nadawcy lub autora tekstu (6.1.)
III.8. Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii (6.2.).
III.3. Zdający określa kontekst wypowiedzi (6.3.).
III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje (6.4., 6.5., 6.6., 6.7.).
VIII.2. Zdający przekazuje […] w języku polskim informacje sformułowane w […] języku obcym (6.4., 6.5., 6.6., 6.7.).
VIII. 1. Zdający przekazuje […] informacje zawarte w materiałach wizualnych (6.7.).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

6.1. D
6.2. B
6.3. A

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
6.4.	£500	pięćset funtów
6.5.	nie ma mebli	jest bez mebli / nie jest umeblowane
6.6.	protest / protestować / zorganizować specjalną kampanię / wyjść na ulice	zbuntować się / manifestację / kampanię / pokazać niezadowolenie
6.7.	połowa	pięćdziesiąt procent / 50% wszystkich / połowa miesięcznych

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych	Uzasadnienie
6.4.	£300 / £200	odpowiedź niezgodna z tekstem
	£300 czynszu i £200 depozytu	odpowiedź niezgodna z poleceniem (5 wyrazów)
6.5.	jest gorzej umeblowane / jest na rok	odpowiedź niezgodna z tekstem
	nie posiada żadnych mebli	odpowiedź niezgodna z poleceniem (4 wyrazy)
	jest dalej od uniwersytetu / jest tańsze	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki
6.6.	protestować na zajęciach / zrezygnować z wynajmu / zmniejszyć czynsz	odpowiedź niezgodna z tekstem
6.7.	365 funtów	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki

Zadanie 7. (0–7)

Przeczytaj cztery teksty (A–D). Wykonaj zadania 7.1.–7.7. zgodnie z poleceniami.

Tekst A

Welcome to the website of the 1st Woodlands Dorset Scout Group.

We have three active sections for boys and girls: Beavers (age 6-8), Cubs (9-10) and Scouts (11-14). We also do some joint activities with the Dorset Explorer Unit (young people aged 15 to 18).
Each section meets weekly to play games and work towards some of the many badges available. There are also opportunities to go on trips and camps throughout the year.
This year's membership fee is £120 (that's only £10 per month).
If you'd like your son or daughter to join any of the sections, please fill in the form on our website.

Na podstawie: scouts.org.uk

Tekst B

Message

From:	Jess and Owen
To:	Beavers Cubs Scouts
Subject:	Not long to go!

Dear Beavers, Cubs and Scouts,
Hope you enjoyed our cooking challenge last week! Now it's time to get ready for this year's camp. Not long to go! Just three days. Remind your parents that you will need to be there by 11.30 a.m. on 17 August. Subcamp 3 (where our group will be this year) is quite a long way from the car park, so make sure your backpack is not too heavy! Don't bring jeans with you, they take ages to dry if they get wet. Remember to pack everything you've got on your kit list (we sent it in our last email) and read all the camp rules once again before you leave home.
See you there!
Jess and Owen

Tekst własny

Tekst C

JOIN THE ADVENTURE

Help provide scouting adventures to 1st Woodlands Dorset Scout Group

Who: Anyone aged 18 or over.
When: Whenever you can – from an hour a week to a day a month.
What: Helping with one of three sections: the Beavers, Cubs or Scouts, both behind the scenes and as section leaders.
Why: To have a lot of fun and make a difference.

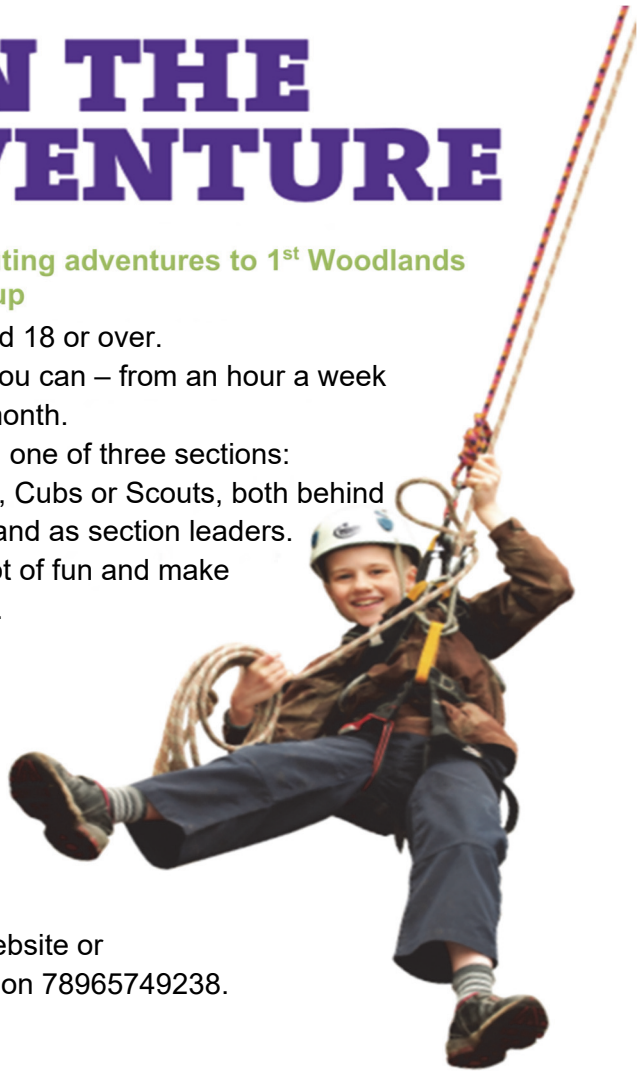

Contact: Via the website or call Mark on 78965749238.

Na podstawie: thewychwoods.scoutsites.org.uk

Tekst D

Joe:	I'm still packing for tomorrow's Scout camp.
Mike:	Me too. I can't close my backpack! I think I have to take out a few T-shirts.
Emma:	@Joe @Mike. Don't take anything that's not on your kit list. It will be taken away and you'll only get it back at the end of the camp.
Joe:	Are you serious? I can't see a mobile phone on my list!
Emma:	@Joe It's your first time, isn't it? I'm afraid you can't take electronic devices with you.
Mike:	But I always listen to music before I go to bed.
Emma:	@Mike Tough luck, I'm afraid.
Joe:	I'm sure that it only applies to Beavers and Cubs.
Emma:	@Joe No, it doesn't! And there's the same amount of pocket money for everybody. That's up to £15. But don't worry, I'm sure you won't have time to spend it. You'll be too busy enjoying yourself!

Tekst własny

Przeczytaj zdania 7.1.–7.3. Dopasuj do każdego zdania właściwy tekst (A–D). Wpisz rozwiązania do tabeli.
<u>Uwaga:</u> jeden tekst nie pasuje do żadnego zdania.

7.1.	This text encourages people to do some voluntary work.	
7.2.	This text includes a piece of advice about clothing.	
7.3.	We can find out about some camp rules from this text.	

Przeczytaj wiadomość Emmy do jej koleżanki. Uzupełnij luki 7.4.–7.7. zgodnie z treścią tekstów (A–D), tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać ich sens. Luki należy uzupełnić w języku angielskim. W każdą lukę można wpisać <u>maksymalnie dwa</u> wyrazy.

Hi Kasia,
I'm looking forward to your visit after I come back from my camp. Do you have Scouts in Poland? Here, we have different sections for children of different ages. My little sister is nine, so she's just old enough to be a **7.4**. _____,
but I am already a Scout. We do many activities together and sometimes go on trips and camps. Each camp is a lot of fun even though **7.5**. _____
are not allowed.
I love scouting! In the future, I'd like to be a section leader, like Jess and Owen, but now I'm **7.6.** _____ *for that.*
I am off to finish packing for tomorrow. In one of the emails from Jess and Owen I got a **7.7.** _____ *and now I need to check my stuff against it.*
See you in two weeks!
Emma

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

III.2. Zdający określa intencje nadawcy lub autora tekstu (7.1.)
III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje (7.2., 7.3., 7.4., 7.5., 7.6., 7.7.).
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.
I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

7.1. C
7.2. B
7.3. D

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
7.4.	Cub	cub / Cubs / Cub member
7.5.	mobile phones / mobiles / electronic devices	using phones
7.6.	too young	wrong age
7.7.	kit list	stuff list / list

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych	Uzasadnienie
7.4.	volunteer / Scout	odpowiedź niezgodna z tekstem
	Cab	błąd zmieniający znaczenie wyrazu
7.5.	trips	odpowiedź niezgodna z tekstem
	some things	odpowiedź nieprecyzyjna
7.6.	not ready	odpowiedź niejasna / nieprecyzyjna
	too small / too little	odpowiedź niezgodna z tekstem
	young	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki

	not old enough	odpowiedź niezgodna z poleceniem (3 wyrazy)
7.7.	camp rules / email	odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki
	advice	odpowiedź nieprecyzyjna

Zadanie 8. (0–5)

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl jedną z liter: A, B, C albo D.

Sebastian got off the train. He was back in London but this time there would be no car to pick him up. The last person he wanted to see was his uncle. The last time they'd met they had a terrible argument. He had no idea where he would spend the night.

As he made his way through the crowd, someone bumped into him, nearly making him fall over. He turned and saw a young man hurrying away – he hadn't even apologized.

Sebastian walked out of the station and into a street full of Victorian terraced houses. Several of them had bed-and-breakfast signs in their windows. He selected the one with the brightest polished door knocker and the cleanest windows.

A woman wearing a floral housecoat answered his knock, and gave her prospective guest a welcoming smile. Most landladies would be surprised to find someone in school uniform standing on their doorsteps, but she was used to having all kinds of guests, so she gave him her usual warm welcome, hoping he would stay.

'Come in,' she said. 'Are you looking for accommodation, sir?'

'Yes,' said Sebastian, surprised to be called 'sir'. 'I need a room for the night, and wondered how much you charge.'

'One pound for a week.'

'I only need a room for one night,' said Sebastian. He realized he would have to search for cheaper accommodation in the morning if he intended to stay in London longer.

'Of course,' she said as she picked up his suitcase. 'My name's Mrs Tibbet.' When she reached the first floor, she added, 'I'll be putting you in number seven. It's at the back of the house, so you won't be woken by the morning traffic.'

Mrs Tibbet unlocked the door to room seven and stood aside to allow her guest to enter.

'You'll find the bathroom at the end of the corridor,' Mrs Tibbet said before he could ask.

'I've changed my mind,' he said, 'I'll take it for a week.'

She took a key out of her housecoat, but before she handed it over, she said, 'That will be one pound, paid at once.' She waited with the key in her hand.

'Yes, of course,' said Sebastian. He reached into his trouser pocket, only to find it was empty. He tried another pocket, and then another, but there was no sign of his money.

He finally fell to his knees, opened his suitcase, and began searching among his clothes in panic. Then he remembered the young man who had bumped into him in the street and realized what had happened.

Na podstawie: Jeffrey Archer, *Best Kept Secret*

8.1. Which is TRUE about Sebastian?

A. He didn't want to meet his uncle.
B. He expected his uncle to pick him up.
C. He couldn't find the way to his uncle's place.
D. He had to get a taxi to get to his uncle's home.

8.2. The landlady at the hotel

A. was expecting Sebastian's arrival.
B. was glad that Sebastian arrived.
C. didn't approve of Sebastian's strange clothing.
D. didn't want Sebastian to stay at her place.

8.3. Sebastian told Mrs Tibbet that he would stay for a week <u>after</u> the landlady

A. had checked if he had enough money on him.
B. had asked him to pay the full amount.
C. had shown him the room.
D. had handed him the key.

8.4. From the last paragraph we can conclude that Sebastian

A. had lost some of his luggage.
B. didn't need to pay for the room.
C. had to pay more than other guests.
D. had been robbed before meeting the woman.

8.5. Which is the best title for the story?

A. Alone and in Trouble
B. A Visitor from London
C. The Unacceptable Offer
D. An Unexpected Roommate

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

Wymagania szczegółowe

III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje (8.1., 8.2.).
III.6. Zdający układa informacje w określonym porządku (8.3.).
III.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście (8.4.).
III.1. Zdający określa główną myśl tekstu (8.5.).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

8.1. A
8.2. B
8.3. C
8.4. D
8.5. A

Zadanie 9. (0–4)

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w każdą lukę (9.1.–9.4.) literę, którą oznaczono brakujące zdanie (A–E), tak aby otrzymać spójny i logiczny tekst.
Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

AN EASY QUESTION

Einstein was often asked to give lectures on physics at most popular American universities. He always agreed because he hoped to get students interested in the love of his life, the pure sciences. As a result, he had to visit many places around the country. **9.1.** _____ The man was called Harry and he was the same age as Einstein. He attended each of Einstein's lectures and always sat in the back row listening.

One day, when Einstein had finished his lecture, Harry said, "Professor Einstein, I've heard your lecture so many times now that I could give it perfectly myself!" **9.2.** _____ "Harry, no one knows me here, perhaps you could take my place, and I could sit in the back row?" Einstein asked his taxi driver. **9.3.** _____ Later that afternoon, Harry gave the lecture, while Einstein sat in the back row. **9.4.** _____ Harry replied quickly. "The answer is actually quite simple so I am going to allow my taxi driver to explain it to you!" he said.

Na podstawie: www.alberteinseinsite.com

A. He realised Einstein had a problem, but he didn't behave as promised.
B. Waiting for this chance Harry happily agreed to do it.
C. A few weeks later, when they were at Brown University, Einstein began to feel ill.
D. But when he finished talking, one of the students asked him a difficult question.
E. As he did not drive, he had a taxi driver who always travelled with him.

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

Wymaganie szczegółowe

III.5. Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

9.1. E
9.2. C
9.3. B
9.4. D

ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Zadanie 10. (0–3)

Uzupełnij poniższe minidialogi (10.1.–10.3.). Wybierz spośród podanych opcji brakującą wypowiedź. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

10.1.
X: Did you enjoy the concert?
Y: _____
X: That's a pity.

A. I'm sorry to hear that.
B. I couldn't have more fun.
C. Well, it wasn't as good as I expected.

10.2.
X: I'm worried I won't pass my driving test tomorrow.
Y: _____
X: I hope so.

A. I'm sure you'll be fine.
B. Sorry, but I can't promise you that.
C. I guess they are better than you think.

10.3.
X: So how is the skirt? Is it the right size?
Y: _____

A. No, it doesn't match my blouse.
B. No, I can't afford it.
C. No, it's too tight.

Zadanie 11. (0–2)

W zadaniach 11.1.–11.2. spośród podanych opcji wybierz tę, która jest tłumaczeniem fragmentu podanego w nawiasie, poprawnie uzupełniającym lukę w zdaniu. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

11.1. When it's raining, I (*nie mam nic przeciwko oglądaniu telewizji*) _____.
A. don't mind watching TV
B. have nothing to watch on TV
C. don't need to watch TV

11.2. When my aunt and uncle go on holiday, I have to (*opiekować się*) _____ their cat.
A. take care
B. look after
C. watch out

Zadanie 12. (0–2)

W zadaniach 12.1.–12.2. spośród podanych opcji (A–C) wybierz tę, która najlepiej oddaje sens wyróżnionego zdania. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

12.1. It's a pity they are not here.

A. I wish they were here.
B. They are not welcome here.
C. I'm glad they've come back.

12.2. Why don't you accept this offer?

A. You mustn't accept this offer.
B. Do you really have to accept this offer?
C. I suggest that you should accept this offer.

Wymagania ogólne do zadań od 10. do 12.

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje […] w typowych sytuacjach […].
V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Wymagania szczegółowe do zadań od 10. do 12.

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
VII.4. Zdający wyraża swoje opinie […] (10.1.).
VII.13. Zdający wyraża […] emocje […] (12.1.).
VII.3. Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia […] (10.2., 10.3.).
VII.9. Zdający […] udziela rady (12.2.).
VIII.3. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim (11.1., 11.2.).
XIV. Zdający posiada świadomość językową […] (11.1., 11.2.).

Zasady oceniania do zadań od 10. do 12.

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie zadań od 10. do 12.

10.1. C
10.2. A
10.3. C
11.1. A
11.2. B
12.1. A
12.2. C

Zadanie 13. (0–3)

Przeczytaj tekst. Uzupełnij każdą lukę (13.1.–13.3.) jednym wyrazem, tak aby powstał spójny i logiczny tekst. Wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna wpisywanych wyrazów.

A TASTE OF WIMBLEDON

The Wimbledon tennis tournament is not only about sport. It represents a tradition in British food. To the thousands of spectators, this is as important **13.1.** _____ cheering for their favourite tennis players.
Strawberries and cream is a delightful dessert sold during the tournament. Sellers started to offer what they call "punnets" of strawberries at Wimbledon in 1953 and **13.2.** _____ then this fruit has been a symbol of the tennis event.
Top- quality strawberries **13.3.** _____ grown in the south of England.
It's no surprise that everybody wants to taste them. In 2013, spectators consumed about 28,000 kilograms of strawberries and 7,000 litres of fresh cream.

Na podstawie: www.10best.com

Zadanie 14. (0–2)

Uzupełnij zdania 14.1.–14.2. Wykorzystaj w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Nie należy zmieniać kolejności podanych wyrazów, trzeba natomiast – jeśli jest to konieczne – dodać inne wyrazy, tak aby otrzymać zdania logiczne i gramatycznie poprawne. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów zdań.
<u>Uwaga:</u> w każdą lukę możesz wpisać <u>maksymalnie cztery</u> wyrazy, wliczając w to wyrazy już podane.

14.1. This cake is delicious. Mark, (*you/ever/try*) _____ anything so good?

14.2. It is (*good/speak*) _____ Spanish than English when you travel in South America.

Zadanie 15. (0–2)

W zadaniach 15.1.–15.2. wpisz obok numeru zadania wyraz, który poprawnie uzupełnia obydwa zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych wyrazów.

15.1. _____

- Sally forgot to … the document, so she had to type it again.
- Firefighters have to be brave to … people's lives.

15.2. _____

- You shouldn't ask people about their earnings. It's none of your … .
- When Janet set up her own …, she was only eighteen.

Wymaganie ogólne do zadań od 13. do 15.

I. Znajomość środków językowych.
   Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymaganie szczegółowe do zadań od 13. do 15.

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie zadań od 13. do 15.

13.1. as
13.2. since
13.3. are
14.1. have you ever tried / did you ever try
14.2. better to speak
15.1. save
15.2. business

TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNEJ

Zadanie 16. (0–12)

Zwyciężyłeś/Zwyciężyłaś w biegu ulicami miasta. Na swoim blogu:

- **napisz, skąd dowiedziałeś/dowiedziałaś się o tej imprezie i jakie były warunki udziału w tym biegu**
- **poinformuj, w jaki sposób przygotowywałeś/przygotowałaś się do biegu**
- **wyjaśnij, dlaczego zależało Ci na zwycięstwie**
- **opisz, jak zareagowała publiczność na Twoje zwycięstwo.**

Napisz swoją wypowiedź w języku angielskim.
***Rozwiń** swoją wypowiedź w każdym z czterech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić **od 100 do 150 wyrazów** (nie licząc wyrazów podanych na początku wypowiedzi). Oceniane są: umiejętność **pełnego** przekazania informacji (5 punktów), spójność i logika wypowiedzi (2 punkty), zakres środków językowych (3 punkty) oraz poprawność środków językowych (2 punkty).*

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Wymagania szczegółowe

1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.3. Zdający przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości.
V.7. Zdający wyraża i opisuje uczucia i emocje.
VII.3. Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia.
VII.5. Zdający wyraża i uzasadnia swoje […] pragnienia […].
VIII.3. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

Przykładowa oceniona wypowiedź 1.

NEW ENTRY

Title:

Victory!!!

Hi Everybody,
I'm so happy. Yesterday I won a street run.

When I saw information about the run on the Internet, I knew that I must take part in it. It was organised for young people from Cracow, but in fact everyone under 30 could run.

To prepare, I started running long distances and working out in the gym months before the event and I also bought a new pair of comfortable trainers.

I was very motivated because I've always wanted to win something organised by the city to make people see and recognise me. I'm realy glad that I managed to achieve that.

People watching the run reacted so amazingly when I reached √ finish line. There was huge applause and I could hear my name all around! I was so proud of myself.

Post

Ocena wypowiedzi (zgodnie z zasadami oceniania na str. 20–25)

Treść – 5 punktów: zdający odniósł się do czterech podpunktów polecenia i rozwinął każdy z nich.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź jest w całości spójna i logiczna.

Zakres środków językowych – 3 punkty: szeroki zakres środków językowych, zdający całkowicie swobodnie realizuje polecenie, używając zróżnicowanych środków leksykalnych (np. *take part in; recognise; managed to achieve; proud of myself*) oraz gramatycznych (np. *was organised; started running […] and working out*; *I've always wanted to win something; to make people see; People watching the run reacted so amazingly*) charakterystycznych dla wyższego poziomu zaawansowania językowego; w wypowiedzi występuje wiele precyzyjnych sformułowań, w tym związanych z udziałem w biegu, np. *running long distances; a new pair of comfortable trainers; reached finish line; huge applause*, oraz wyrażeń charakterystycznych dla języka angielskiego, np. *everyone under 30; I could hear my name all around.*

Poprawność środków językowych – 2 punkty: nieliczne błędy niezakłócające komunikacji.

Przykładowa oceniona wypowiedź 2.

NEW ENTRY

Title:

Victory!!!

Hi Everybody,
I'm so happy. Yesterday I won a street run.

A few months ago I was searching for something in the Internet and I saw an invitation for √ runing competition. They wrote that when you want to run on the competition, you should have over the 18.

When I told my mum about it, she said that I had to do exercise before start. So I started going to the gym twice a week. √ Few weeks after √ I spend their all my free time. I wanted to prove me I can do whatever I want. That's why I wanted to win. The second thing was that √ proud from my dad.

When I finaly win, everyone was happy. They said that I were the best competitor. That was the best day of my life.

If you have a story about your best day, send it to me.

Post

Ocena wypowiedzi (zgodnie z zasadami oceniania na str. 20–25)

Treść – 3 punkty: zdający odniósł się do wszystkich podpunktów polecenia, ale rozwinął tylko dwa z nich (poinformowanie o przygotowaniach do biegu oraz o reakcji publiczności). Zrealizowana jest tylko pierwsza część podpunktu 1. (poinformowanie o źródle informacji o biegu), natomiast część pracy dotycząca warunków udziału w biegu jest niejasna. Zakłócenie komunikacji występuje także w realizacji podpunktu 3.

Spójność i logika wypowiedzi – 1 punkt: wypowiedź zawiera trzy usterki, które powodują zakłócenie komunikacji.

Zakres środków językowych – 2 punkty: zadowalający zakres środków językowych; zdający w miarę swobodnie realizuje polecenie, używając zróżnicowanych struktur gramatycznych, w tym zdań podrzędnie złożonych, np. *I was searching for something in the Internet and I saw an invitation; When I told my mum about it, she said that I had to do exercise; everyone was; if you have a story […] send it to me*; środki leksykalne są mniej zróżnicowane; w pracy występuje kilka precyzyjnych sformułowań, np. *searching for something; do whatever I want*; *the best competitor*, ale zdający używa głównie leksyki o wysokim stopniu pospolitości.

Poprawność środków językowych – 1 punkt: wypowiedź zawiera liczne błędy, czasami zakłócające komunikację.

Zadanie 17. (0–12)

Wybierałeś/Wybierałaś się na wakacje do kolegi do Londynu, ale dwa dni temu zgubiłeś/zgubiłaś dowód osobisty. W e-mailu do tego kolegi:

- **przedstaw okoliczności zgubienia dowodu osobistego**
- **poinformuj, że musisz odłożyć wyjazd do Londynu, i wyraź swoje niezadowolenie z powodu tej sytuacji**
- **wyjaśnij, co zrobiłeś/zrobiłaś, aby odzyskać dowód osobisty**
- **zaproponuj inny termin swojej wizyty i wyraź nadzieję, że koledze ten termin pasuje.**

*Napisz swoją wypowiedź w języku angielskim. Podpisz się jako **XYZ**.*
***Rozwiń** swoją wypowiedź w każdym z czterech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić **od 100 do 150 wyrazów** (nie licząc wyrazów podanych na początku wypowiedzi). Oceniane są: umiejętność **pełnego** przekazania informacji (5 punktów), spójność i logika wypowiedzi (2 punkty), zakres środków językowych (3 punkty) oraz poprawność środków językowych (2 punkty).*

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.2. Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości.
V.4. Zdający przedstawia […] nadzieje i plany na przyszłość.
V.7. Zdający wyraża i opisuje uczucia i emocje.
VII.3. Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia.
VII.8. Zdający proponuje […].
VIII.3. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

Przykładowa oceniona wypowiedź 1.

Hi Mark,
I know that you're waiting for me but there is a problem. I lost my ID card two days ago.

I was in a fast food restaurant with my friends and I left √ backpack there. Inside √ was √ wallet with √ ID card of course. I'm stil thinking about it.

I went to a restaurant but the manager can't help me. He said that they didn't find my backpack. Then I go to √ police station becouse I thought maybe someone brought it √, but not.

I'll have √ new ID card at a month. I can come to you in August. I hope you don't mind and I can come. Write to me if it's OK.

XYZ

Ocena wypowiedzi (zgodnie z zasadami oceniania na str. 20–25)

Treść – 3 punkty: zdający odniósł się do trzech podpunktów polecenia i je rozwinął. W pracy brakuje odniesienia do podpunktu 2. (poinformowanie o konieczności odłożenia wyjazdu oraz wyrażenie niezadowolenia z powodu tej sytuacji). W ostatnim akapicie jest informacja o terminie uzyskania nowego dokumentu tożsamości oraz o możliwym terminie przyjazdu do Londynu, ale jest to realizacja podpunktu 4.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź jest w całości spójna i logiczna.

Zakres środków językowych – 1 punkt: ograniczony zakres środków językowych; środki leksykalne oraz gramatyczne są mało zróżnicowane; zdający używa głównie słownictwa oraz struktur gramatycznych o wysokim stopniu pospolitości; zdający realizuje większość podpunktów polecenia, ale w wypowiedzi występują jedynie pojedyncze precyzyjne sformułowania, np. *I hope you don't mind.*

Poprawność środków językowych – 1 punkt: wypowiedź zawiera liczne błędy niezakłócające komunikacji.

Przykładowa oceniona wypowiedź 2.

Hi Mark,
I know that you're waiting for me but there is a problem. I lost my ID card two days ago.

I lost my ID card in √ cinema. I was here with my best friend. My best friend shocking then I tell √ lost my ID card.

There is a problem. I cannot go to London. I'm very sad that √ cannot go to London.

I called to √ cinema but they don't get it. I'm very bad that I lost √ ID card. I will go to the London next month when I find my ID card or get √ new √ if you be. I might go from you other day.

Ocena wypowiedzi (zgodnie z zasadami oceniania na str. 20–25)

Treść – 2 punkty: zdający odniósł się do czterech podpunktów polecenia, ale żadnego z nich nie rozwinął. Wszystkie podpunkty polecenia zostały omówione bardzo krótko; w przypadku podpunktu 1. oraz podpunktu 4. zdający podjął próbę rozwinięcia swojej wypowiedzi, ale fragmenty pracy odnoszące się do tych podpunktów są częściowo niejasne ze względu na błędy zakłócające komunikację.

Spójność i logika wypowiedzi – 0 punktów: wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna; występują liczne fragmenty niejasne dla odbiorcy.

Zakres środków językowych – 0 punktów: bardzo ograniczony zakres środków językowych; w wypowiedzi zostały użyte wyłącznie najprostsze środki gramatyczne i leksykalne, występują często powtórzenia oraz fragmenty przepisane z podanego wstępu do e-maila.

Poprawność środków językowych – 0 punktów: bardzo liczne błędy, często zakłócające komunikację.

2.4. Część pisemna (poziom rozszerzony) Przykładowe zadania z rozwiązaniami

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Zadanie 1. (0–6)

Usłyszysz dwukrotnie trzy teksty. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania.

W zadaniach 1.1. i 1.2. zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

Tekst 1.

1.1. Ken is

A. a skilled technician.
B. a former criminal.
C. a security guard.

Tekst 2.

1.2. Which of the following is stated in the dialogue as <u>a fact</u>, not an opinion?

A. The items on the menu are rarely updated.
B. The restaurant enjoys a very good reputation.
C. The new chef hasn't got a lot of experience.

W zadaniach 1.3.–1.6. zakreśl jedną z liter: A, B, C albo D.

Tekst 3.

1.3. At the beginning of his talk, the speaker

A. explains the reasons behind his career choices.
B. points out the advantages of his profession.
C. gives an outline of his professional career.
D. recalls an incident from his student days.

1.4. Which of the following reflects the speaker's feelings?

A. He is concerned about graduates' career prospects.
B. He is worried that few graduates stay at university after graduation.
C. He is proud of the achievements of Carleton's graduates.
D. He is grateful to the institutions which employ Carleton's graduates.

1.5. The speaker quotes the saying about minds and parachutes in order to

A. draw attention to the qualifications of the teaching staff.
B. stress that a safe setting is essential for students' progress.
C. encourage the students to study as many subjects as possible.
D. motivate the students to make full use of the opportunities available to them.

1.6. What is the message of the story the speaker tells at the end?

A. Little things are the spice of life.
B. Life is full of strange coincidences.
C. It's essential to get priorities in life right.
D. It's hard to find time for the little things in life.

Transkrypcja

Tekst 1.

Interviewer: Ken, when you tell people you're an expert in safecracking, their first thought is usually that it's something illegal…
Ken: You're right. They usually think I'm a burglar. But actually I get hired when people have problems with getting into their safes. You'd be surprised how often that happens.
Interviewer: Is it hard to open a safe?
Ken: That depends on the situation. Basically, safecracking is about reasoning and putting different clues together. Obviously, burglar-resistant safes with extreme security devices require more advanced skills.
Interviewer: Is there something you don't like about your job?
Ken: Well, clients often think that people who do this job have learnt their trade in prison. I can't speak for others, but that's not what happened in my case.
Interviewer: Thank you, Ken.

Na podstawie: www.mcsweeneys.net

Tekst 2.

Waitress: Are you ready to order, sir?
Customer: I intended to try something new today, but I can't see anything tempting on the menu. I don't think it has changed at all since my last visit.
Waitress: Well, I'm sure our new chef can suggest something special which is not on the menu.
Customer: Oh, I didn't know there'd been a change.
Waitress: He's only been with us for a few weeks. He's young, but I'm sure he'll introduce a lot of new ideas.
Customer: In the most prestigious ranking of local restaurants, yours has been voted 'The finest eatery' for the past three consecutive years. Isn't it a bit risky to hire a young chef?
Waitress: Well, I'm sure our manager wouldn't have hired someone who didn't have the right experience and relevant skills. The new chef will certainly not only keep to our usual standards, but I expect he'll even improve on them.
Customer: All right. Could you please ask the chef what he recommends?
Waitress: Certainly, sir.

Na podstawie: twominenglish.com

Tekst 3.

I would like to welcome all of you to Carleton University. It is so satisfying to see young minds ready to take the plunge into a new and exciting world. In fact, I myself was so in love with university life that I almost never left; first as a student, then a teacher, an administrator and finally university president, I spent most of my life within the walls of this renowned institution. It was only when I was 69-and-a-half that I was asked to step outside this world and enter public service as Governor General of Canada.

Obviously, you don't have to make university your way of life, but, if you do, it will certainly give you excellent opportunities. And what an institution you have chosen! For nearly 70 years, Carleton University has stood as a great centre of learning and innovation. Its graduates have gone out into the country and the world, lending their skills to business, art, science and public service. Former students of Carleton even contribute to the Office of the Governor General! No matter where they are, though, they use their skills to the benefit of so many.

Your teachers have plenty of knowledge to pass on and will do their best to increase your understanding of the universe. But you need to play your part. After all, as the saying goes: minds, like parachutes, work best when open. It is your job to take part in classes and allow yourselves the thrill of discovering new and innovative ideas. See your time here as full of limitless possibilities and explore each and every one of them.

And remember that learning is not only about the pursuit of education and excelling in exams. Poke your head out occasionally to explore the campus and the city. Take part in cultural events or get involved in charity work, but choose wisely.

Let me tell you a story. Once a philosophy professor stood before his class with a large empty jar, some rocks, pebbles and a saucepan filled with sand. He filled the jar with the rocks and asked the students if the jar was full. They said that it was. But the professor added some pebbles to the jar and then poured in quite a lot of sand. That demonstration showed what life is like. The rocks are the important things – your family, health and education. The pebbles are other things that matter, like a house or car. The sand is everything else, the insignificant things in life. If you put the sand into the jar first, then there is no room for the pebbles or the rocks. The same is true about your life. If you spend all the energy and time on the small stuff, you will never have room for the things that matter to you.

I wish all of you the very best in your studies in the years to come. I cannot wait to see what changes your generation will make in the world. Thank you.

Na podstawie: www.news.gc.ca

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie […].

Wymagania szczegółowe

II.4. Zdający określa kontekst wypowiedzi (1.1.).
II.8. Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii (1.2.).
II.2. Zdający określa główną myśl […] fragmentu wypowiedzi (1.3., 1.6.).
II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje (1.4.).
II.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi (1.5.).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
1.1. A
1.2. B
1.3. C
1.4. C
1.5. D
1.6. C

Zadanie 2. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi na temat sportów ekstremalnych. Do każdej wypowiedzi (2.1.–2.4.) dopasuj odpowiadające jej zdanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli.
Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

This speaker mentions
A. the expensive equipment required for the Olympics.
B. competitors setting a bad example for other athletes.
C. an example of an unjustified restriction imposed on competitors.
D. tighter selection rules to ensure the safety of competitors
E. a competitor's positive reaction in the face of defeat.

2.1.	2.2.	2.3.	2.4.

Transkrypcja
Of the 12 sports added to the last Winter Olympics, nine have their roots in extreme sports. Listen to four speakers expressing their opinions on the new trend.

Speaker 1
As a freestyle skier I doubt if it is a good idea to have extreme sports at the Olympics. I'm not sure whether they should be included because the Olympics take something away from them. They are traditionally free-spirited and do not have any formal rules. So when freestyle skiers want to compete in the Olympics, they have to follow established procedures, as the authorities want to avoid serious injuries during the games. Consequently, there are too many banned maneuvers in the freestyle competitions and the whole thing becomes less spontaneous. I can even get disqualified for putting a sticker on one of my skis with a funny sentence or a picture. That's ridiculous! Why is a sticker a problem for anybody?

Na podstawie: www.bbc.com

Speaker 2
I've been a snowboarding coach for years and I'm thrilled that extreme sports have been approved as Olympic sports. I'm afraid I don't understand opponents who say that these sports are too hazardous. As a coach, I know that before athletes take their first jumps on snow, they practise on water to be safe. They are also taught how to fall to avoid major injuries. Another thing is that the Olympic governing bodies have imposed strict regulations

which make qualifying for the competitions difficult for less able athletes. This shows that they care about safety. In my opinion, there's no reason to criticize the new trend.

Na podstawie: www.bostonglobe.com

Speaker 3

As a spectator I must admit that I was thrilled to watch the new disciplines during the last Olympic Games. To see those enthusiastic athletes winning medals was simply fun. Take, for example, the American Mary Logan, who was the silver medalist in freestyle skiing. She made one mistake which cost her the gold medal but when she was asked about it, instead of despairing, she expressed her pride that she had managed to pull off so many tricks. She also joked with her opponents and cheered their performances. And that's the spirit the Olympics need!

Na podstawie: www.usatoday.com

Speaker 4

It's outrageous that the Olympic authorities reward extreme sports competitors with medals. Nobody ever mentions the possible injuries the athletes might suffer! I'm a surgeon and I've put too many freestyle skiers in plaster to approve of such reckless behaviour! Of course, some rules and safety measures have been imposed to protect the athletes, but they pride themselves on pushing the limits, and each time they do so, they also encourage others to take unnecessary risks. Some competitions are simply too dangerous to be included. The Olympic Games aren't about putting yourself at risk. At least, that's what I think.

Na podstawie: fusion.net; www.bostonglobe.com

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie […].

Wymaganie szczegółowe

II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

2.1. C
2.2. D
2.3. E
2.4. B

Zadanie 3. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie rozmowę z młodym przedsiębiorcą. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki w zdaniach 3.1.–3.4., tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

- Thanks to the Canadian Ministry of Education programme, Brian graduated from high school **3.1.** _____ most students.
- Brian became an entrepreneur while he **3.2.** _____ _____.
- According to Brian losing your job due to a company closure can **3.3.**_____ _____ in the long run.
- In Brian's opinion, when you are searching for employment, it is most important for you to show **3.4.** _____ others.

Transkrypcja

Interviewer: Looking for some career inspiration? Look no further than Brian Wong, the Canadian founder of Kiip, a mobile advertising platform. Brian is also the author of a book with tips for young entrepreneurs. And he is with us today. Brian, you graduated from university when you were eighteen. How did that happen?

Brian: Well, the Canadian Ministry of Education launched a programme for gifted students which helped them skip some years of high school. I took advantage of this opportunity and skipped grades 2, 7, 9 and 11. Consequently I was able to start university at the age of fourteen.

Interviewer: You also started your own business quite early, but then you gave it up and decided to work for somebody else. Why did you do that?

Brian: Well, I set up my first company during my studies. Running a business and doing university work at the same time wasn't really a problem for me but at some point I felt I had to learn business skills from somebody with more experience. It just makes sense to reach out to those who have been through it all before so that you can gain more insight into running a business. When I came across a job offer at Digg, a Silicon Valley company, I decided to go for it. Unfortunately, the company got into financial difficulties and after some time it had to close down.

Interviewer: That must have been really hard. How did you deal with it?

Brian: Certainly, being laid off is tough, but it can also be the best thing that happens to you. It often becomes a stimulus to reconsider your career path. People often stick to the idea that their job is what they're going to do permanently. But you

don't have to stay on the same track all your life. The skills you learn in one job are also applicable in others.

Interviewer: So what advice would you give to new graduates looking for their first job?

Brian: The key is really to figure out in what way you stand out, which of the skills you have mastered give you an advantage over other applicants. Your university degree is extremely valuable, but there are other factors that matter, like other qualifications or even personality traits. The more unique you are, the more indispensable you might turn out to be, and that's the point.

Interviewer: Thank you, Brian.

Na podstawie: careers.workopolis.com; www.groovehq.com

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu ustnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

II.2) Zdający określa główną myśl […] fragmentu wypowiedzi.
II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
3.1.	much / 4 years) earlier than	prior to / before / sooner than
3.2.	was at University / was studying at a University	was learning at the University / was a University student / was studying for a degree / was doing University work
3.3.	be beneficial / be good for you	turn out to be beneficial / be a stimulus to changes / result in positive changes in your life / be a new start / motivate you to reconsider your career path / encourage you to find a better job / be motivating / be a motivation
3.4.	what makes you different from / how you differ from	in what way you stand out from /what differs you from / how are you different from / how different you are from / what differentiates you from / that you are different from / your advantage over

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
3.1.	later than / no sooner than / just like / the same year as / with better results/grades than / erlier than / earlier then / early than / the same as / for gifted students / consequently as / skipping more grades than / skipped some grades
3.2.	graduated from university / finished his studies / got into (financial) difficulties / was in high school / was running a business / set up his own company / was learning business skills / was studying / was a student / was studying and working at the same time / has studying at the university
3.3.	be a stimulus / lead somewhere / happen to you / be a negative thing / be bad for you / get you into financial difficulties
3.4.	what makes them different / your differences from / what makes somebody/person different from / what is different from / what we gain from / what separates you from / that you are better than / what makes you more important than / how to stand out from / that you stand out / what makes you difference from / your skills to (the)

Zadanie 4. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie wypowiedź na temat niebieskich tablic pamiątkowych umieszczanych na budynkach w Londynie. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki 4.1.–4.4. w notatce, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

BLUE PLAQUE SCHEME

- plaques put on buildings to commemorate prominent public figures who used to live in London
- started **(4.1.)** _____ ago
- over 900 plaques put up so far

IMPORTANT FACTS

1863 – first suggested in Parliament by
(4.2.) William _____, MP
1866 – introduced by the Society of Arts
1867 – two plaques put up:

- at the house where Lord Byron **(4.3.)** _____ _____
- at Napoleon III's London residence

REQUIREMENTS FOR A BLUE PLAQUE

- a minimum of 20 years must pass from the person's death
- the exterior appearance of the building **(4.4.)** _____ _____ since the person's death
- the building must be located in a place easily accessible to visitors

Transkrypcja

Blue plaques, commemorating famous people who have lived in London, are among the most familiar features of the capital's streetscape. They adorn the façades of buildings in many areas of the city. Some of these buildings are grand, others look very ordinary. What they all have in common is that a remarkable person lived or worked there at some point in history.

The blue plaque scheme has been running for over 150 years and is one of the oldest of its kind in the world. So far, the capital has seen more than 900 official blue plaques installed.

The idea of a commemorative plaque scheme was first put to the House of Commons in 1863 by the MP, William Ewart, spelled E-W-A-R-T. Three years later the Society of Arts launched the scheme. It installed two plaques in 1867. The first commemorated the poet

Lord Byron at his birthplace, 24 Holles Street, Cavendish Square, but this house was demolished in 1889. This makes the second plaque, commemorating Napoleon III, the earliest surviving one. It was installed on his London residence in King Street.

Nowadays the scheme is run by *English Heritage.* For someone to be honoured with a plaque, the proposed recipient must have died at least 20 years before the nomination proposal is made. This is to help ensure that the decision to shortlist a candidate is made with a sufficient degree of hindsight. In addition, the building must look as it did in the times when the person was alive, and must be in a location the public can easily reach.

Na podstawie: www.english-heritage.org.uk; www.discoverbritainmag.com

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu ustnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
4.1.	over 150 years / more than 150 years	over one hundred and fifty years
4.2.	Ewart	ewart
4.3.	was born	had been born / ’s mum gave birth to him
4.4.	hasn’t changed / has remained unchanged	has to remain unchanged / must look the same / has remained untouched / should not have been changed

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
4.1.	150 years / ower 150 years / more than 150
4.2.	Awert / Edwort / Iwart
4.3.	gave birth / was demolished / born / his birth / at 24 Holles Street, Cavendish Square
4.4.	has changed / must be the same as the time / must look as the person was alive

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

Zadanie 5. (0–5)

Przeczytaj tekst, który został podzielony na cztery części (A–D), oraz pytania go dotyczące (5.1.–5.5.). Do każdego pytania dopasuj właściwą część tekstu. Wpisz rozwiązania do tabeli.
Uwaga: w jednej części tekstu znajdują się odpowiedzi na dwa pytania.

In which paragraph does the author

5.1.	explain why a certain solution was adopted?	
5.2.	give examples of how the dish is sometimes altered?	
5.3.	state that the origins of the dish's name are not clear?	
5.4.	mention a misunderstanding that some people have about the dish?	
5.5.	refer to an improbable story which identifies the inventor of the dish?	

TOAD-IN-THE-HOLE

A. British cuisine is rich in culinary delicacies with strange names, for instance: bubble and squeak, pigs in blankets, angels on horseback. They are all part of Britain's cultural heritage. A dish with a particularly striking name is Toad-in-the-Hole. It is made of pork sausages baked in crispy batter and served with gravy. The sausages resemble toads peeking out of gaps in the batter. The dish dates back to the 18th century. But, shockingly enough, in a recent survey almost 16% of respondents in their 20s were sure this British classic contains an actual toad.

B. It is widely accepted that the dish was originally developed by lower-income families. During the Industrial Revolution, working conditions were harsh and the pay workers received was poor. At a time when meat was pricey, British families had to search for more affordable and filling ingredients in order to feed themselves at minimum expense. It was at this time that a great number of families discovered that combining a flour based batter with inexpensive cuts of meat and a hot, filling gravy was an ideal combination for economical meals. Toad-in-the-Hole is a perfect example of this.

C. The etymology of the puzzling name of the dish has always been a source of debate. There is even a bizarre toad-related tale of doubtful authenticity connected with the dish. It goes like this: in Alnmouth, a village in North East England, a local golf course was overrun with toads. During a golf tournament, a toad pushed a golf player's ball out of the 18th hole using its head. This resulted in the player's consternation and the laughter of the group of onlookers. The chef at the local hotel supposedly came up with a dish to commemorate this humorous moment by baking sausages in batter so that they looked like toads poking their heads out of golf holes.

D. The dish itself has evolved. It is regarded as a British classic, but it has crossed cultural and social barriers and is eaten in many countries across the world. Today, recipes for Toad-in-the-Hole do not only include pork sausages. Literally any meat can be used: beef, mutton or lamb. And, of course, non-meat options are becoming increasingly popular. If you want to impress your friends by cooking a dish which is as British as hotdogs are American, you should try a simple recipe for Toad-in-the-Hole. You won't regret it. Your guests will love both its taste and its name.

Na podstawie: theculturetrip.com; englishbreakfastsociety.com; www.getreading.co.uk

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].

Wymaganie szczegółowe

III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

5.1. B
5.2. D
5.3. C
5.4. A
5.5. C

Zadanie 6. (0–4)

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w każdą lukę (6.1.–6.4.) literę, którą oznaczono brakujące zdanie (A–E), tak aby otrzymać spójny i logiczny tekst.
Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

FAIRYTALE STATE COACH

For eleven and a half months of the year, the Lord Mayor of London's State Coach is one of the largest and most precious objects in the Museum of London collection. **6.1.** _____ The coach fits through with barely 50cm clearance, and is then taken away to be prepared for its annual journey.

A new Lord Mayor of London, who represents and promotes businesses and residents in the City of London, is elected every year. Before being sworn in, he or she is driven in the coach from the Mansion House to the law courts to the Royal Courts of Justice in a long procession known as the Lord Mayor's Show. **6.2.** _____ Having survived plagues and fires and countless wars and rebellions, the parade hasn't changed much since the first journey in the 13th century. Originally it was held on the river but once the roads improved, the City ordered the magnificent coach to be constructed for the ceremony.

The coach is in remarkable condition, given that the last major repair work was carried out for the coronation procession of Queen Elizabeth II. **6.3.** _____ The rules of the Lord Mayor's Show have also remained the same for centuries. For example, when the Lord Mayor rides in the coach, protocol requires it to be drawn by six horses. If the monarch is to board it, the number is increased to eight.

Organising the event is demanding as there can be no dress rehearsal of a three-mile procession. Last year disaster struck when the coach suddenly stopped after one of its enormous wheels wouldn't turn any more. **6.4.** _____ Later they discovered that the sand with which the streets are specially covered to give the horses better grip had got into the wheel mechanism and blocked it. Such a thing had never happened before, but this time an extra layer of sand had been laid as it was feared that the first one had been washed away by heavy rain.

Na podstawie: M. Alexander, *A Companion to the Folklore, Myths & Customs of Britain*

A. Almost all of it is still original, including the magnificent paintings that decorate its outside, representing the virtues of truth, justice and courage.

B. Having failed to get it moving again, the coachman and his team asked the Lord Mayor to transfer to a brand-new Land Rover!

C. On the way, the coach stopped and to the cheering crowd's delight the Lord Mayor in his impressive outfit promised loyalty to the Crown.

D. Yet, every November, an iron gate in a grey concrete wall creaks open, and astonished onlookers stare at the fairytale vehicle slowly emerging.

E. With up to six thousand participants, the event is believed to be the oldest of its kind in the world.

Wymaganie ogólne
II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].

Wymaganie szczegółowe
III.5. Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
6.1. D
6.2. E
6.3. A
6.4. B

Zadanie 7. (0–8)

Przeczytaj dwa teksty związane z zegarami. Wykonaj zadania 7.1.–7.8. zgodnie z poleceniami.

Tekst 1.

THE CLOCKS

At 19 Wilbraham Crescent, the machinery of the Law was in full swing. There was a police surgeon, a police photographer and the fingerprint men. They moved efficiently, each occupied with his own routine. Finally, Detective Inspector Hardcastle arrived, a tall, poker-faced man with expressive eyebrows, and immediately set about ensuring that all he had put in motion was being done, and done properly. He introduced himself to Miss Pebmarsh. He knew a little about her, though their paths had never crossed professionally. But he had seen her about, and he was aware that she was an ex-schoolteacher. A young police constable who had arrived earlier on the scene of the murder had informed him about the mystery of the clocks, and now Hardcastle was determined to find out more.

“Miss Pebmarsh, when you left the house at approximately one-thirty, there were in this room only two clocks, the cuckoo clock and the grandfather clock. No others.”

Miss Pebmarsh hesitated briefly, and then replied.

“If I am to be absolutely accurate, I could not swear to that statement. Being blind, I would not notice the presence of anything not usually in the room. That is to say, the last time I can be sure of any of the contents of this room was when I dusted it early this morning. Everything then was in its place, I usually do this room myself despite my disability, as cleaning women are likely to be careless with ornaments.”

“Did you leave the house at all this morning?”

“Yes, when my cleaning woman arrived, I went as usual to the Aaronberg Institute. I left around 10 o’clock and returned here at about quarter to one. I made myself some scrambled

eggs in the kitchen and a cup of tea and went out again, as I have said, at half past one. I ate my meal in the kitchen, by the way, and did not come into this room."

"I see," said Hardcastle. "So while you can say definitely that at ten o'clock this morning there were no additional clocks here, they could possibly have been introduced some time later."

"As to that you would have to ask my cleaning woman, Mrs Curtin."

"Thank you, Miss Pebmarsh. Now we are left with these following facts and this is where I want you to give me any ideas or suggestions that occur to you. At some time during the day four clocks were brought here. The hands of these four clocks were set at thirteen minutes past four. Now does that time suggest anything to you?"

Miss Pebmarsh shook her head, "Nothing at all."

"Now we pass from the clocks to the dead man. It seems unlikely that he would have been let in by your cleaning woman and left in the house by her unless you had told her you were expecting him. But that we can learn from her. He came here presumably to see you with a particular purpose, either on business or for a personal matter that he wanted to discuss. Between one-thirty and two forty-five he was stabbed and killed. If he came here by appointment, you say you knew nothing of it. The door was unlocked, so he could have come in and sat down to wait for you – but why?"

"The whole thing's ridiculous," said Miss Pebmarsh impatiently. "Do you think that this man brought the clocks with him?"

"There's no sign of a container anywhere," said Hardcastle. "He could hardly have brought four clocks in his pockets. Now, Miss Pebmarsh, think very carefully. Is there any association in your mind, any suggestion you could possibly make about anything to do with clocks, or if not with clocks, say with the *time*? Four-thirteen? Thirteen past four?"

She shook her head.

"I've been trying to say to myself that it is the work of a lunatic or that somebody came to the wrong house. But such an unlikely coincidence still wouldn't really explain anything. No, Inspector, I can't help you."

Na podstawie: Agatha Christie, *The Clocks*

W zadaniach 7.1.–7.4. z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl jedną z liter: A, B, C albo D.

7.1. Based on the first paragraph, Detective Inspector Hardcastle's manner can be described as

A. defensive
B. confident
C. absent-minded
D. compassionate

7.2. Which of the following happened <u>first</u> chronologically?

A. Miss Pebmarsh returned home to have a meal.
B. The cleaning woman arrived at Miss Pebmarsh's house.
C. The clocks in the sitting room were dusted by Miss Pebmarsh.
D. Someone left the clocks in the sitting room without Miss Pebmarsh's knowledge.

7.3. In his conversation with Miss Pebmarsh, Detective Inspector Hardcastle

A. asked her to repeat the instructions she had given to the cleaning woman.
B. expressed his view that the victim might have come to her house intentionally.
C. enquired why she had left her house unlocked.
D. proved that she had lied to him.

7.4. Which of the following sentences is NOT true?

A. Detective Inspector Hardcastle suggested that the victim had brought the clocks with him.
B. The four clocks appeared in the sitting room after 10 a.m.
C. Miss Pebmarsh was sceptical about the quality of Mrs Curtin's work.
D. The four clocks showed the same time.

Tekst 2.

EDINBURGH'S CONSIDERATE CLOCK

Arrive in Edinburgh on any given day and there are certain things that can be guaranteed – the Gothic fairy-tale castle, the labyrinth of medieval alleys and lanes, and possibly even the rain. There is something else we can depend on in the Scottish capital. That is the fact that the clock on top of the Balmoral Hotel is always wrong. By three minutes, to be exact. The 58m-high, imposing clock tower has been part of Edinburgh's skyline for more than 116 years, and has (almost) never told the right time - except for on 115 days. Confused?

When the clock, which overlooks Waverley Train Station in the centre of Edinburgh, was installed in the early 1900's, the time was set to be 180 seconds fast. This bold irregularity is, in fact, a historical quirk first introduced in 1902 when the Edwardian-era building opened as the North British Station Hotel. Then, as now, the hotel and its clock overlooked the platforms and signal boxes of Waverley Train Station. The North British Railway Company owners wanted to make sure passengers wouldn't miss their trains. Given an extra three minutes, they reasoned, travellers would have more time to collect their tickets, reach their carriages and load their luggage before the stationmaster's whistle blew. This calculated miscalculation remains with us today.

That the clock is wrong every day of the year is not technically true. Its time is corrected annually to prepare for New Year's Eve, or Hogmanay as Scots call it. On that day the tower welcomes a master clockmaker who remedies the timekeeping error, simply because the clock needs to be right for the traditional countdown to the midnight bells. Beyond that, everyone relies on it being wrong.

The original clock was crafted by Hamilton & Inches, a luxury Edinburgh-based jeweller, and consists of four clock faces. It was wound manually until the 1970s, after which it switched to electricity. At least twice since then, the clock has required urgent intervention. In 2012, the clock ran 90 minutes late after a power cut caused by construction workers. Two years earlier, it stopped, for no apparent reason, for the first time in 108 years.

Today, the wrong time is taken for granted in Edinburgh. If someone wanted to change it, there'd be a public outcry. People have grown used to this inconsistency. It's part of the city's heritage.

Na podstawie: www.telegraph.com; www.bbc.com

Uzupełnij luki w zdaniach 7.5.–7.8. zgodnie z treścią tekstu, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać jego sens. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

7.5. In the title, the author refers to the clock as “considerate” because _____
_____

7.6. The only day of the year when the clock shows the correct time is _____
_____

7.7. _____ why the clock stopped for some time in 2010.

7.8. According to the author, people living in Edinburgh _____
_____ if the clock was set to the right time.

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

III.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście (7.1.).
III.6. Zdający układa informacje w określonym porządku (7.2.).
III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje (7.3., 7.4., 7.6., 7.7., 7.8.).
III.9. Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne (7.5.)
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym. (7.5., 7.6., 7.7., 7.8.).
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

7.1. B
7.2. C
7.3. B
7.4. A

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
7.5.	it helps people not to be late / it cares for train passengers	it was changed to be wrong with people's interest in mind / it prevents passengers from being late / the clock takes into consideration people's problem with timekeeping
7.6.	New Year's Eve / December 31	Hogmanay / the last day of the year / on New Year's Eve / New Years' Eve / New year Eve
7.7.	It is not known / It is not clear / No one knows / Nobody knows	There are no clear reasons / It is a mystery
7.8.	would protest / would be upset / wouldn't be pleased	would react negatively / will show their disapproval

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
7.5.	of a calculated miscalculation / the clock is always wrong / everyone knows it is wrong / it gives people time for consideration / it helps with the business on train station / the clock is very important for people
7.6.	New Year (Day) / the 115th day of the year /
7.7.	First time in 108 years / There wasn't any reason
7.8.	would miss their trains / don't like / would be outcry

Zadanie 8. (0–4)

Przeczytaj tekst i uzupełnij jego streszczenie. Uzupełnij luki 8.1.–8.4. zgodnie z treścią tekstu, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać jego sens. Luki należy uzupełnić w języku angielskim. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie sześć wyrazów.

THE DISCOVERY

"Welcome aboard, Dr. Johnson. How are you feeling?"

"I'd like to know what's going on," Norman Johnson said.

"How about some coffee first?" Barnes said, and then the room suddenly went dark except for a ray of sunlight that streamed in from a side porthole. A man came in through a side door. "Working on it, Captain, but the sea is rough, so it may take some time," he said.

"These things weren't built for the kind of power loads we put on them now. And – ah, there we are." The lights came back on. Barnes smiled. "Coffee, Dr. Johnson?"

"Black is fine," Norman said. Barnes poured him a mug. "Thank you. So, why was I called here? I'm usually called to airplane crash sites," Norman said. Barnes seemed uncomfortable.

"Actually, this isn't an airplane crash site, Dr. Johnson. It's a *spacecraft* crash site."

Norman nodded, "I see."

"That doesn't surprise you?" Barnes said.

"No," Norman said. "Actually, it explains a lot. If a military spacecraft crashed in the ocean, I can understand the secrecy. When did it crash?"

Barnes hesitated before answering. "We believe," he said, "it crashed about three hundred years ago."

There was a silence. Norman struggled to understand what he was being told. Three hundred years ago, he thought. But the space program wasn't three hundred years old. It was barely thirty years old. So how could a spacecraft be three hundred years old? Barnes must be mistaken. But how could Barnes be mistaken? He went over it again and again, getting nowhere, his mind dazed and shocked.

"Absolutely no question about it," Barnes was saying. "We can approximate the date from coral growth with great accuracy. Pacific coral grows two-and-a-half centimetres a year, and the object – whatever it is – is covered in about five metres of coral. That's a lot of coral. Of course, coral doesn't grow at a depth of a thousand feet, which means that the present shelf collapsed to a lower depth at some point in the past. The geologists are telling us that happened about a century ago, so they're assuming the craft is about three hundred years old. But it could, in fact, be much older. It could be a thousand years old."

Barnes shifted papers on his desk, arranging them into neat stacks, lining up the edges.

"I don't mind telling you, Dr. Johnson, this thing really scares me. That's why you're here."

Norman shook his head. "I still don't understand."

"We sent for you," Barnes said, "because of your association with the ULF project."

"ULF?" Norman said. And he almost added, "But ULF was a joke…" Seeing how serious Barnes was, he was glad he had caught himself in time.

Na podstawie: Michael Crichton, *Sphere*

The text describes an encounter between two men, Captain Barnes and Dr. Norman Johnson. During the meeting, the ship they're on experiences a temporary **8.1.** _____ failure. Then Barnes discloses some information about an object that has recently been discovered. Dr. Johnson, whose job mainly involves investigating **8.2.** _____, isn't initially surprised by the discovery. Later, however, his attitude changes, because he learns that the object is believed to be the wreck of a spacecraft which fell into the ocean centuries ago. Yet, as Barnes emphasizes, the spacecraft's present location makes it difficult to precisely determine **8.3.** _____. At the end of the conversation, Dr. Johnson learns that he **8.4.** _____ _____ by Barnes because of his involvement in the ULF project.

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.
III.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.
VIII.5. Zdający przestawia w syntetyczny sposób informacje z tekstu przeczytanego w języku obcym.
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
8.1.	power/electricity	lighting / light(s) / electrical / energy / kind of power / darkness due to electricity / power / light system / delivery of light / electricity circuit / power supply / (power) generator / light power / lightening
8.2.	airplane crash sites	plane accident sites / places where airplanes had crashed before / sites of plane crashes / crashed planes / airplane crash cases / airplane accident / airplane wrecks/wreckage / aircraft crashes
8.3.	its age	its real/exact/precise age / its age accurately / how old it is / the age of the object / how old the spaceship really is / her age / how old is the ship / when the spacecraft crashed
8.4.	was sent for / was summoned	was contacted / was ordered to come / was invited / was hired/employed was chosen (to help) / was called / got called in

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
8.1.	machinery / electronic / power grid / system / power cut / (power) blackout / outage / power load(s) / lack of light / went dark / support in power / powers failure
8.2.	spacecraft / spacecraft crashes / coral growth / place where planes crashed into sea / discovering airplane crashes / with airplane crash sites / crash sites
8.3.	age / how the accident happened / how long ago the ship sinked / how long it was underwater after it crashed / the age of (the) discovery / how many years can spacecraft have / the age of the crash / the date of it
8.4.	discovered / contacted / was joking / was on the ship / was there / was call / was inviting / was sent (there/to this investigation) / is/was seen as the only option / was ordered was asked / was informed / got caught / was taken for a spacecraft expert

ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Zadanie 9. (0–6)

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Zakreśl jedną z liter: A, B, C albo D.

AROUND BRITAIN BY PUBLIC TRANSPORT

Everyone I saw said, "Gosh, you're brave!" when I **9.1.** _____ that I was planning to travel around Britain by public transport. It never occurred to me to do it **9.2.** _____. We are so lucky in this country to have a relatively good public transport system and I think we should all try harder to enjoy it while it's still here. **9.3.** _____, driving your own car in Britain is such a dreary experience these days. There are **9.4.** _____ cars on the road, nearly double what there were when I first came here, and in those days people didn't actually drive their cars. They just parked them in the driveway and buffed them up once a week. About twice a year they **9.5.** _____ the car out to visit relatives in East Grinstead or make a trip to some place like Hayling Island or Eastbourne, and that was about it, apart from the buffing. Now everyone drives everywhere for everything, which I don't understand because there isn't a single feature of driving in Britain that has even the tiniest **9.6.** _____ of enjoyment in it.

Na podstawie: Bill Bryson, *Notes from a Small Island*

9.1.
- **A.** recognized
- **B.** relieved
- **C.** released
- **D.** revealed

9.2.
- **A.** the other way round
- **B.** out of the way
- **C.** any other way
- **D.** either way

9.3.
- **A.** Yet
- **B.** Besides
- **C.** Therefore
- **D.** Nonetheless

9.4.
- **A.** far too many
- **B.** so much more
- **C.** quite a number
- **D.** such an amount

9.5.
- **A.** would get
- **B.** were to get
- **C.** could have got
- **D.** had been getting

9.6.
- **A.** quality
- **B.** term
- **C.** point
- **D.** hint

Wymaganie ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymaganie szczegółowe

I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
9.1. D
9.2. C
9.3. B
9.4. A
9.5. A
9.6. D

Zadanie 10. (0–4)

Przeczytaj tekst. Uzupełnij każdą lukę (10.1.–10.4.), przekształcając jeden z wyrazów z ramki w taki sposób, aby powstał spójny i logiczny tekst. Wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna wpisywanych wyrazów.
Uwaga: **dwa wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.**

long	remain	advertise	necessary	sure	exist

THE ART OF THE TRAILER

No doubt everyone is familiar with the idea of a trailer. It's a kind of **10.1.** _____ for a film which is about to come out. Since the purpose of the trailer is to attract an audience to the film, the excerpts are usually taken from the most exciting, funny, or otherwise noteworthy parts of the film but in an abbreviated form, and usually without a spoiler effect. For this purpose, the scenes are not **10.2.** _____ shown in the order in which they appear in the film. A trailer has to achieve its aim in less than 2 minutes and 30 seconds, which is the total **10.3.** _____ allowed by the Motion Picture Association of America. Each distributor is allowed to exceed this time limit once a year, if they feel it is important for a particular film. The main purpose of a trailer **10.4.** _____ the same: to sell the film.

Na podstawie: filmshortage.com

Wymaganie ogólne
I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymaganie szczegółowe
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
10.1. advertisement / advert
10.2. necessarily
10.3. length
10.4. remains / has remained

Zadanie 11. (0–3)

W zadaniach 11.1.–11.3. wpisz obok numeru zadania wyraz, który poprawnie uzupełnia wszystkie trzy zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych wyrazów.

11.1. _____

- Have you taken all potential consequences into … ?
- Rita gave us a vivid … of her accident.
- I decided to close my … in this bank because the charges are too high.

11.2. _____

- Jayne's coach has advised her not to ... the upcoming competition.
- Please … your name and email address in the spaces provided.
- Whenever I … their house, their dog jumps all over me.

11.3. _____

- Hard physical work might result in … skin on your hands.
- Swimming is not allowed today because the sea is too … .
- She handed in a … draft of her report to the teacher and promised to finish it soon.

Wymaganie ogólne
I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymaganie szczegółowe
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
11.1. account
11.2. enter
11.3. rough

Zadanie 12. (0–2)

Uzupełnij zdania 12.1.–12.2. Wykorzystaj w odpowiedniej formie podane w nawiasach wyrazy. Nie należy zmieniać kolejności podanych wyrazów, trzeba natomiast – jeżeli jest to konieczne – dodać inne wyrazy, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.
Uwaga: w każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy, wliczając w to wyrazy już podane.

12.1. In spite of the doctor's advice, my sister (*refuse / stop / smoke*) _____ _____, which I can't understand.

12.2. To ensure the highest quality of food, his restaurant (*rely / exclusive*) _____ _____ two local suppliers of vegetables.

Wymaganie ogólne
I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymaganie szczegółowe
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
12.1. refuses to stop smoking / refused to stop smoking
12.2. relies exclusively on / will rely exclusively on

Zadanie 13. (0–2)

Przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów zdań.
Uwaga: w każdą lukę możesz wpisać maksymalnie pięć wyrazów.

13.1. If I had booked the tickets two weeks ago, I (*zapłaciłbym*) _____ _____ less for them.

13.2. I think that children (*powinny być zachęcane do*) _____ _____ take risks and make their own mistakes while they are still young enough to learn from them.

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].
VIII.3. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.
XIV. Zdający posiada świadomość językową.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

13.1. would have paid
13.2. should be encouraged to / ought to be encouraged to

TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNEJ

Zadanie 14. (0–13)

Wypowiedz się na jeden z poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 wyrazów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz temat wybrany przez Ciebie. Zakreśl jego numer.

1. Ostatnio wiele się mówi o marnowaniu żywności. Twoja klasa chciałaby zorganizować akcję mającą na celu przeciwdziałanie temu zjawisku i zachęcić do udziału w niej kolegów ze szkoły partnerskiej w Anglii. Napisz **list** do uczniów z tej szkoły, w którym uzasadnisz potrzebę zorganizowania takiej akcji oraz przedstawisz jej projekt.

2. W dzisiejszych czasach ludzie często decydują się na spędzenie wakacji z dala od miast i kurortów turystycznych, w miejscach, które są odcięte od cywilizacji. Napisz **artykuł**, w którym omówisz przyczyny tego zjawiska, i opiszesz miejsce, które spełniłoby oczekiwania osób zainteresowanych takim wyjazdem.

3. Wiele szkół zdecydowało się na wprowadzenie monitoringu. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz zalety i wady takiego rozwiązania.

4. Niektórzy uważają, że osoby mieszkające w blokach nie powinny mieć psów. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na ten temat, odnosząc się do zapewnienia odpowiednich warunków zwierzętom oraz do relacji właścicieli psów z sąsiadami.

Przykładowe ocenione wypowiedzi

Temat 1.

Dear Students,

I'm writting this letter in order to draw attention to a problem we are all facing. I am talking about wasting food. That's a problem which have become more serious over √ years, particularly in developed countries.

I was really scared when I read how much food is wasting every day. People in many countries on a world are starving, so I find this kind of behaviour completely selfish and mindless. And there are much hungry people around us as well.

We have been thinking about a way to solve this problem for a long time. We have talked to a lot of people and finaly fund a resolvement. Next month in our school will show up a green box next to a gym and a blue box next to √ library. The green box will be there for people who have fruit and vegetables they don't want √ eat. The blue one will be for another kinds of food. Everybody can leave food in there or take

some if they feel like it. Every day we will collect what is left and distribute it for people living in poverty. I think you should do the same. There will also be a meeting for people interested in our topic on friday.

I hope a lot √ schools join us because the problem is very important.

Best regards,

XYZ

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie w miarę złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.6. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich.
V.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
VII.8. Zdający proponuje […].

Ocena wypowiedzi (wypowiedź oceniona zgodnie z zasadami oceniania na str. 26–34)

Zgodność z poleceniem – 4 punkty:

elementy treści: wstęp jest poprawny, zgodny z tematem i określa cel listu; realizując pierwszy element tematu (uzasadnienie potrzeby zorganizowania akcji), zdający odnosi się do problemu głodu na świecie, ale argumentacja jest powierzchowna; drugi element (projekt akcji) jest właściwie zrealizowany: zdający omawia szczegółowo pomysł wystawienia pojemników na żywność na terenie szkoły i dodatkowo wspomina o zorganizowaniu spotkania dla osób zainteresowanych problemem marnowania żywności; zakończenie jest zgodne z tematem i treścią listu, ale schematyczne; praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu;

elementy formy: odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący list; uwzględnione zostały wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie), ale proporcje są zaburzone (zakończenie jest za krótkie); zachowana jest konsekwencja w układzie graficznym pracy; długość pracy w granicach określonych w poleceniu.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź zawiera dwie usterki w zakresie spójności i logiki tekstu.

Zakres środków językowych – 2 punkty: zadowalający zakres środków językowych (zarówno gramatycznych, jak i leksykalnych); oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości, w pracy występuje kilka precyzyjnych struktur charakterystycznych dla wyższego poziomu zaawansowania językowego, np. *to draw attention to a problem we are all facing; find this kind of behaviour completely selfish and mindless; we have been thinking about a way to solve this problem; take some if they feel like it*; *people living in poverty*.

Poprawność środków językowych – 2 punkty: liczne błędy językowe oraz nieliczne błędy zapisu.

Temat 2.

PERFECT PLACE TO STAY IN THE MOUNTAINS

In our times life could be tired. People sometimes dreaming about √ break. Holidays is √ good time to this, but what places people are choosing? The most popular are queit places in the midle of somewhere, long away from at tourist places.
Why √ people like being alone on holidays? This is simple. If someone lives in √ big town and work for √ big corporation and every day work for √ long time √ they know that the best place to get off and relax is √ place without people. We just want to take a book, sit on the beech and hear the sea. For example √ nobody want to stand in a clues and if you pick √ public place √ you will stand in them.
√ Perfect place for people who like queit is go to √ mountain. I know a place in √ Tatry *mountains where √ is √ good apartment. You can find this apartament on √ Internet. It is in the centre of town but it is not long to go in the mountains. It has a swiming pool and jacuzzi. √ Lunapark Tatralandia is 10 km from there. It has more than 150 attractions for tourists, so you won't be bored. It has many tourists every day.*

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie w miarę złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach […].

Wymagania szczegółowe
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.1. Zdający opisuje […] miejsca […].
V.6. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich.
V.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
VII.3. Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

Ocena wypowiedzi (wypowiedź oceniona zgodnie z zasadami oceniania na str. 26–34)

Zgodność z poleceniem – 1 punkt:

elementy treści: wprowadzenie zgodne z tematem, ale mało oryginalne, niezachęcające do lektury; pierwszy element tematu (przedstawienie przyczyn tego zjawiska) jest omówiony powierzchownie, zdający pisze o chęci odizolowania się od innych ludzi, ale omawia to zagadnienie dość ogólnikowo, a część wypowiedzi jest niejasna; drugi element tematu – opis miejsca odciętego od cywilizacji – nie jest zrealizowany. Wypowiedź nie spełnia wymogów tematu – zarówno lokalizacja apartamentu, jak i opisane atrakcje wskazują na miejsce masowo odwiedzane przez turystów; brak zakończenia wypowiedzi; wypowiedź zawiera fragment odbiegający od tematu (ostatni akapit);

elementy formy: artykuł jest zatytułowany, praca ma tylko wstęp i rozwinięcie, brak jest zakończenia, co oznacza, że kompozycja pracy jest zaburzona; pełna konsekwencja w układzie graficznym pracy; długość pracy w dopuszczalnych granicach.

Spójność i logika wypowiedzi – 1 punkt: wypowiedź zawiera cztery usterki w spójności i logice tekstu.

Zakres środków językowych – 0 punktów: bardzo ograniczony zakres środków językowych, w pracy występują wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości; użyte środki leksykalne i struktury gramatyczne są mało zróżnicowane.

Poprawność środków językowych – 0 punktów: praca zawiera bardzo liczne błędy językowe oraz liczne błędy zapisu.

Temat 3.

There has been discussion recently about installing the monitoring systems at schools. It is believed that introducing such a solution has both advantages and disadvantages. They have to be considered thoroughly.

To start with, cameras seem to be one of the best ways of providing security for both teachers and students. If there is no monitoring, √ number of conflicts might not be resolved due to lack of evidence or witnesses.

Moreover, students who have a tendency towards violent behaviour during or between lessons, will not get away with it so easily. The cameras will record their every step. They will also show whether strangers have entered the building in case a theft or burglary occurs.

However, there is also another point of view. Many students and teachers complain about being under constant survaillance against their will. In √ case of some people this can lead to increased stress levels or even depression.

What is more, the cost of purchasing and installing cameras is considerable. Not every educational institution can afford it and operating the equipment is an additional expense schools have to cover.

There are also limitations that have to be taken into consideration. Most CCTV systems enable the data to be stored only for a limited period of time. As a result, it may not be possible to trace the offenders if the victims do not report the case promptly.

To conclude, we can see that the decision whether to install monitoring or not is a difficult one. Schools can benefit as far as security is concerned, but monitoring does not come cheap and students and teachers have to sacrifice their right to privacy.

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

Wymagania szczegółowe
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.8. Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty za daną tezą lub rozwiązaniem i przeciw nim, kończy wypowiedź konkluzją.
V.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Ocena wypowiedzi (wypowiedź oceniona zgodnie z zasadami oceniania na str. 26–34)

Zgodność z poleceniem – 5 punktów:

elementy treści: teza adekwatna do tematu, zgodna z treścią rozprawki; zdający odnosi się do obydwu elementów tematu, i obydwa popiera kilkoma argumentami; podsumowanie wypowiedzi jest adekwatne do tematu i nawiązuje do argumentacji przedstawionej w rozwinięciu; praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu;

elementy formy: poprawnie umiejscowiona teza, uwzględnione wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji między nimi, pełna konsekwencja w układzie graficznym pracy, długość pracy nie przekracza dopuszczalnych granic.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź nie zawiera usterek w spójności i logice.

Zakres środków językowych – 3 punkty: szeroki zakres środków językowych, zarówno leksykalnych (np. *due to lack of evidence or witnesses; increased stress levels; additional expense schools have to cover; trace the offenders; sacrifice their right to privacy*), jak i gramatycznych (np. *There has been; It is believed; If there is no monitoring; in case […] occurs; limitations that have to be taken into consideration*); w pracy występują liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych (np. *conflicts might not be resolved; record their every step; the cost […] is considerable; report the case promptly*).

Poprawność środków językowych – 3 punkty: w pracy występują nieliczne błędy językowe oraz nieliczne błędy zapisu.

Temat 4.

More than 80% of √ population is having a pet at home. Some people prefer cats, some of them not. But should we have a dog when we are living in a flat? In my opinion, this decision is not good for √ people we live around or √ animals themselfs.

One of the advantages of √ dog in a flat is that people who don't have families often feel alone, so a pet might be a good idea. Why shouldn't they keep them? They are having the dogs because they want to take care of it, but also they want to have company.

For example, when √ old lady is sick and she is alone in a flat, a dog can react and find some help. Dogs are very clever and caring animals.

But having a dog also means responsibility. Children like √ play with them and not every dogs are safe. So when a neighbour's children play with √ dog, they can get hurt. Dogs are also noisy when they √ left alone. They are barking √ so many neigbours not like it.

Flats are usually not big enough to a big dog with √ energetic life. It is not √ life they are having. They are too jumpy.

To sum up, I think that keeping a dog at a flat can be a good idea because √ dog can help people talk to our neighbours. However, dogs bark and sometimes cause problems. When our neighbours complain about that, we should talk and make √ compromise.

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.6. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich.
V.8. Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty […].
V.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Ocena wypowiedzi (wypowiedź oceniona zgodnie z zasadami oceniania na str. 26–34)

Zgodność z poleceniem – 2 punkty:

elementy treści: teza adekwatna do tematu, ale niezgodna z treścią rozprawki – teza zapowiada negatywny stosunek autora rozprawki do pomysłu trzymania psów w blokach, ale część rozwinięcia przedstawia zalety (korzyści z posiadania psa dla osób starszych i samotnych); zdający odnosi się do obydwu elementów tematu, ale nie są one zrealizowane poprawnie, pierwszy element – zapewnienie odpowiednich warunków zwierzętom – jest omówiony bardzo pobieżnie, a argumentacja zdającego jest w tej części pracy częściowo niejasna, natomiast drugi element – relacje z sąsiadami – jest zrealizowany powierzchownie,

zdający wymienia dwa argumenty (kwestię zabawy psów z dziećmi oraz problem szczekania), ale omawia je zbyt ogólnikowo; podsumowanie wypowiedzi jest zgodne z tematem, ale odbiega od treści rozwinięcia; praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu (fragment dotyczący osób starszych i samotnych nie jest realizacją żadnego elementu, ale jest zgodny z tematem);

elementy formy: poprawnie umiejscowiona teza, uwzględnione wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie) w odpowiednich proporcjach; brak konsekwencji w układzie graficznym pracy (jeden akapit niepotrzebnie wydzielony), długość pracy nie przekracza dopuszczalnych granic.

Spójność i logika wypowiedzi – 1 punkt: wypowiedź zawiera trzy usterki w spójności i logice.

Zakres środków językowych – 1 punkt: ograniczony zakres środków językowych; zdający stosuje głównie proste środki leksykalne oraz struktury gramatyczne; w pracy występują pojedyncze precyzyjne sformułowania, np. *have company*; *having a dog also means responsibility,* ale użyte są głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości.

Poprawność środków językowych – 1 punkt: w pracy występują bardzo liczne błędy językowe oraz nieliczne błędy zapisu.

2.5. Egzamin maturalny dla absolwentów niesłyszących (poziom podstawowy i rozszerzony)

Dla absolwentów niesłyszących, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przygotowuje się arkusze egzaminacyjne dostosowane do ich niepełnosprawności. Absolwenci niesłyszący są zwolnieni z części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego. W przypadku części pisemnej egzaminu na poziomie podstawowym dla absolwentów niesłyszących przygotowuje się odrębny arkusz egzaminacyjny, natomiast w przypadku części pisemnej egzaminu na poziomie rozszerzonym – do potrzeb absolwentów niesłyszących dostosowuje się arkusz standardowy. Dostosowania te obejmują między innymi:

- możliwość dołączenia pod tekstem glos (wyjaśnień w języku obcym znaczenia trudniejszych wyrazów z tekstu) lub tłumaczenia wybranych wyrazów na język polski
- możliwość uproszczenia tekstu pod względem leksykalnym
- zmniejszenie liczby opcji odpowiedzi w zadaniach wyboru wielokrotnego z czterech (A, B, C, D) do trzech (A, B, C).

Ogólna charakterystyka części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego dla absolwentów niesłyszących jest przedstawiona w TABELI 5.

TABELA 5. Ogólna charakterystyka części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego dla absolwentów niesłyszących

	CZĘŚĆ PISEMNA – POZIOM PODSTAWOWY	CZĘŚĆ PISEMNA – POZIOM ROZSZERZONY
TEMATYKA ZADAŃ; WYMAGANIA OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • wymagania ogólne: I–V (ograniczone do wypowiedzi, reakcji i przekazu w formie pisemnej) • wymagania szczegółowe: I, III, V, VII, VIII, IX, XIII, XIV	określone w podstawie programowej III.1.R: • wymagania ogólne: I–V (ograniczone do wypowiedzi, reakcji i przekazu w formie pisemnej) • wymagania szczegółowe: I, III, V, VII, VIII, IX, XIII, XIV
CZAS TRWANIA	120 minut	zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym
CZĘŚCI ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO	Rozumienie tekstów pisanych Znajomość funkcji i środków językowych Wypowiedź pisemna	Rozumienie tekstów pisanych Znajomość środków językowych Wypowiedź pisemna
OCENIAJĄCY	egzaminatorzy okręgowej komisji egzaminacyjnej	

2.5.1. Rozumienie tekstów pisanych

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych oparte są na tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • I.1.–I.14. • III.1.–III.9. • VIII.1., VIII.2.	określone w podstawie programowej III.1.R: • I.1.–I.14. • III.1.–III.10. • VIII.1., VIII.2., VIII.5., VIII.6.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub adaptowane	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane
ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ TEKSTÓW	ok. 500–800 wyrazów	ok. 1400–1750 wyrazów
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte, np.: • wybór wielokrotny • dobieranie • prawda/fałsz zadania otwarte, np.: • zdania/tekst z lukami • odpowiedzi na pytania	zadania zamknięte, np.: • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte, np.: • zdania/tekst z lukami • odpowiedzi na pytania
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	18 zadań (4–5 wiązek, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	18 zadań (4–5 wiązek, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	36%	40%

2.5.2. Znajomość funkcji i środków językowych

Zadania sprawdzające znajomość funkcji i środków językowych (leksykalno-gramatycznych) są oparte na pojedynczych zdaniach lub krótkich tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; ZAKRES ŚRODKÓW LEKSYKALNYCH; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • I.1–I.14. • VII.1.–VII.15. • XIV	określone w podstawie programowej III.1.R: • I.1.–I.14. • VIII.2., VIII.3. • XIV
ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH	określony w *Informatorze* (str. 35–44)	określony w *Informatorze* (str. 35–44)
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub adaptowane	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte oparte na tekście lub na zdaniach, np.: • wybór wielokrotny	zadania zamknięte wyboru wielokrotnego oparte na tekście

	• dobieranie zadania otwarte oparte na tekście lub na zdaniach, np.: • układanie fragmentów zdań z podanych elementów leksykalnych	zadania otwarte oparte na tekście lub na zdaniach, np.: • zadanie z lukami • transformacje • słowotwórstwo • tłumaczenie • gramatykalizacja • set leksykalny
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	18 zadań (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	14 zadań (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	36%	31%

2.5.3. Wypowiedź pisemna

Zadanie polega na napisaniu tekstu zgodnie ze wskazówkami dotyczącymi treści oraz formy zawartymi w poleceniu.

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.1.P: • I.1.–I.14. • V.1.–V.12. • VII.1.–VII.15. • VIII.1., VIII.3. • XIII • XIV	określone w podstawie programowej III.1.R: • I.1.–I.14. • V.1.–V.13. • VII.1.–VII.15. • VIII.3. • XIII • XIV
LICZBA WYPOWIEDZI	2 zadania	1 zadanie
FORMY WYPOWIEDZI	zadanie 1.: odpowiedzi na pytania dotyczące materiału ikonograficznego (ilustracja lub zdjęcie) zadanie 2.: krótki tekst użytkowy/informacyjny (np. e-mail, wpis na blogu lub forum internetowym) z elementami np. opisu, relacjonowania, uzasadniania opinii, w tym przedstawiania zalet i wad różnych rozwiązań	tekst argumentacyjny (list formalny, rozprawka, artykuł publicystyczny) z elementami np. opisu, relacjonowania, sprawozdania, recenzji, pogłębionej argumentacji (sekcja 1.3.5.)
CHARAKTERYSTYKA ZADANIA	zadanie 1.: materiał ikonograficzny (ilustracja lub zdjęcie), którego dotyczą trzy pytania zadanie 2.: jedno zadanie (bez możliwości wyboru), polecenie w języku polskim; w treści zadania podano trzy elementy, które zdający powinien rozwinąć w wypowiedzi	dwa tematy w języku polskim, zdający wybiera jeden z nich i tworzy tekst; każdy temat zawiera dwa elementy, które zdający powinien omówić w wypowiedzi
DŁUGOŚĆ WYPOWIEDZI	zadanie 1.: liczba wyrazów nie jest określona zadanie 2.: 60–120 wyrazów	200–250 wyrazów

PUNKTACJA	wypowiedzi są oceniane przez egzaminatora zgodnie z następującymi kryteriami: zadanie 1.: odpowiedź na każde pytanie jest oceniana w skali od 0 do 2 punktów zadanie 2.: • treść: od 0 do 4 punktów • spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 1 punktu • zakres i poprawność środków językowych: od 0 do 3 punktów Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych zamieszczono poniżej, wraz z krótkim komentarzem (sekcja 2.5.5.).	wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora zgodnie z następującymi kryteriami: • zgodność z poleceniem: od 0 do 5 punktów • spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 2 punktów • zakres środków językowych: od 0 do 3 punktów • poprawność środków językowych: od 0 do 3 punktów. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych zamieszczono w sekcji 1.3.8., wraz z krótkim komentarzem.
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	28%	29%

2.5.4. Formy wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym

Formy wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym są omówione szczegółowo w sekcji 1.3.5.

Przykładowe zadania do części pisemnej na poziomie rozszerzonym wraz z rozwiązaniami znajdują się na stronach 89–122.

2.5.5. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym

Zadanie 1.
W ocenie odpowiedzi na każde z trzech pytań bierze się pod uwagę adekwatność wypowiedzi zdającego do pytania i treści ilustracji lub zdjęcia. Za wypowiedź przyznaje się od 0 do 2 punktów, zgodnie z poniższą tabelą.

Ocena odpowiedzi komunikatywnych i zgodnych z treścią pytania / materiału ikonograficznego (jeżeli pytanie dotyczy materiału ikonograficznego)

	odpowiedź poprawna	drobne błędy	poważne błędy
odpowiedź pełna	2	2	1
odpowiedź niepełna*	1	1	0
równoważnik zdania	1	0	0

* Przykładowo: zdający odpowiedział tylko na część pytania lub jego odpowiedź jest częściowo zgodna z treścią pytania i/lub materiałem ikonograficznym.

Uszczegółowienia do zadania 1.

1. Zdający otrzymuje 2 punkty, jeżeli udzielił pełnej odpowiedzi, zgodnej z treścią pytania i zamieszczonym w arkuszu materiałem ikonograficznym (jeżeli pytanie dotyczy materiału ikonograficznego), odpowiedział na pytanie pełnym zdaniem, a odpowiedź jest bezbłędna lub występują w niej drobne błędy.
2. Zdający otrzymuje 1 punkt, jeżeli:
   a) udzielił pełnej odpowiedzi, zgodnej z treścią pytania i materiałem ikonograficznym (jeżeli pytanie dotyczy materiału ikonograficznego), w której występują poważne błędy,
   b) udzielił niepełnej odpowiedzi*, która jest bezbłędna lub występują w niej drobne błędy,
   c) odpowiedź zdającego jest zgodna z treścią pytania i materiału ikonograficznego (jeżeli pytanie dotyczy materiału ikonograficznego) oraz w pełni poprawna językowo, ale zdający nie odpowiedział pełnym zdaniem (np. użył równoważnika zdania).
3. Zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli:
   a) udzielił odpowiedzi niezgodnej z treścią pytania i/lub materiałem ikonograficznym (jeżeli pytanie dotyczy materiału ikonograficznego),
   b) udzielił odpowiedzi, która jest niekomunikatywna,
   c) udzielił niepełnej odpowiedzi*, w której występują poważne błędy,
   d) nie odpowiedział pełnym zdaniem (np. użył równoważnika zdania) i odpowiedź nie jest w pełni poprawna językowo,
   e) udzielił odpowiedzi w języku polskim,
   f) nie udzielił odpowiedzi na pytanie lub odpowiedział wymijająco, np. *I don't know.*
4. Za poprawny uznajemy zapis liczebnika cyfrą.

Zadanie 2.

Treść

W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu podpunktów polecenia zdający odniósł się w swojej wypowiedzi, a następnie ile z tych podpunktów rozwinął w zadowalającym stopniu.

- Za podpunkt, do którego zdający **odniósł się** w pracy, przyjmuje się komunikatywną wypowiedź zdającego, która w minimalnym stopniu odnosi się do danego podpunktu polecenia.
- Za podpunkt **rozwinięty** w pracy przyjmuje się komunikatywną wypowiedź zdającego, która odnosi się do danego podpunktu polecenia w sposób bardziej szczegółowy.
- Jako podpunkt, do którego zdający **się nie odniósł**, traktowana jest wypowiedź zdającego, która (a) nie realizuje danego podpunktu polecenia lub (b) realizuje go w sposób całkowicie niekomunikatywny.

---

* Przykładowo: zdający odpowiedział tylko na część pytania lub jego odpowiedź jest częściowo zgodna z treścią pytania i/lub materiałem ikonograficznym.

Za wypowiedź przyznaje się od 0 do 4 punktów, zgodnie z poniższą tabelą.

Do ilu podpunktów zdający się odniósł?	Ile podpunktów rozwinął?			
	3	2	1	0
3	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2		2 pkt	1 pkt	1 pkt
1			1 pkt	0 pkt
0				0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której zdający odniósł się do 2 podpunktów i obydwa rozwinął, przyznaje się 2 punkty.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami wypowiedzi. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

1 pkt	• wypowiedź jest w całości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu LUB • wypowiedź zawiera nieliczne usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań oraz/lub całego tekstu
0 pkt	• wypowiedź zawiera liczne usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań oraz/lub całego tekstu LUB • wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna/nielogiczna; zbudowana jest z fragmentów trudnych do powiązania w całość

Zakres i poprawność środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie środków leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi. W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

poprawność środków językowych / *zakres środków językowych*	• brak błędów • nieliczne błędy niezakłócające komunikacji lub sporadycznie zakłócające komunikację	• liczne błędy niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy niezakłócające komunikacji	• liczne błędy często zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy czasami lub często zakłócające komunikację
zadowalający zakres środków językowych	3 pkt	2 pkt	1 pkt
ograniczony zakres środków językowych	2 pkt	1 pkt	0 pkt
bardzo ograniczony zakres środków językowych	1 pkt	0 pkt	0 pkt

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
   - nieczytelna LUB
   - całkowicie niezgodna z poleceniem LUB
   - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
   - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera **mniej niż 40 wyrazów**, jest oceniana wyłącznie w kryterium treści. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się również 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium treści, w kryterium spójności i logiki wypowiedzi przyznaje się 0 punktów, natomiast w kryterium zakresu i poprawności środków językowych – maksymalnie 1 punkt. W takich pracach oznacza się błędy.
6. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym. Takie błędy nie są oznaczane w pracy zdającego. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych.
7. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres i poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

2.5.6. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym

Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym zostały szczegółowo opisane w sekcji 1.3.8.

2.5.7. Przykładowe zadania z rozwiązaniami (poziom podstawowy)

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

Zadanie 1. (0–4)

Przeczytaj cztery teksty. W zadaniach 1.1.–1.4. z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl jedną z liter A, B albo C.

Tekst 1.

Message

From:	John Green
To:	BBQ@tmail.com
Subject:	Restaurant

Dear Spicy BBQ,
Yesterday I ordered a take-away meal from your restaurant and I had to wait two hours for it to arrive. I'm not writing to complain because the food was delicious and your staff were really helpful. The person who took my order on the phone suggested what to have and the driver was really sorry for the delay. But I think you should try harder to deliver orders as quickly as possible, or at least inform people how long they will have to wait. Please take these comments into consideration.
Best regards,
John Green

Tekst własny

1.1. Why is the person writing to the restaurant?

A. to get information on why the delivery was late
B. to give advice on how to improve their service
C. to complain about people working there

Tekst 2.

IT'S NEVER TOO LATE TO START

For most of her adult life Joy Ryan worked hard in her job, and took care of her children and then grandchildren, so she never had much time to travel. But when she turned 85, she decided to change that. Now, she's 93 years old and has fulfilled her ambition to visit all 63 National Parks in the USA. It took Joy eight years and many long trips to visit all the parks. **1.2.** _____ She went to see it with her grandson Brad Ryan, and after that Brad decided to help Joy achieve her goal. Finally, last week they arrived in the tiny Pacific Island of American Samoa to visit their 63rd National Park. They were delighted when park rangers gave them the certificates to celebrate their magnificent achievement.

Na podstawie: www.cbsnews.com

1.2. Which sentence best completes the gap in the text?

A. Nobody has ever visited all 63 U.S. National Parks at her age.
B. She felt extremely tired during the walks but she never gave up.
C. The first one was the Great Smoky Mountains National Park.

Tekst 3.

We are looking for volunteers to join our team!

You will help to create a new layout for our Chichester city website.
No experience in graphic design is required.
If you are a keen multimedia user with lots of enthusiasm and an openness to problem solving, you will fit in perfectly!

No matter where you live – in the Chichester area or in another part of the country – we are looking forward to hearing from you.

Tekst własny

1.3. To join this team, you need to

A. have a positive attitude to challenges.
B. be a professional graphic designer.
C. live in Chichester.

Tekst 4.

Hold down the **Power** key until the phone powers on. It will take a few seconds before the screen lights up. Swipe to unlock your phone, or use the lock screen PIN, Password, or Pattern, if you have set one of these up. If you do not know your SIM PIN code or if you have forgotten it, contact your network operator.

Na podstawie: www.vodafone.com

1.4. This text is

A. a user's review.
B. a set of instructions.
C. a phone advertisement.

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

Wymagania szczegółowe
III.2. Zdający określa intencje nadawcy lub autora tekstu (1.1.).
III.5. Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu (1.2.).
III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje (1.3.).
III.3. Zdający określa kontekst wypowiedzi (1.4.).

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
1.1. B
1.2. C
1.3. A
1.4. B

Zadanie 2. (0–3)

Przeczytaj tekst. Dobierz właściwy nagłówek (A–D) do każdej oznaczonej części tekstu (2.1.–2.3.). Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę.
Uwaga: jeden nagłówek został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnej części tekstu.

A. GET A GUIDEBOOK
B. GO ONLINE
C. ASK THE LOCALS
D. READ THE MENUS CAREFULLY

HOW TO FIND THE BEST FOOD WHEN YOU TRAVEL

2.1.	

When you arrive at your hotel, get advice from the receptionist who will probably be able to book a table for you. And don't hesitate to talk to people who live in the place you're visiting about their favourite eating spots. Most of them will be happy to tell you where in their area you can find local specialities on the menu.

2.2.	

Millions of travellers use social media as a guide. There are many sites where people rate the restaurants they have been to and post their opinions about the food served there. Read these to find out which restaurants people recommend most, which ones are best value for money, and which local dishes are the most popular.

2.3.	

As soon as you arrive at your destination, find the closest bookshop and check the travel section there. It will have books which not only describe the place you are visiting but also suggest where to eat. In addition, many cities publish their own "best of" guides promoting snack bars and restaurants worth visiting.

Na podstawie: www.howstuffworks.com

Wymaganie ogólne
II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

Wymaganie szczegółowe
III.1. Zdający określa główną myśl […] fragmentu tekstu.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
2.1. C
2.2. B
2.3. A

Zadanie 3. (0–4)

Przeczytaj trzy teksty (A–C) na temat jazdy na elektrycznej hulajnodze oraz pytania 3.1.–3.4. Do każdego pytania dopasuj właściwy tekst. Wpisz rozwiązania do tabeli.
Uwaga: jeden z tekstów pasuje do dwóch pytań.

A.	**Joan** One day I woke up too late. I didn’t want to miss the start of lessons, so I decided to rent an electric scooter for the first time. I tried to activate a scooter parked near my house, but I couldn't switch it on. Then a nice boy passing by on a scooter stopped and explained how to do it. It turned out to be easy, I had a fun ride to school, and I wasn’t late.

B.	**Peter** I rode an electric scooter last week on one of those hot days. I enjoyed the ride as I didn't have to pedal and felt the cool breeze on my face. Because I never take unnecessary risks, I didn't ride the scooter at its maximum speed, but it was still fast! Then I saw some guys from my school on their scooters and I joined them. We rode all over town together and had a great time.

C.	**Mark** Actually, getting started with riding an electric scooter was difficult for me. I had to keep my eyes not only on the road, but also on everything around me, which I found a bit stressful. But I had a helmet and scooter gloves on, so I felt quite safe. I enjoyed the ride very much.

Tekst własny

Which person

3.1.	wore special equipment to protect him/her?	
3.2.	had fun riding a scooter in a group?	
3.3.	got help from another rider?	
3.4.	used a scooter to get to a place on time?	

Wymaganie ogólne
II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

Wymaganie szczegółowe
III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
3.1. C
3.2. B
3.3. A
3.4. A

Zadanie 4. (0–7)

Przeczytaj tekst. Wykonaj zadania 4.1.–4.7. zgodnie z poleceniami.

MAN FINDS A DOG IN HIS CAR

One Saturday morning, Brian Jones stopped at the local greengrocer's to buy some fresh fruit and vegetables. When he returned to his car, he saw an adorable dog sitting in the passenger's seat. He wasn't expecting that! Brian had left the car door open while he was taking his shopping bag out of the boot, and the dog had jumped in during that time. "He was just sitting there and didn't want to leave," Brian said. With no idea who or where the dog's owners were, Brian took the dog home with him.

"The dog was wearing a collar*, but it didn't have a name on it, so I decided to call him Dingo. I knew that I had to find Dingo's true owners as quickly as possible," Brian explained. "As a dog training expert, I run a blog for dog fans, so I used it to share the news about a lost dog who had got into my car!" he continued.

Two weeks later, the dog's owners, Kate and Robert, phoned Brian. They explained that because of a family event they had left their dog at home for one night, but when they arrived back the next day, he was gone! They had looked for him in their neighbourhood without success, but then a friend showed them Brian's blog. When they emailed Brian some pictures of them with Dingo, he invited them to come and pick up their dog. When they arrived, they had a present for Brian with them: a collar with Dingo's name on it. They wanted to show how grateful they were to him for taking care of their dog. What surprised Brian most was that the dog's real name was actually Dingo. What an incredible story!

Na podstawie: www.boredpanda.com

* **Collar** – obroża.

Przeczytaj zdania 4.1.–4.4. Zaznacz znakiem X w tabeli, które zdania są zgodne z treścią tekstu (T – True), a które – nie (F – False).

		T	F
4.1.	The dog got into the car when Brian was getting something out of the back of the car.		
4.2.	Brian used the internet to find Dingo's owners.		
4.3.	The dog's owners were away from home for two weeks.		
4.4.	The text is about how to transport dogs safely by car.		

Uzupełnij luki w zdaniach 4.5.–4.7. zgodnie z treścią tekstu, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać jego sens. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

4.5. Brian went to the shop to get some _____ and _____.

4.6. Brian put information about the lost dog on his _____.

4.7. The dog's owners gave Brian a _____ as a thank-you gift.

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe
III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje (4.1., 4.2., 4.3., 4.5., 4.6., 4.7.).
III.1. Zdający określa główną myśl tekstu (4.4.).
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.
I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
4.1. T
4.2. T
4.3. F
4.4. F

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
4.5.	fruit and vegetables	vegetables and fruit / fruits and vegetables
4.6.	blog	website
4.7.	collar with Dingo’s name	collar for Dingo / dog’s collar

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych	Uzasadnienie
4.5.	fruit	Wymaga się uzupełnienia obydwu luk.
	vegetables and frut	Wymaga się poprawnego zapisu wyrazów *vegetables*, *fruit* pod względem ortograficznym (wyrazy z poziomu A1).
	basket and bags	Odpowiedź niezgodna z tekstem.
	greengrocer’s	Odpowiedź nielogiczna.
	groceries and food	Odpowiedź nieprecyzyjna.
4.6.	house	Odpowiedź niezgodna z tekstem.
	internet	Odpowiedź nie pasuje do otoczenia luki.
4.7.	gift	Odpowiedź nieprecyzyjna.
	phone / pictures / photos / dog	Odpowiedzi niezgodne z tekstem.
	brown collar	Odpowiedź uzupełniona elementem niezgodnym z tekstem.

ZNAJOMOŚĆ FUNKCJI I ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Zadanie 5. (0–5)

Przeczytaj tekst. Wybierz poprawne uzupełnienie luk 5.1.–5.5. Wpisz jedną z liter A–G w każdą lukę.
Uwaga: dwa wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. as	**B.** earn	**C.** enough	**D.** beach	**E.** never	**F.** swim	**G.** way

JOBS FOR TEENAGERS

If you are a teenager, and your parents don't give you **5.1**. _____ pocket money, you can get a weekend job. During the week, you concentrate on school and your duties at home, and at the weekends you work and **5.2.** _____ money.

If you like animals, you can work **5.3.** _____ a pet sitter and take care of your neighbour's dog or cat. During the holidays, you might be a swimming instructor or a lifeguard and spend the whole summer on a beautiful sandy **5.4.** _____. If you really try, you can definitely find a **5.5.** _____ to improve your finances!

Na podstawie: www.buzzle.com

Wymaganie ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymaganie szczegółowe

1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

5.1. C
5.2. B
5.3. A
5.4. D
5.5. G

Zadanie 6. (0–2)

Przeczytaj zdania. Wybierz poprawne uzupełnienie luk. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

6.1. I work with people _____ never drink coffee.
- **A.** who
- **B.** whose
- **C.** which

6.2. _____ home when you saw the accident?
- **A.** Have you cycled
- **B.** Will you cycle
- **C.** Were you cycling

Wymaganie ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymaganie szczegółowe

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

6.1. A
6.2. C

Zadanie 7. (0–4)

Do każdego pytania (7.1.–7.4.) dobierz właściwą odpowiedź (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli.
Uwaga: jedna odpowiedź została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnego pytania.

PYTANIA	ODPOWIEDZI
7.1. How was your sister's birthday party?	**A.** I visited him in hospital last week.
7.2. Have you seen Mike recently?	**B.** How about your favourite soup with breadsticks?
7.3. Do you happen to know if any buses go to the cinema from here?	**C.** It's not easy to prepare it this way, I'm afraid.
7.4. What are we going to have for supper?	**D.** It's within walking distance, but the number 18 goes there.
	E. One of the best I've ever been to.

7.1.	7.2.	7.3.	7.4.

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje […] w typowych […] sytuacjach […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
VII.4. Zdający wyraża swoje opinie (7.1).
VII.3. Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia (7.2).
VII.11. Zdający […] instruuje (7.3).
VII.8. Zdający proponuje […] (7.4).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

7.1. E
7.2. A
7.3. D
7.4. B

Zadanie 8. (0–2)

Uzupełnij luki 8.1.–8.2., układając w odpowiedniej kolejności wszystkie wyrazy podane w nawiasach, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne dialogi. Nie należy zmieniać formy podanych wyrazów. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów zdań.

Mike: You look impressed by this exhibition.

Brenda: I really am. I think **8.1.** (sculptures / the / these / best / are) _____ _____ I've ever seen!

Mike: Well, I don't really understand abstract art.

Frank: Do you want to go with me to the gym which has just opened in the town centre?

Tina: Are you sure they will let us in? I've heard that new members under the age of 18 are not accepted **8.2.** (accompanied / are / unless / they) _____ _____ by their parents.

Frank: Oh dear! I didn't know that!

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje […] w typowych sytuacjach […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
VII.4. Zdający wyraża swoje opinie (8.1).
VII.3. Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia (8.2).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

8.1. these sculptures are the best
8.2. unless they are accompanied

TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNEJ

Zadanie 9. (0–6)

Popatrz na zdjęcie. Odpowiedz na pytania 9.1.–9.3. pełnymi zdaniami w języku angielskim. W pytaniach 9.2. i 9.3. nie musisz udzielać prawdziwych odpowiedzi, możesz je wymyślić.

Źródło: www.yourconcierge.net

9.1. Where is this woman?

_____

_____

9.2. Would you like to celebrate your birthday there? Why? / Why not?

_____

_____

9.3. Why do people take pictures of their food before eating it?

_____

_____

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Wymagania szczegółowe

1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.1. Zdający opisuje ludzi […], miejsca […].
V.2. Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z […] teraźniejszości.
V.6. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich.
VIII.1. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych [...].

Przykładowe ocenione wypowiedzi

9.1. *in a restaurant*
9.2. *Yes, because it looks intresting and spacios. / No, because I don't like luxurius places.*
9.3. *They do it because they want to have pictures of interesting meals they ate.*

Ocena wypowiedzi (zgodnie z zasadami oceniania na str. 127-129)

9.1. 1 punkt – odpowiedź niepełna, bezbłędna.
9.2. 2 punkty – odpowiedź pełna, zgodna z treścią pytania i materiału ikonograficznego, w odpowiedzi występują drobne błędy.
9.3. 2 punkty – odpowiedź pełna, zgodna z treścią pytania, bezbłędna.

Zadanie 10. (0–8)

Ostatnio pomagasz swojej starszej sąsiadce. W e-mailu do kolegi z Anglii:

- **napisz, dlaczego zdecydowałeś/zdecydowałaś się jej pomagać**
- **wyjaśnij, na czym polega Twoja pomoc**
- **opisz reakcję sąsiadki na Twoją pomoc.**

*Napisz swoją wypowiedź w języku angielskim. Podpisz się jako **XYZ**.*
***Rozwiń** swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić **od 60 do 120 wyrazów** (nie licząc wyrazów podanych na początku wypowiedzi). Oceniane są: umiejętność **pełnego** przekazania informacji (4 punkty), spójność i logika wypowiedzi (1 punkt), zakres i poprawność środków językowych (3 punkty).*

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
V.2. Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości.
V.7. Zdający wyraża i opisuje uczucia i emocje.
VII.3. Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia.
VIII.3. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

Przykładowa oceniona wypowiedź

Hi John,
It's been three weeks since I've been helping Mrs Smith, my neighbour.

She is √ elderly lady and walking is a problem for her. I have a lot of time but I dicide to help her. I take √ rubish on Wensdays and Saturdays. I also work in the garden, which I very like.

Mrs Smith was very suprised when I offered my help for her. At the first she didn't want to accept √ but now she is very happy. Yesterday she even baked √ cake for me! I didn't know that helping other can be so enjoying.

Please write back to me. I hope you're fine.

XYZ

Ocena wypowiedzi (zgodnie z zasadami oceniania na str. 127–129)

Treść **–** 4 punkty: zdający odniósł się do wszystkich podpunktów polecenia i rozwinął każdy z nich.

Spójność i logika wypowiedzi **–** 1 punkt: wypowiedź jest w całości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu.

Zakres i poprawność środków językowych **–** 2 punkty: liczne błędy niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację, zadowalający zakres środków językowych.

2.5.8. Przykładowe zadania z rozwiązaniami (poziom rozszerzony)

Uwaga: numeracja zadań odpowiada numeracji zadań w części dotyczącej poziomu rozszerzonego bez dostosowania (str. 89–122).

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

Zadanie 5. (0–5)

Przeczytaj tekst, który został podzielony na cztery części (A–D), oraz pytania go dotyczące (5.1.–5.5.). Do każdego pytania dopasuj właściwą część tekstu.
Wpisz rozwiązania do tabeli.
Uwaga: w jednej części tekstu znajdują się odpowiedzi na dwa pytania.

In which paragraph does the author

5.1.	explain why a certain solution was adopted?	
5.2.	give examples of how the dish is sometimes altered?	
5.3.	state that the origins of the dish's name are not clear?	
5.4.	mention a misunderstanding that some people have about the dish?	
5.5.	refer to an improbable story which identifies the inventor of the dish?	

TOAD-IN-THE-HOLE

A. British cuisine is rich in culinary delicacies with strange names, for instance: bubble and squeak, pigs in blankets, angels on horseback. They are all part of Britain's cultural heritage. A dish with a particularly striking name is Toad-in-the-Hole. It is made of pork sausages baked in crispy batter[1] and served with gravy. The sausages resemble toads peeking out of gaps in the batter. The dish dates back to the 18th century. But, shockingly enough, in a recent survey almost 16% of respondents in their 20s were sure this British classic contains an actual toad.

B. It is widely accepted that the dish was originally developed by lower-income families. During the Industrial Revolution, working conditions were harsh and the pay workers received was poor. At a time when meat was pricey, British families had to search for cheaper and filling ingredients in order to feed themselves at minimum expense. It was at this time that a great number of families discovered that combining a flour based batter with inexpensive cuts of meat and a hot, filling gravy[2] was an ideal combination for economical meals. Toad-in-the-Hole is a perfect example of this.

C. The etymology of the puzzling name of the dish has always been a source of debate. There is even a bizarre toad-related tale of doubtful authenticity connected with the dish. It goes like this: in Alnmouth, a village in North East England, a local golf course was overrun with toads. During a golf tournament, a toad pushed a golf player's ball out of the 18th hole using its head. This resulted in the player's consternation and the laughter of the group of onlookers. The chef at the local hotel supposedly came up with a dish to commemorate[3] this humorous moment by baking sausages in batter so that they looked like toads sticking their heads out of golf holes.

D. The dish itself has evolved. It is regarded as a British classic, but it has crossed cultural and social barriers and is eaten in many countries across the world. Today, recipes for Toad-in-the-Hole do not only include pork sausages. Literally any meat can be used: beef, mutton or lamb. And, of course, non-meat options are becoming increasingly popular. If you want to impress your friends by cooking a dish which is as British as hotdogs are American, you should try a simple recipe for Toad-in-the-Hole. You won't regret it. Your guests will love both its taste and its name.

Na podstawie: theculturetrip.com; englishbreakfastsociety.com; www.getreading.co.uk

[1] **Batter** – a mixture of flour, eggs, and milk or another liquid, used to make pancakes or to cover food before frying it.
[2] **Gravy** – a sauce made with meat juices and flour, served with meat and vegetables.
[3] **To commemorate** – to show honour to the memory of an important person or event in a special way.

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].

Wymaganie szczegółowe

III.4. Zdający znajduje w tekście określone informacje.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

5.1. B
5.2. D
5.3. C
5.4. A
5.5. C

Zadanie 7. (0–8)

Przeczytaj dwa teksty związane z zegarami. Wykonaj zadania 7.1.–7.8. zgodnie z poleceniami.

Tekst 1.

THE CLOCKS

At 19 Wilbraham Crescent, the machinery of the Law was in full swing[1]. There was a police surgeon, a police photographer and the fingerprint men. They moved efficiently, each occupied with his own routine. Finally, Detective Inspector Hardcastle arrived, a tall, poker-faced man with expressive eyebrows, and immediately set about ensuring that all he had put in motion was being done, and done properly. He introduced himself to Miss Pebmarsh. He knew a little about her, though their paths had never crossed professionally. But he had seen her about, and he was aware that she was an ex-schoolteacher. A young police constable who had arrived earlier on the scene of the murder had informed him about the mystery of the clocks, and now Hardcastle was determined to find out more.

“Miss Pebmarsh, when you left the house at approximately one-thirty, there were in this room only two clocks, the cuckoo clock and the grandfather clock. No others.”

“If I am to be absolutely accurate, I could not swear to that statement. Being blind[2], I would not notice the presence of anything not usually in the room. That is to say, the last time I can be sure of any of the contents of this room was when I dusted it early this morning. Everything then was in its place, I usually do this room myself despite my disability, as cleaning women are likely to be careless with ornaments.”

“Did you leave the house at all this morning?”

“Yes, when my cleaning woman arrived, I went as usual to the Aaronberg Institute. I left around 10 o’clock and returned here at about quarter to one. I made myself some scrambled eggs in the kitchen and a cup of tea and went out again, as I have said, at half past one. I ate my meal in the kitchen, by the way, and did not come into this room.”

“I see,” said Hardcastle. “So while you can say definitely that at ten o’clock this morning there were no additional clocks here, they could possibly have been introduced some time later.”

“As to that you would have to ask my cleaning woman, Mrs Curtin.”

“Thank you, Miss Pebmarsh. Now we are left with these following facts and this is where I want you to give me any ideas or suggestions that come to your mind. At some time during the day four clocks were brought here. The hands[3] of these four clocks were set at thirteen minutes past four. Now does that time suggest anything to you?”

Miss Pebmarsh shook her head, “Nothing at all.”

“Now we pass from the clocks to the dead man. It seems unlikely that he would have been let in by your cleaning woman and left in the house by her unless you had told her you were expecting him. But that we can learn from her. He came here probably to see you with a particular purpose, either on business or for a personal matter that he wanted to discuss. Between one-thirty and two forty-five he was killed. If he came here by appointment[4], you say you knew nothing of it. The door was unlocked, so he could have come in and sat down to wait for you – but why?”

"The whole thing's ridiculous," said Miss Pebmarsh impatiently. "Do you think that this man brought the clocks with him?"

"There's no sign of a container anywhere," said Hardcastle. "He could hardly have brought four clocks in his pockets. Now, Miss Pebmarsh, think very carefully. Is there any association in your mind, any suggestion you could possibly make about anything to do with clocks, or if not with clocks, say with the time? Four-thirteen? Thirteen past four?"

She shook her head.

"I've been trying to say to myself that it is the work of a lunatic or that somebody came to the wrong house. But that still wouldn't really explain anything. No, Inspector, I can't help you."

Na podstawie: Agatha Christie, *The Clocks*

[1] **To be in full swing** – reach the highest level of activity.
[2] **Blind** – unable to see.
[3] **Hands** – the long parts that move round a clock and show the time.
[4] **By appointment** – at a previously arranged time.

W zadaniach 7.1.–7.4. z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

7.1. Based on the first paragraph, Detective Inspector Hardcastle's manner can be described as
A. confident
B. defensive
C. compassionate

7.2. Which of the following happened <u>first</u> chronologically?
A. Miss Pebmarsh returned home to have a meal.
B. The clocks in the sitting room were dusted by Miss Pebmarsh.
C. Someone left the clocks in the sitting room without Miss Pebmarsh's knowledge.

7.3. In his conversation with Miss Pebmarsh, Detective Inspector Hardcastle
A. asked her to repeat the instructions she had given to the cleaning woman.
B. expressed his view that the victim might have come to her house intentionally.
C. enquired why she had left her house unlocked.

7.4. Which of the following sentences is NOT true?
A. The four clocks showed the same time.
B. Miss Pebmarsh was sceptical about the quality of Mrs Curtin's work.
C. Detective Inspector Hardcastle suggested that the victim had brought the clocks with him.

Tekst 2.

EDINBURGH'S CONSIDERATE CLOCK

Arrive in Edinburgh on any given day and there are certain things that can be guaranteed – the Gothic fairy-tale castle, the labyrinth of alleys and lanes, and possibly even the rain. There is something else we can depend on in the Scottish capital. That is the fact that the clock on top of the Balmoral Hotel is always wrong. By three minutes, to be exact. The 58m-high clock tower has been part of Edinburgh's skyline for more than 116 years, and has (almost) never told the right time - except for on 115 days. Confused?

When the clock, which overlooks Waverley Train Station in the centre of Edinburgh, was installed in the early 1900's, the time was set to be 180 seconds fast. This bold irregularity is, in fact, a historical quirk[1] first introduced in 1902 when the Edwardian-era building opened as the North British Station Hotel. Then, as now, the hotel and its clock overlooked the platforms and signal boxes of Waverley Train Station. The North British Railway Company owners wanted to make sure passengers wouldn't miss their trains. Given an extra three minutes, they thought, travellers would have more time to collect their tickets, reach their carriages and load their luggage before the stationmaster's whistle blew. This calculated miscalculation remains with us today.

That the clock is wrong every day of the year is not technically true. Its time is corrected every year to prepare for New Year's Eve, or Hogmanay as Scots call it. On that day the tower welcomes a master clockmaker who remedies the timekeeping error, simply because the clock needs to be right for the traditional countdown to the midnight bells. Beyond that, everyone relies on it being wrong.

The original clock was made by Hamilton & Inches, a luxury Edinburgh-based jeweller, and consists of four clock faces. It was wound manually until the 1970s, after which it switched to electricity. At least twice since then, the clock has required urgent intervention. In 2012, the clock ran 90 minutes late after a power cut caused by construction workers. Two years earlier, it stopped, for no apparent reason, for the first time in 108 years.

Today, the wrong time is taken for granted in Edinburgh. If someone wanted to change it, many people would object. People have grown used to this inconsistency. It's part of the city's heritage.

Na podstawie: www.telegraph.com; www.bbc.com

[1] **Quirk** – coś dziwnego, dziwactwo.

Uzupełnij luki w zdaniach 7.5.–7.8. zgodnie z treścią tekstu, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać jego sens. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

7.5. In the title, the author refers to the clock as “considerate” because _____
_____

7.6. The only day of the year when the clock shows the correct time is _____
_____

7.7. _____ why the clock stopped for some time in 2010.

7.8. According to the author, people living in Edinburgh _____
_____ if the clock was set to the right time.

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].

Wymagania szczegółowe

III.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście (7.1.).
III.6. Zdający układa informacje w określonym porządku (7.2.).
III.4. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje (7.3., 7.4., 7.6., 7.7., 7.8.).
III.9. Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne (7.5.)
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym. (7.5., 7.6., 7.7., 7.8.).
I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […]

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

7.1. A
7.2. B
7.3. B
7.4. C

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
7.5.	it helps people not to be late / it cares for train passengers	it was changed to be wrong with people's interest in mind / it prevents passengers from being late / the clock takes into consideration people's problem with timekeeping
7.6.	New Year's Eve / December 31	Hogmanay / the last day of the year / on New Year's Eve / New Years' Eve / New year Eve
7.7.	It is not known / It is not clear / No one knows / Nobody knows	There are no clear reasons / It is a mystery
7.8.	would protest / would be upset / wouldn't be pleased	would react negatively / will show their disapproval

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
7.5.	of a calculated miscalculation / the clock is always wrong / everyone knows it is wrong / it gives people time for consideration / it helps with the business on train station / the clock is very important for people
7.6.	New Year (Day) / the 115th day of the year
7.7.	First time in 108 years / There wasn't any reason
7.8.	would miss their trains / don't like / would be outcry

2.6. Egzamin maturalny na poziomie dwujęzycznym

Do egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym jako przedmiotu dodatkowego może przystąpić każdy absolwent, niezależnie od typu szkoły, do której uczęszczał oraz od tego, czy danego języka uczył się w szkole.

Egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym sprawdza ogólną kompetencję komunikacyjną absolwentów w zakresie wybranego języka obcego na poziomie zaawansowanym. W tym celu sprawdzane jest opanowanie wiadomości i umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego określonych w wymaganiach ogólnych i szczegółowych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu edukacyjnego (podstawa programowa III.DJ).

Dodatkowo absolwenci szkół lub oddziałów dwujęzycznych mają również prawo rozwiązać dodatkowe zadania egzaminacyjne z matematyki, biologii, chemii, fizyki, historii oraz geografii, przygotowane w języku będącym drugim językiem nauczania, zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie o systemie oświaty.

2.6.1. Część ustna

Celem części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym jest ocena sprawności mówienia, rozumianej jako kompetencja komunikacyjna zdającego w zakresie tworzenia złożonych, wieloaspektowych, spójnych i logicznych, płynnych wypowiedzi ustnych, reagowania językowego w różnorodnych, również złożonych i nietypowych sytuacjach oraz przetwarzania tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności. Zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w tej części egzaminu określają wymagania ogólne i szczegółowe wymienione w podstawie programowej kształcenia ogólnego, tj.:

- wymagania ogólne: I. Znajomość środków językowych, III. Tworzenie wypowiedzi, IV. Reagowanie na wypowiedzi, V. Przetwarzanie wypowiedzi.
- wymagania szczegółowe: I. Zakres tematyczny, IV. Tworzenie wypowiedzi ustnych, VI. Reagowanie w formie ustnej, VIII. Przetwarzanie tekstu w formie ustnej, IX. Wiedza o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem, XIII. Stosowanie strategii komunikacyjnych i kompensacyjnych, XIV. Świadomość językowa.

Część ustna egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym trwa około 15 minut. Egzamin ma formę rozmowy zdającego z osobą egzaminującą, w obecności drugiego członka zespołu przedmiotowego, który nie bierze aktywnego udziału w rozmowie. Zestaw egzaminacyjny składa się z dwóch zadań i zawiera materiał ikonograficzny i pytania/polecenia w języku obcym do zadania 1. oraz polecenie w języku polskim do zadania 2.

Przebieg egzaminu oraz ogólną charakterystykę poszczególnych zadań przedstawiono w TABELI 6.

TABELA 6. Część ustna egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym

	PRZEBIEG EGZAMINU CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ	CZAS TRWANIA
Czynności organizacyjne	Po wylosowaniu zestawu zdający przystępuje do egzaminu. Nie przewidziano dodatkowego czasu na zapoznanie się z treścią całego zestawu przed odpowiedzią.	-
Rozmowa wstępna	Egzaminujący zadaje zdającemu pytania związane z jego życiem i zainteresowaniami. Lista pytań do wyboru zamieszczona jest wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. Celem rozmowy jest umożliwienie zdającemu oswojenia się z sytuacją egzaminacyjną.	ok. 1 minuty
Zadanie 1. Odpowiedzi na trzy pytania odnoszące się do materiału stymulującego	• Zadanie 1. składa się z trzech części: a, b, c. • W każdej z części a i b zdający formułuje ok. jednominutową wypowiedź dotyczącą jednego z dwóch zdjęć zamieszczonych w zestawie. • Zadanie 1c: zdający formułuje ok. dwuminutową wypowiedź dotyczącą obu zdjęć zamieszczonych w zestawie. • Zagadnienie, którego dotyczy wypowiedź w każdej części zadania 1., jest wskazywane przez egzaminującego w formie pytania lub polecenia do omówienia; jest ono również wydrukowane w zestawie dla zdającego.	maks. 4 minuty 1a: 1 minuta 1b: 1 minuta 1c: 2 minuty
Zadanie 2. Prezentacja na podany temat oraz odpowiedzi na trzy pytania	• Zadanie 2. składa się z dwóch części: a, b. • Zadanie 2a: zdający wygłasza ok. trzyminutową prezentację na temat podany w zestawie egzaminacyjnym. W prezentacji zdający musi dogłębnie omówić temat w odniesieniu do trzech aspektów wskazanych w poleceniu. Polecenie jest sformułowane w języku polskim. Zdający ma ok. 2 minut na przygotowanie prezentacji. • Zadanie 2b: zdający odpowiada na trzy pytania postawione przez egzaminującego. Pytania są związane z tematyką prezentacji i zamieszczone są wyłącznie w zestawie dla egzaminującego. Zdający powinien udzielać rozwiniętych, pogłębionych odpowiedzi. W trakcie odpowiedzi udzielanych przez zdającego egzaminujący dwukrotnie lub trzykrotnie inicjuje rozmowę, np. poprzez poproszenie o dodatkowe wyjaśnienia, zachęcenie do pogłębienia wybranych aspektów odpowiedzi. Na udzielenie pełnych odpowiedzi na 3 pytania zdający ma ok. 5 minut.	maks. 10 minut 2a: 5 minut (wliczając czas na przygotowanie wypowiedzi) 2b: 5 minut

2.6.1.1. Ogólne zasady oceniania wypowiedzi ustnych

Oceny wypowiedzi zdającego w części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym dokonują członkowie zespołu przedmiotowego, przyznając punkty zgodnie ze skalą oceniania egzaminu ustnego. Każda wypowiedź jest oceniana pod względem: (a) zgodności wypowiedzi zdającego z poleceniem oraz (b) umiejętności językowych.

Ocena zgodności wypowiedzi zdającego z poleceniem jest dokonywana osobno dla:

- wypowiedzi w zadaniu 1. (od 0 do 6 punktów)
- prezentacji w zadaniu 2. (od 0 do 4 punktów) oraz
- odpowiedzi na pytania w zadaniu 2. (od 0 do 4 punktów).

Ogółem za zgodność wypowiedzi z poleceniem zdający może uzyskać maksymalnie 14 punktów.

Ocena umiejętności językowych jest dokonywana dla całej wypowiedzi zdającego, począwszy od rozmowy wstępnej. W ocenie zakresu i poprawności struktur leksykalno-gramatycznych bierze się pod uwagę ich zróżnicowanie i poprawność oraz wpływ ewentualnych błędów językowych na komunikację. W ocenie wymowy i płynności wypowiedzi bierze się pod uwagę poprawność wymowy w zakresie pojedynczych dźwięków i/lub akcentowania, i/lub intonacji oraz ogólną płynność wypowiedzi. Ogółem za umiejętności językowe zdający może uzyskać maksymalnie 16 punktów.

Poniżej przedstawiono szczegółowe kryteria oceniania wypowiedzi w części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym wraz z krótkim komentarzem.

2.6.1.2. Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych

Zgodność z poleceniem

Zadanie 1. W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę stopień, w jakim zdający rozwinął swoją wypowiedź w odniesieniu do czterech elementów, odpowiednio po jednym w zadaniach 1a i 1b oraz dwóch w zadaniu 1c. Elementy w każdym z powyższych zadań rozumiane są jako zagadnienia wskazane w pytaniach/poleceniach egzaminującego, na których powinna koncentrować się wypowiedź zdającego.

- Jako element, do którego zdający *nawiązał*, należy uznać komunikatywną wypowiedź, w której zdający odniósł się do zagadnienia wskazanego w poleceniu i bardzo pobieżnie / ogólnikowo / krótko je omówił.
- Element należy uznać za *rozwinięty*, jeżeli zdający nawiązał do zagadnienia wskazanego w poleceniu i wnikliwie omówił co najmniej jeden jego aspekt.
- Zdający *nie nawiązał* do elementu wówczas, kiedy w swojej wypowiedzi odniósł się do zagadnienia, nie omawiając go nawet pobieżnie, LUB kiedy jego wypowiedź nie dotyczyła zagadnienia wskazanego przez egzaminującego, LUB kiedy jego wypowiedź była całkowicie niekomunikatywna.

Za wypowiedź przyznaje się od 0 do 6 punktów, zgodnie z TABELĄ A.

TABELA A

Do ilu elementów zdający nawiązał?	Ile elementów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt
3		4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2			3 pkt	2 pkt	1 pkt
1				1 pkt	0 pkt
0					0 pkt

Zadanie 2a. Prezentacja. W ocenie prezentacji bierze się pod uwagę następujące kryteria:

a. zgodność wypowiedzi z poleceniem, w tym omówienie tematu w odniesieniu do trzech aspektów wskazanych w poleceniu
b. stopień złożoności argumentacji
c. spójność i logika wypowiedzi
d. kompozycja wypowiedzi.

Wypowiedź ocenia się najpierw w odniesieniu do kryteriów a. i b., przyznając punkty zgodnie z TABELĄ B1.

TABELA B1

	liczba aspektów z polecenia omówionych w prezentacji			
	3	2	1	0
• wypowiedź na temat • argumentacja złożona	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
• wypowiedź na temat • argumentacja prosta	2 pkt	1 pkt	0 pkt	
• wypowiedź częściowo na temat • argumentacja złożona	1 pkt	0 pkt	0 pkt	
• wypowiedź częściowo na temat • argumentacja prosta	0 pkt			
wypowiedź nie na temat				

Jeżeli zgodnie z TABELĄ B1 wypowiedź zdającego została oceniona na co najmniej 1 punkt, ocenia się ją następnie w odniesieniu do kryteriów c. i d., przyznając punkty zgodnie z TABELĄ B2.

TABELA B2

1 pkt	• wypowiedź jest zorganizowana jako całość, jest spójna i logiczna ORAZ • wypowiedź zawiera rozwinięcie oraz wstęp i/lub podsumowanie
0 pkt	• wypowiedź nie spełnia któregokolwiek z warunków określonych dla 1 pkt LUB • wypowiedź została oceniona na 0 pkt zgodnie z TABELĄ B1

Wypowiedź „na temat” to wypowiedź, której myśl przewodnia nawiązuje do polecenia, a wszystkie elementy treści się z nią wiążą. Wypowiedź „częściowo na temat” to wypowiedź, której myśl przewodnia nawiązuje do polecenia, ale nie wszystkie elementy treści się z nią wiążą, zawiera fragmenty odbiegające od tematu.

Oceny stopnia złożoności argumentacji dokonuje się na podstawie wnikliwości, z jaką zdający omawia temat. Argumentacja „złożona" określa argumentację pogłębioną, tzn. nieskupiającą się wyłącznie na doświadczeniach bliskich i bezpośrednio znanych zdającemu, oraz taką, w której argumenty są poparte omówieniem i różnorodnymi przykładami. Argumentacja „prosta" natomiast określa argumentację powierzchowną, skupioną przede wszystkim na doświadczeniach bliskich zdającemu, w której argumenty mają głównie charakter ogólnikowy.

Wypowiedź „zorganizowana jako całość" to wypowiedź podzielona na części (segmenty), których liczba i uporządkowanie odpowiadają realizowanym funkcjom retorycznym (np. teza – argumenty – konkluzja). Wypowiedź nie może być jedynie zbiorem sekwencji myśli niepowiązanych ze sobą w całość, a liczba segmentów lub ich objętość nie może być nieproporcjonalna do ich roli w wypowiedzi. Oceny spójności wypowiedzi dokonuje się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej pomiędzy kolejnymi zdaniami i częściami następującymi bezpośrednio po sobie. Powiązania pomiędzy zdaniami/częściami wypowiedzi mogą, ale nie muszą być wyrażone za pomocą środków językowych, takich jak *Zacznę od…*, *Przechodząc do…*, *Kolejnym argumentem może być…*, *Za takim rozwiązaniem przemawia również…*, *Podsumowując, chciałbym….*

Zadanie 2b. Odpowiedzi na trzy pytania. W ocenie odpowiedzi udzielonych przez zdającego na trzy pytania zadane przez egzaminującego bierze się pod uwagę następujące kryteria:

a. adekwatność odpowiedzi do zadanego pytania
b. stopień złożoności argumentacji
c. adekwatność reakcji zdającego w problemowych sytuacjach komunikacyjnych stworzonych przez egzaminującego.

Wypowiedzi ocenia się najpierw w odniesieniu do kryteriów a. i b., przyznając punkty zgodnie z TABELĄ C1.

TABELA C1

Na ile pytań zdający odpowiedział adekwatnie?	W ilu odpowiedziach zdający zaprezentował złożoną argumentację?			
	3	2	1	0
3	3 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2		2 pkt	1 pkt	1 pkt
1			1 pkt	0 pkt
0				0 pkt

Jeżeli zgodnie z TABELĄ C1 wypowiedzi zdającego zostały ocenione na co najmniej 1 punkt, ocenia się je następnie w odniesieniu do kryterium c., przyznając punkty zgodnie z TABELĄ C2.

TABELA C2

1 pkt	zdający reaguje adekwatnie we wszystkich lub w znacznej części problemowych sytuacji komunikacyjnych stworzonych przez egzaminującego
0 pkt	• wypowiedzi nie spełniają warunku określonego dla 1 pkt LUB • wypowiedzi zostały ocenione na 0 pkt zgodnie z TABELĄ C1

Adekwatna odpowiedź na pytanie to wypowiedź zdającego skoncentrowana na zagadnieniu sformułowanym przez egzaminującego.

Adekwatna reakcja w problemowej sytuacji komunikacyjnej stworzonej przez egzaminującego określa wypowiedź zdającego, która stanowi wystarczającą realizację problemu postawionego przed zdającym. Oznacza to, że reakcja zdającego (a) powinna odnosić się wyłącznie do aspektu merytorycznego pytania oraz (b) nie powinna być niewystarczająco lub nadmiernie rozwinięta.

Umiejętności językowe

W ocenie umiejętności językowych bierze się pod uwagę następujące kryteria:
- zakres środków leksykalno-gramatycznych (od 0 do 5 punktów)
- poprawność środków leksykalno-gramatycznych (od 0 do 5 punktów)
- wymowa (od 0 do 3 punktów)
- płynność wypowiedzi (od 0 do 3 punktów).

Umiejętności językowe zdającego zaprezentowane podczas całego egzaminu ocenia się przyznając punkty zgodnie z poniższymi tabelami.

Zakres środków leksykalno-gramatycznych

5 pkt	• wypowiedź różnorodna pod względem frazeologicznym (związki wielowyrazowe, idiomy itp.) • szeroki zakres środków gramatycznych • szeroki zakres środków leksykalnych • precyzja użytych środków językowych • brak powtórzeń lub nieliczne powtórzenia (słów/wyrażeń)
4 pkt	*aspekty z 5 pkt i z 3 pkt w – mniej więcej – równych proporcjach*
3 pkt	• zadowalający zakres środków gramatycznych • zadowalający zakres środków leksykalnych • formułując wypowiedź, zdający dość często stosuje słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak *miły*, *interesujący*, *fajny* • dość liczne powtórzenia (słów/wyrażeń)
2 pkt	*aspekty z 3 pkt i z 1 pkt w – mniej więcej – równych proporcjach*
1 pkt	• ograniczony zakres środków gramatycznych • ograniczony zakres środków leksykalnych • formułując wypowiedź, zdający bardzo często stosuje słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak *miły*, *interesujący*, *fajny* • liczne powtórzenia (słów/wyrażeń)
0 pkt	• wypowiedź nie spełnia większości warunków określonych dla 1 pkt ALBO • brak wypowiedzi ALBO • wypowiedź w znacznej części lub całkowicie niekomunikatywna

Poprawność środków leksykalno-gramatycznych

5 pkt	• sporadyczne błędy gramatyczne • sporadyczne błędy leksykalne • błędy nie zakłócają komunikacji
4 pkt	*aspekty z 5 pkt i z 3 pkt w – mniej więcej – równych proporcjach*
3 pkt	• dość liczne błędy gramatyczne • dość liczne błędy leksykalne • błędy sporadycznie zakłócają komunikację ALBO • liczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji
2 pkt	*aspekty z 3 pkt i z 1 pkt w – mniej więcej – równych proporcjach*
1 pkt	• liczne błędy gramatyczne • liczne błędy leksykalne • błędy dość często zakłócają komunikację ALBO • bardzo liczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji
0 pkt	• brak wypowiedzi ALBO • wypowiedź w znacznej części lub całkowicie niekomunikatywna ALBO • bardzo liczne błędy gramatyczne i leksykalne, często zakłócające komunikację

Wymowa

3 pkt	• sporadyczne usterki w akcencie wyrazowym i zdaniowym, rytmie wypowiedzi oraz intonacji • sporadyczne usterki w wymowie poszczególnych słów i dźwięków • błędy w wymowie nie zakłócają komunikacji
2 pkt	• dość częste usterki w akcencie wyrazowym i zdaniowym, rytmie wypowiedzi oraz intonacji • dość częste usterki w wymowie poszczególnych słów i dźwięków • błędy w wymowie nie zakłócają komunikacji LUB sporadycznie zakłócają komunikację
1 pkt	• częste usterki w akcencie wyrazowym i zdaniowym, rytmie wypowiedzi oraz intonacji • częste usterki w wymowie poszczególnych słów i dźwięków • błędy w wymowie nie zakłócają komunikacji LUB sporadycznie/czasami zakłócają komunikację
0 pkt	• błędy w wymowie często zakłócają komunikację • brak wypowiedzi LUB wypowiedź w znacznej części lub całkowicie niekomunikatywna

Płynność wypowiedzi

3 pkt	w wypowiedzi nie występują pauzy LUB występują pauzy, jednakże nie są one nienaturalne
2 pkt	w wypowiedzi występują pauzy, które czasem są nienaturalne, jednak nie zakłócają odbioru komunikatu
1 pkt	pauzy w wypowiedzi występują często i są nienaturalne; czasami zakłócają odbiór komunikatu
0 pkt	• pauzy w wypowiedzi występują bardzo często i są nienaturalne; zakłócają odbiór komunikatu • brak wypowiedzi LUB wypowiedź w znacznej części lub całkowicie niekomunikatywna

Uwagi dodatkowe:

1. Jeżeli za wypowiedź przyznano zdającemu 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem w obydwu zadaniach, to za umiejętności językowe przyznaje się również 0 punktów.
2. Jeżeli za zakres środków leksykalno-gramatycznych przyznano zdającemu 0 punktów, to za poprawność środków leksykalno-gramatycznych przyznaje się również 0 punktów.

Zdający, który przystąpił do realizacji tylko jednego zadania, może za zakres i poprawność środków leksykalno-gramatycznych oraz wymowę i płynność wypowiedzi otrzymać maksymalną liczbę punktów określoną w poniższej tabeli.

LICZBA ZADAŃ, DO KTÓRYCH PRZYSTĄPIŁ ZDAJĄCY	ZAKRES ŚRODKÓW LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH	POPRAWNOŚĆ ŚRODKÓW LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH	WYMOWA	PŁYNNOŚĆ WYPOWIEDZI
1 zadanie	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty

Przykładowe zestawy zadań do części ustnej (na poziomie dwujęzycznym) znajdują się na stronach 177–185.

2.6.2. Część pisemna

2.6.2.1. Rozumienie ze słuchu

Podstawę zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu stanowią teksty dwukrotnie odtwarzane w sali egzaminacyjnej z urządzenia do odtwarzania płyt CD lub plików mp3.

RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.DJ: I, II.1.–II.11., VIII.2., VIII.5.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane, czytane przez rodzimych użytkowników języka
CZAS TRWANIA NAGRANIA	ok. 30 minut (całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań)

TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte, np.: wybór wielokrotny, dobieranie zadania otwarte, np.: zdania/tekst z lukami, odpowiedzi na pytania
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt
LICZBA ZADAŃ	15 zadań (3-4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	25%

2.6.2.2. Rozumienie tekstów pisanych

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych są oparte na tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.DJ: I, III.1.–III.12., VIII.2., VIII.5., VIII.6.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane
ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ TEKSTÓW	ok. 1700–2100 wyrazów
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte, np.: wybór wielokrotny, dobieranie zadania otwarte, np.: zdania/tekst z lukami, odpowiedzi na pytania
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt
LICZBA ZADAŃ	16 zadań (3-4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	27%

2.6.2.3. Znajomość środków językowych

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych (leksykalno-gramatycznych) są oparte na pojedynczych zdaniach lub krótkich tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym.

RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; ZAKRES ŚRODKÓW LEKSYKALNYCH; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.DJ: I, VIII.2., VIII.3., XIII, XIV
ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH	określony w *Informatorze* (str. 173–176)
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty oryginalne lub w minimalnym stopniu adaptowane
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte oparte na tekście, np.: • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte oparte na tekście lub na zdaniach, np.: • zadanie z lukami • transformacje • słowotwórstwo • tłumaczenie fragmentów zdań • gramatykalizacja • set leksykalny
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt
LICZBA ZADAŃ	14 zadań (3-4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	23%

2.6.2.4. Wypowiedź pisemna

Zadanie polega na napisaniu tekstu argumentacyjnego z elementami opisu, relacjonowania, sprawozdania, recenzji, pogłębionej argumentacji itp. w formie rozprawki, artykułu publicystycznego lub listu formalnego, np. do redakcji czasopisma (sekcja 2.6.2.5.). Zdający dokonuje wyboru jednego z dwóch podanych w poleceniu tematów i tworzy wypowiedź liczącą od 300 do 350 wyrazów. Każdy temat zawiera trzy elementy, które zdający powinien omówić w rozwinięciu pracy.

RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej III.DJ: I, V.1.–V.13., VII.1.–VII.15., VIII.1.–VIII.3., VIII.5., VIII.6., IX, XIII, XIV
PUNKTACJA	wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora zgodnie z następującymi kryteriami: • zgodność z poleceniem: od 0 do 5 punktów • spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 2 punktów • zakres środków językowych: od 0 do 4 punktów • poprawność środków językowych: od 0 do 4 punktów. Szczegółowe kryteria oceniania wypowiedzi pisemnej wraz z krótkim komentarzem przedstawiono poniżej (sekcja 2.6.2.6.).
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	25%

2.6.2.5. Formy wypowiedzi pisemnych

ROZPRAWKA to wypowiedź, w której zdający rozważa zagadnienie podane w poleceniu, przedstawiając argumenty, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami oraz/lub przykładami. Autor rozprawki, **zależnie od tematu**, powinien wyrazić aprobatę albo dezaprobatę wobec omawianego zagadnienia albo przedstawić argumenty za i przeciw, odpowiednio sygnalizując przyjęty schemat w tezie.

Dobrze napisana rozprawka:

- zawiera we wstępie zgodną z tematem, jasno sformułowaną tezę, która zapowiada oczekiwaną strukturę rozprawki, np.: *moim zdaniem, takie rozwiązanie ma dużo zalet…*; *uważam, że taka decyzja będzie miała negatywne skutki…*; *są plusy i minusy takiej decyzji…*; *… ma wiele zalet, ale spowoduje też wiele problemów*.
- w rozwinięciu omawia zagadnienie w sposób przejrzysty, logiczny; wszystkie argumenty przedstawione w rozwinięciu konsekwentnie wspierają postawioną tezę
- zawiera podsumowanie zgodne z tezą oraz argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
- charakteryzuje się stylem formalnym.

W ARTYKULE PUBLICYSTYCZNYM zdający wyraża swoje stanowisko wobec problemu/zjawiska społecznego wskazanego w poleceniu. Celem artykułu jest rzeczowe przedstawienie omawianej kwestii. Artykuł może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji, komentarze odautorskie, ocenę faktów, elementy opinii oraz może także podejmować próbę kształtowania opinii czytelników.

Dobrze napisany artykuł:

- ma tytuł przyciągający uwagę czytelnika

- zawiera wstęp, w którym autor stara się zachęcić czytelnika do przeczytania tekstu, np. przywołując fakt lub anegdotę, sygnalizując temat artykułu w formie pytania, używając barwnego języka
- może zawierać pytania zachęcające czytelnika do dalszych rozważań na temat poruszany w tekście
- zawiera zakończenie zgodne z treścią artykułu.

LIST FORMALNY jest napisany w odpowiedzi na sytuację określoną w zadaniu egzaminacyjnym. Może to być np. list czytelnika do gazety/czasopisma lub list mieszkańca do władz miasta. List może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji itp.

Dobrze napisany list formalny:
- zawiera we wstępie określenie celu, w jakim został napisany
- omawia dane zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny
- zawiera elementy typowe dla formy, w tym odpowiedni zwrot rozpoczynający i odpowiedni zwrot kończący.

Przykładowe zadania do części pisemnej (na poziomie dwujęzycznym) wraz z rozwiązaniami znajdują się na stronach 186–211.

2.6.2.6. Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych
W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna.

Zadania otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych
1. Odpowiedź musi być komunikatywna dla odbiorcy, zgodna z poleceniem oraz musi wskazywać, że zdający zrozumiał tekst.
2. O ile zasady oceniania określone dla danego zadania nie stanowią inaczej, odpowiedź nie jest akceptowana, jeśli zdający:
   - popełnia błędy, które
     - zmieniają znaczenie wyrazu
     - powodują, że użyty wyraz nie byłby zrozumiany przez odbiorcę jako wyraz, którym zdający powinien uzupełnić tekst
     - powodują, że odpowiedź jest niejasna, dwuznaczna lub wieloznaczna
   - używa zapisu odzwierciedlającego brzmienie wyrazu zamiast zapisu w poprawnej formie ortograficznej
   - udziela odpowiedzi, która:
     - nie jest wystarczająco precyzyjna

  - nie łączy się logicznie i/lub nie jest spójna z fragmentami tekstu otaczającymi lukę; nie jest logiczną odpowiedzią na pytanie
- udziela dwóch odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga – błędna
- podaje poprawną odpowiedź, ale uzupełnia ją elementami, które nie są zgodne z tekstem
- udziela odpowiedzi w języku innym niż wymagany w danym zadaniu.

3. Jeżeli lukę należy uzupełnić liczebnikiem, numerem telefonu, godziną lub wyrazem/wyrazami o wysokiej frekwencji w języku angielskim, wówczas wymagana jest pełna poprawność zapisu.
4. Jeżeli lukę należy uzupełnić wyrazem/wyrazami o niskiej frekwencji w języku angielskim, dopuszczalne są błędy językowe i/lub ortograficzne, o ile nie zakłócają komunikacji, a odpowiedź wskazuje, że zdający zrozumiał tekst.
5. Jeżeli lukę należy uzupełnić dłuższym fragmentem tekstu lub zadanie wymaga odpowiedzi pełnym zdaniem, kluczowe jest przekazanie komunikatu.

Uwaga!

1. W zasadach oceniania rozwiązań zadań ustalanych dla zadań w konkretnym arkuszu egzaminacyjnym mogą zostać określone wyjątki od powyższych zasad, np. dopuszczające uzgodniony katalog błędów w przypadku danego wyrazu.
2. Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

2.6.2.7. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych

Zgodność z poleceniem (elementy treści i formy)

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę elementy treści oraz elementy formy, które zostały zrealizowane w wypowiedzi, oraz jakość realizacji tych elementów.

Elementy treści. Realizację każdego z sześciu elementów treści ocenia się na skali 2–1–0 zgodnie z TABELĄ A.

TABELA A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

<table>
<tr><th colspan="2">Elementy treści</th><th>2</th><th>1</th><th>0</th></tr>
<tr><td rowspan="2">1. Wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi</td><td rowspan="2">R*</td><td>teza jest jasna, zgodna z tematem ORAZ argumentacją przedstawioną w rozwinięciu</td><td>teza nie jest w pełni poprawna, np.
– teza nie jest w pełni zgodna z tematem ALBO argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
– teza znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu</td><td>brak tezy

teza zawiera poważne usterki, np.
– teza jest niezgodna z tematem
– teza znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
– teza niejasna, trudna do wskazania

wstęp niekomunikatywny</td></tr>
<tr><td colspan="3">W pełni poprawna teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki. Jeśli teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, może być zakwalifikowana maksymalnie na poziom 1.</td></tr>
</table>

	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, np. w formie pytania lub cytatu	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. – wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne – bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) – ciekawe, oryginalne, ALE odbiegające od tematu	brak wprowadzenia wprowadzenie niezgodne z tematem wprowadzenie niejasne wprowadzenie niekomunikatywne
	L*	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. – nie określa celu – określa cel/powód pisania listu, ALE odbiega od tematu – cel nie jest określony jasno – wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)	brak wstępu wstęp niezgodny z tematem wstęp niejasny wstęp niekomunikatywny
2. Pierwszy element tematu **3. Drugi element tematu** **4. Trzeci element tematu**	**R A L**	wieloaspektowa ORAZ/ LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchowna realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. – zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając; – zdający odnosi się do 1-2 aspektów i omawia je niezbyt szczegółowo	brak wypowiedzi wypowiedź bardzo pobieżnie dotykająca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/określenie, nie rozwijając go/jej wypowiedź nie jest komunikatywna wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu
5. Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	**R A L**	zakończenie zgodne z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi zakończenie znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodne z treścią wypowiedzi zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztampowe), np. ogranicza się do przeformułowania tezy zdający powtarza wstęp w zasadzie tymi samymi słowami	brak zakończenia zakończenie nie jest komunikatywne zakończenie nie jest zgodne z tematem zakończenie znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodne z treścią wypowiedzi
6. Fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	**R A L**	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Opisy w TABELI A będą doprecyzowywane w odniesieniu do poszczególnych tematów w każdej sesji egzaminu maturalnego.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania elementów treści

1. Teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki, tj.
   - w przypadku rozprawki, w której zdający przedstawia swoją opinię, określać, jakie stanowisko w danej sprawie zajmuje zdający, np. *I think it is a good idea*; *In my opinion it is the wrong decision*; *I'm in favour of such a solution but I can also see a lot of dangers*; *This idea has many disadvantages.*
   - w przypadku rozprawki „za i przeciw" wskazywać, że będą rozpatrywane wady i zalety / dobre i złe strony, np. *There are advantages and disadvantages of …*; *… brings many benefits, but also has a number of drawbacks.*

   Teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, jeśli np.:
   - wskazuje na rozpatrywanie tylko wad ALBO tylko zalet w rozprawce „za i przeciw"
   - jest stwierdzeniem lub pytaniem, które nie pozwala na określenie, jakie stanowisko zajmuje zdający, np. *Is it a good idea?*; *Should this idea be introduced or not?*; *I can't say if it is good or bad*; *I don't know what to think about it.*
   - zdający określa wyłącznie stanowisko innych osób w rozprawce, w której ma wyrazić własną opinię, np. *Many people think this is a good idea, but it also has many opponents.*
2. Stanowisko wyrażone w tezie musi być spójne z treścią rozwinięcia rozprawki. Teza jest kwalifikowana jako „nie w pełni zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu", jeśli np.
   - zdający pomija w rozwinięciu kwestie zasygnalizowane w tezie (np. teza zapowiada argumenty za i przeciw, a w rozwinięciu zdający przedstawia tylko wady albo tylko zalety)
   - zdający wprowadza w rozwinięciu argumenty, które są sprzeczne z tezą (np. teza zapowiada omawianie pozytywnych stron jakiegoś zjawiska, a w rozwinięciu przedstawione są również jego wady).

   W przypadku rozprawki, w której zdający przedstawia swoją opinię, jest akceptowane podanie argumentów sprzecznych z postawioną tezą, pod warunkiem że zdający wskazuje na poglądy innych osób po to, żeby wyjaśnić, dlaczego się z nimi nie zgadza, np. *Although for many people this solution makes sense for economic reasons, in my opinion, money is not everything.*
3. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za część rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być jednocześnie realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
4. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu, który jest kluczowy dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
5. Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę jego zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.
6. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.

Elementy formy. Realizację każdego z czterech elementów formy ocenia się na skali 1–0 zgodnie z TABELĄ B.

TABELA B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. Elementy charakterystyczne dla formy	**R**	teza jest umiejscowiona we wstępie	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i odpowiedni zwrot kończący	
2. Kompozycja	**R A L**	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny, wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. Segmentacja	**R A L**	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest merytorycznie uzasadniony	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. Długość pracy	**R A L**	długość pracy mieści się w granicach 270–390 wyrazów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Uwaga: jedna usterka jest wystarczająca, żeby zakwalifikować pracę na 0 w danym podkryterium.

Ostateczną liczbę punktów za *zgodność z poleceniem* ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z TABELĄ C.

TABELA C.

Elementy treści	Elementy formy		
	4	3–2	1–0
12	5 pkt	4 pkt	3 pkt
11–10	4 pkt	3 pkt	3 pkt
9–8	3 pkt	2 pkt	2 pkt
7–6	2 pkt	2 pkt	1 pkt
5–4	2 pkt	1 pkt	1 pkt
3–2	1 pkt	0 pkt	0 pkt
1–0	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 7, a elementy formy oceniono na 2, za *zgodność z poleceniem* przyznaje się 2 punkty.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
1 pkt	Wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment (np. dłuższe zdanie lub 2–3 krótkie zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt; jeśli takich fragmentów jest więcej, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
   - braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
   - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania” z jednego czasu gramatycznego na inny)
   - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst
   - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
2. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
3. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
4. Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się, czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.
5. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
6. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
7. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą” na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

4 pkt	• bardzo szeroki zakres środków językowych • ogólna wysoka naturalność, różnorodność frazeologiczna oraz precyzja użytych środków językowych • styl stosowny i jednolity
3 pkt	• szeroki zakres środków językowych • dość liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych • styl stosowny i jednolity LUB sporadyczne niedociągnięcia w stosowności i/lub jednolitości stylu
2 pkt	• zadowalający zakres środków językowych • w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości • styl stosowny i jednolity LUB w pracy występuje kilka fragmentów, których styl jest niestosowny i/lub które zaburzają jednolitość stylu
1 pkt	• ograniczony zakres środków językowych • głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości • w pracy występuje kilka fragmentów, których styl jest niestosowny i/lub które zaburzają jednolitość stylu LUB styl niemożliwy do określenia ze względu na ograniczenia w zakresie środków językowych
0 pkt	• bardzo ograniczony zakres środków językowych • wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości • styl w znacznej mierze niestosowny i/lub niejednolity LUB styl niemożliwy do określenia ze względu na ograniczenia w zakresie środków językowych ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia

Praca może otrzymać wskazaną w tabeli liczbę punktów, jeśli spełnia wszystkie wymogi określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „bardzo szeroki zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się bardzo zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2+ (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2+ (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2+, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B2+, które

umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B2+, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie proste środki językowe.

Przez „naturalność" rozumie się charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń. Pod pojęciem „precyzji" rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu, unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *nice*, *great*, *interesting*, stosowanie typowych dla danego języka związków wyrazowych oraz struktur gramatycznych precyzyjnie pasujących do danej sytuacji komunikacyjnej (np. *enjoy immense popularity* zamiast *be very famous*; *Had I known about the competition, I would have entered.* zamiast *I didn't enter the competition because I didn't know about it.*).

Przez „stosowność" stylu rozumie się dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość" stylu rozumie się konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was writen in the 19th century.*

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)		
	sporadyczne błędy zapisu	dość liczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
sporadyczne błędy językowe	4 pkt	3 pkt	2 pkt
dość liczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt	1 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt	0 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt	0 pkt

1. W razie wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy na poziom niższy lub wyższy decyduje „waga" błędów oraz ich wpływ na komunikację.
2. Błędy interpunkcyjne są traktowane jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.
3. W wypowiedziach zdających, którym przyznano dostosowanie polegające na nieuwzględnianiu błędów zapisu, w przypadku bardzo licznych błędów językowych, które nie zakłócają komunikacji lub sporadycznie zakłócają komunikację, przyznaje się 1 punkt. Jeżeli błędy językowe są bardzo liczne i często zakłócają komunikację, przyznaje się 0 punktów.

4. W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne” błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne” błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
   - nieczytelna LUB
   - całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem LUB
   - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
   - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera **mniej niż 240 wyrazów**, jest oceniana wyłącznie w kryterium zgodności z poleceniem. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
5. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można jej również przyznać maksymalnie po 1 punkcie. W takich pracach oznacza się błędy.
7. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych oraz interpunkcyjnych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym. Takie błędy nie są oznaczane w pracy zdającego. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych.
8. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film*, *band*, np. *film* „M jak miłość”. Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym niż język egzaminu i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read* Nowe Horyzonty. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie

jest podkreślane linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.

9. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.
10. Praca w brudnopisie jest sprawdzana, jeżeli wyraz *Brudnopis* przekreślono i obok zostało napisane *Czystopis*.
11. Jeżeli zdający umieścił w pracy adnotację *ciąg dalszy w brudnopisie* i zakreślił, która część jest czystopisem, to ta część podlega ocenie.

2.6.2.8. Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy oznaczane są w tekście z wykorzystaniem oznaczeń podanych w Tabeli 7.

TABELA 7. Oznaczanie błędów w wypowiedziach zdających na poziomie dwujęzycznym

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA	PRZYKŁAD
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	*Marek lubić czekoladę.*
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	*Marek √ czekoladę.*
błąd ortograficzny	otoczenie wyrazu kołem	*Słońce gżeje.*
błąd językowy i ortograficzny w jednym wyrazie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	*Słońce gżać w lecie.*
błędy w spójności/logice	podkreślenie linią falistą	*Założyłem kurtkę, bo było gorąco.*
fragment odbiegający od tematu	objęcie nawiasami kwadratowymi	*[Fragment odbiegający od tematu.]*
fragment nie na temat	otoczenie ciągłą linią	*Fragment nie na temat.*
błędy interpunkcyjne	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku interpunkcyjnego	*Było ciepło , i deszczowo.* *Zrobiłem to √ ponieważ…*

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.
Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

2.6.3. Zakres środków gramatycznych

Zakres środków językowych na poziomie dwujęzycznym odnosi się do środków leksykalno-gramatycznych, znajomości których można oczekiwać od absolwenta szkoły ponadpodstawowej na poziomie B2+ (C1 w zakresie rozumienia wypowiedzi).

CZASOWNIK

1. Bezokolicznik (wszystkie formy) i formy osobowe.
2. Czasowniki posiłkowe *be, do, have.*
3. Czasowniki modalne i półmodalne (z bezokolicznikiem zwykłym, zwykłym ciągłym, perfektywnym i perfektywnym ciągłym):
   - *can*
   - *could*
   - *may*
   - *might*
   - *must, have to*
   - *will*
   - *shall*
   - *would*
   - *should*, *ought to*
   - *need, need to*
   - *dare*
   - *used to.*
4. Konstrukcje czasownikowe, np. *be going to, be able to, would like to.*
5. Czasowniki regularne i nieregularne.
6. Imiesłów czynny i bierny.
7. Czasowniki złożone (phrasal verbs).
8. Czasy gramatyczne:
   - *Present Simple*
   - *Present Continuous*
   - *Present Perfect*
   - *Present Perfect Continuous*
   - *Past Simple*
   - *Past Continuous*
   - *Past Perfect*
   - *Past Perfect Continuous*
   - *Future Simple*
   - *Future Continuous*
   - *Future Perfect*
   - *Future Perfect Continuous*
9. Tryb łączący, np. z czasownikami suggest, insist, recommend, demand.
10. Tryb przypuszczający: perfective/continuous/non-continuous aspect.

RZECZOWNIK
1. Nazwy rzeczy policzalnych i niepoliczalnych.
2. Liczba mnoga rzeczowników.
3. Rzeczowniki występujące tylko w formie pojedynczej lub mnogiej.
4. Sposoby wyrażania posiadania i przynależności.
5. Rodzaj.
6. Rzeczowniki złożone.

PRZEDIMEK
1. Przedimek nieokreślony.
2. Przedimek określony.
3. Przedimek zerowy.

PRZYMIOTNIK
1. Stopniowanie regularne i nieregularne używane do porównań w stopniu równym, niższym, wyższym i najwyższym oraz w konstrukcjach typu *the sooner, the better* i *I'm getting more and more impatient.*
2. Użycie przymiotników z *so* i *such.*
3. Przymiotniki dzierżawcze.
4. Przymiotniki po czasownikach postrzegania.
5. Miejsce przymiotników w zdaniu.
6. Kolejność przymiotników w grupie nominalnej.
7. Przymiotniki używane w funkcji rzeczownika, np. *the rich.*

PRZYSŁÓWEK
1. Stopniowanie regularne i nieregularne.
2. Przysłówki *too* i *enough*
3. Przysłówki o dwóch znaczeniowo różniących się formach, np. *hard-hardly, late-lately.*
4. Miejsce przysłówków w zdaniu.

ZAIMEK
1. Zaimki osobowe.
2. Zaimki dzierżawcze.
3. Zaimki zwrotne i emfatyczne.
4. Zaimki wskazujące.
5. Zaimki pytające.
6. Zaimki względne.
7. Zaimki wzajemne.
8. Zaimki nieokreślone, np.
   - *some, any, no, every* i złożenia z nimi
   - *none, either, neither*
   - *many, much, few, a few, little, a little*
   - *another, other, others, the other, the others*
   - *every, each*
   - *enough*
   - *both, all*
   - *either – or, neither – nor.*
9. Zaimki bezosobowe: *you, one.*

LICZEBNIK
1. Liczebniki główne.
2. Liczebniki porządkowe.
3. Liczebniki ułamkowe i dziesiętne.

PRZYIMEK
1. Przyimki z określeniami miejsca, czasu, kierunku, odległości, przyczyny, sposobu.
2. Przyimki po rzeczownikach, czasownikach i przymiotnikach.

SPÓJNIK
Spójniki, np. *and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although, however, so, in spite of, despite, yet, on condition that, supposing, providing/provided that, so as, even though, whereas, as if, as though, in case.*

SKŁADNIA
1. Zdania oznajmujące (twierdzące i przeczące) oraz pytające (pytania ogólne, szczegółowe, przeczące).
2. Zdania rozkazujące.
3. Zdania wykrzyknikowe.
4. Zdania z podmiotem *it,* np.
   - dla określania czasu, pogody, temperatury i odległości
   - w tzw. cleft sentences
   - w zdaniach w stronie biernej
   - w konstrukcji z *for/of* + dopełnienie + bezokolicznik
   - z *-ing*, np. *it's worth…, it's no use…*
   - w konstrukcji z bezokolicznikiem.
5. Zdania z podmiotem *there*, w tym zdania typu *There's no point in..., There's no denying/ telling...*
6. Zdania z dwoma dopełnieniami.
7. Zdania w stronie biernej, w tym:
   - z czasownikami *see, hear, make* i *help*
   - zdania typu *He is/was known to be dishonest. He is/was known to have been a spy.*
   - passive infinitive, np. *There are a lot of problems to be discussed.*
   - konstrukcje przyimkowe, np. *This house hasn't been lived in for a long time*.
   - konstrukcje imiesłowowe, np. *I heard my name mentioned. She likes being praised.*
   - konstrukcje z *get.*
8. Pytania typu question tags oraz dopowiedzenia z inwersją typu: *So do I, Nor/Neither do I.*
9. Pytania pośrednie.
10. Mowa zależna (twierdzenia, pytania i rozkazy, równoważniki zdań, krótkie odpowiedzi, question tags), w tym zdania z różnymi czasownikami wprowadzającymi, np. *deny, accuse, suggest.*
11. Zdania współrzędnie złożone.
12. Zdania podrzędnie złożone:
    - podmiotowe, np. *What I know about him is confidential.*
    - orzecznikowe, np. *The problem is that we need help.*

- dopełnieniowe, np. *He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party. All I did was (to) send him an apology*.
- przydawkowe ograniczające i opisujące z zaimkiem względnym lub bez (defining/non-defining clauses), np. *The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess. He came late, which surprised all of us.*
- okolicznikowe:
  - celu, np. *I did it so as to save him time. The Government passed that law in order that/ so [that] this kind of antisocial behaviour could be punished.*
  - czasu, np. *Say your name when they ask you.*
  - miejsca, np. *They found themselves where they had never been before.*
  - porównawcze, np. *Sylvia's garden isn't so big as Margaret's [is]. I respect him more than words can say*. *Jake has as much courage as his older brother [has]. He speaks to me as if/though I were a child.*
  - przyczyny, np. *I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.*
  - przyzwolenia, np. *Although he was big and strong, he didn't want to fight.*
  - skutku, np. *I worked till late so I was tired.*
  - sposobu, np. *Do as I tell you*.
  - stopnia, np. *He was so engaged in his work that he didn't hear anyone.*

13. Zdania warunkowe typu 0, I, II, III oraz mieszane.
14. Zdania wyrażające życzenie, preferencje lub przypuszczenie np. z wyrażeniami *I wish, I'd rather, I'd sooner, I'd prefer, you'd better, suppose/supposing, if only, as if / as though, it's (high/about) time.*
15. Konstrukcje bezokolicznikowe, imiesłowowe i gerundialne:
    - czasownik + bezokolicznik (w tym np. *to be to, to be supposed to*)
    - czasownik + rzeczownik odsłowny (gerund)
    - czasownik + dopełnienie + bezokolicznik
    - czasownik + dopełnienie + bezokolicznik bez *to*
    - czasownik + dopełnienie + imiesłów czynny
    - czasownik + dopełnienie + imiesłów bierny
    - konstrukcje z bezokolicznikiem typu *He was the first to come. I'm glad to see you.*
16. Konstrukcja *have something done, get sth done, have sb do sth, get sb to do sth.*
17. Inwersja stylistyczna i inne formy emfatyczne, w tym:
    - po wyrażeniach przeczących i ograniczających, np. *seldom, rarely, hardly, never, only,* w zdaniach typu *Rarely do I see so much enthusiasm in her eyes.*
    - po przysłówkowych okolicznikach miejsca, np. *Here comes the bride.*
    - cleft sentences, np. *It was John who told me that. What I like about him is his smile.*

2.6.4. Część ustna. Przykładowe zestawy zadań

Przykładowe pytania do rozmowy wstępnej

Egzamin maturalny z języka angielskiego
na poziomie dwujęzycznym
Rozmowa wstępna (wyłącznie dla egzaminującego)

Rozmowa wstępna	*1 minuta*

Egzaminujący:	**Good morning / afternoon / evening.** **My name is …… , and this is my colleague …… .** **What's your name?**
Zdający:	……
Egzaminujący:	**Thank you. Choose one set and give it to me, please.** **In this part of the exam I'm going to ask you some questions. Can we start?**
Zdający:	……
Egzaminujący:	• *What is the most memorable event from your childhood?* • *Which TV programmes do you find worth watching? (Why?)* • *Do you often visit museums? (Why? / Why not?)* • *What would you do if you won a lot of money in a lottery?* • *Would you prefer to work in Poland or abroad? (Why?)* • *What do you do to keep fit?* • *What can be appealing about travelling alone?* • *Who do you usually turn to for advice? (Why?)* • *Would you like to run your own company? (Why? / Why not?)*
Zdający: *🕐 ≈ 1 min*	……
Egzaminujący:	**Thank you.** <proszę przekazać zestaw zdającemu>

Przykładowe zestawy egzaminacyjne

Zestaw 1.	**Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym** ***Wersja dla zdającego***

Zadanie 1.	***4*** *minuty*

A

How likely is it that there will be many artificial trees like these ones in Poland in the near future?

B

Why might the people in the picture have decided to spend their time in this way?

C

What do these pictures have in common and how do they differ regarding the approach to environmental issues?

Źródła:
www.dailymail.co.uk
www.broadrippleindy.org

Zestaw 1.	**Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym** ***Wersja dla zdającego***

Zadanie 2.	***10*** *minut*

Wypowiedz się na temat podany poniżej. W swojej wypowiedzi musisz przytoczyć argumenty odnoszące się do podanych aspektów.

Jaki jest wpływ sztuki na rozwój człowieka?
- **wiedza**
- **wrażliwość**
- **kreatywność**

Czas przeznaczony na przygotowanie się do odpowiedzi: ok. 2 minut.
Czas przeznaczony na wypowiedź: do 3 minut.

Zestaw 1.	**Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 1.	***4*** *minuty*

Egzaminujący: 1a

Let's start with Task 1. Look at picture A and tell us how likely it is that there will be many artificial trees like these ones in Poland in the near future. You have about a minute for this.
[*Po upływie ok. 10 sekund proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający: ≈ *1 min*

……

Wersja dla zdającego

A

B

Egzaminujący: 1b

Thank you.
Look at picture B and tell us why the people in the picture might have decided to spend their time in this way. You have about a minute for this.
[*Po upływie ok. 10 sekund proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający: ≈ *1 min*

……

Egzaminujący: 1c

Thank you.
Look at both pictures. Could you tell us what these pictures have in common and how they differ regarding the approach to environmental issues? You have about two minutes for this.
[*Po upływie ok. 10 sekund proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający: ≈ *2 min*

……

Egzaminujący:

Thank you.
Let's move on to Task 2.

[*Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania, proszę powiedzieć:* **Thank you. This is the end of the exam.**]

Zestaw 1.	**Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 2.	🕒 ***10*** *minut*

Egzaminujący: **Read Task 2 and think about what you'd like to say. You have about two minutes to prepare.**

Zdający:
🕒 ≈ *2 min*

Egzaminujący: [*Po upływie ok. 2 minut proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający:
🕒 ≈ *3 min*

……..……

2a

Wersja dla zdającego
Wypowiedz się na temat podany poniżej. W swojej wypowiedzi musisz przytoczyć argumenty odnoszące się do podanych aspektów.
Jaki jest wpływ sztuki na rozwój człowieka?
- **wiedza**
- **wrażliwość**
- **kreatywność**

Czas przeznaczony na przygotowanie się do odpowiedzi: ok. 2 minut.
Czas przeznaczony na wypowiedź: do 3 minut.

Egzaminujący: **Thank you.**

2b

I'd like to talk to you about art. I'll ask you three questions and I'd like you to tell us what you think.

Pytania dla egzaminującego (należy zadać trzy):
1. Do you think that artists have a particular purpose when creating their works of art? Justify your opinion.
2. How would the world be different without art?
3. What criteria should there be to decide what is a work of art and what is not?
4. Should art undergo censorship? Why?/Why not?
5. Do you consider yourself an artistic person? Why?/Why not?

Dodatkowe wskazówki dla egzaminującego
Podczas rozmowy ze zdającym należy stworzyć **dwie** lub **trzy** z następujących sytuacji:
a. zakwestionować jeden z jego poglądów, zmuszając go do jego obrony lub zmiany
b. poprosić o dokładniejsze wyjaśnienie, zachęcając go do podania kolejnych argumentów w omawianej kwestii
c. poprosić o skomentowanie myśli wyrażonej przez Pana/Panią
d. poprosić go o przedstawienie argumentów przeciwnych do podanych przez niego
e. poprosić o wskazanie kolejnych możliwych przyczyn/skutków omawianej sytuacji
f. zadać inne pytanie prowadzące do dyskusji ze zdającym.

Zdający:
🕒 ≈ *5 min*

……..……

Egzaminujący: **Thank you. This is the end of the exam.**

Zestaw 2.	**Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym** ***Wersja dla zdającego***

Zadanie 1.	***4*** *minuty*

A

Would you ever consider building or buying a house in a place like this? (Why? / Why not?)

B

Why have the people who live behind this gate decided to employ a security guard?

C

What do the places presented in both photographs have in common and how do they differ as far as safety is concerned?

Źródła:
www.hotel-r.net
randfonteinherald.co.za

Zadanie 2.	***10*** *minut*

Wypowiedz się na temat podany poniżej. W swojej wypowiedzi musisz przytoczyć argumenty odnoszące się do podanych aspektów.

Czy w dzisiejszych czasach możliwe jest bycie zdrowym przez długie lata?
- **postęp medycyny**
- **żywność**
- **środowisko**

Czas przeznaczony na przygotowanie się do odpowiedzi: ok. 2 minut.
Czas przeznaczony na wypowiedź: do 3 minut.

Zestaw 2.	**Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym** ***Wersja dla egzaminującego***

Zadanie 1.	🕒 ***4*** *minuty*

Egzaminujący: **1a**

Let's start with Task 1. Look at picture A and tell us if you would ever consider building or buying a house in a place like this. (Why? / Why not?) You have about a minute for this.

[*Po upływie ok. 10 sekund proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający: 🕒 ≈ *1 min*

……

Wersja dla zdającego

A

B

Egzaminujący: **1b**

Thank you.
Look at picture B and tell us why the people who live behind this gate have decided to employ a security guard. You have about a minute for this.

[*Po upływie ok. 10 sekund proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający: 🕒 ≈ *1 min*

……

Egzaminujący: **1c**

Thank you.
Look at both pictures. Could you tell us what the places presented in both photographs have in common and how they differ as far as safety is concerned? You have about two minutes for this.

[*Po upływie ok. 10 sekund proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający: 🕒 ≈ *2 min*

……

Egzaminujący:

Thank you.
Let's move to Task 2.

[*Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania, proszę powiedzieć:* **Thank you. This is the end of the exam.**]

Zadanie 2.	🕒 ***10*** *minut*

Egzaminujący: **Read task 2 and think about what you'd like to say. You have about two minutes to prepare.**

Zdający:
🕒 ≈ *2 min*

Egzaminujący: [*Po upływie ok. 2 minut proszę – jeśli to konieczne – zapytać:* **Can you start, please?**]

Zdający:
🕒 ≈ *3 min*

……

2a

Wersja dla zdającego
Wypowiedz się na temat podany poniżej. W swojej wypowiedzi musisz przytoczyć argumenty odnoszące się do podanych aspektów.
Czy w dzisiejszych czasach możliwe jest bycie zdrowym przez długie lata?
- **postęp medycyny**
- **żywność**
- **środowisko**

Czas przeznaczony na przygotowanie się do odpowiedzi: ok. 2 minut.
Czas przeznaczony na wypowiedź: do 3 minut.

Egzaminujący: **Thank you.**

2b

I'd like to talk to you about health. I'll ask you three questions and I'd like you to tell us what you think.

Pytania dla egzaminującego (należy zadać trzy):
1. How do you understand the saying that health is not simply the absence of sickness?
2. Tell us about a situation from your or someone else's life when a small change of habits improved that person's overall health.
3. Would you actually like to live to be one hundred years old? Why? / Why not?
4. What changes do you find necessary to make the healthcare system work more effectively?
5. Why do you think people put their health at risk by using addictive substances?

Dodatkowe wskazówki dla egzaminującego
Podczas rozmowy ze zdającym należy stworzyć **dwie** lub **trzy** z następujących sytuacji:
a. zakwestionować jeden z jego poglądów, zmuszając go do jego obrony lub zmiany
b. poprosić o dokładniejsze wyjaśnienie, zachęcając go do podania kolejnych argumentów w omawianej kwestii
c. poprosić o skomentowanie myśli wyrażonej przez Pana / Panią
d. poprosić go o przedstawienie argumentów przeciwnych do podanych przez niego
e. poprosić o wskazanie kolejnych możliwych przyczyn / skutków omawianej sytuacji
f. zadać inne pytanie prowadzące do dyskusji ze zdającym.

Zdający:
🕒 ≈ *5 min*

……

Egzaminujący: **Thank you. This is the end of the exam.**

2.6.5. Część pisemna. Przykładowe zadania z rozwiązaniami

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Task 1. (0–5)

You are going to hear four people talking about a change of career. For questions 1.1.–1.5., choose the right speaker (A–D) and put a cross (X) in the appropriate column in the table. One speaker must be chosen twice. You will hear the recording twice.

Which speaker		**A**	**B**	**C**	**D**
1.1.	refers to a shift in consumer demand as a factor for switching career?				
1.2.	stresses the society-oriented aspects of his/her decision to change career?				
1.3.	realised that later in life he/she could regret shying away from a career decision?				
1.4.	put off the decision to quit his/her job for personal reasons?				
1.5.	emphasises the need for perseverance to succeed?				

Transkrypcja

Speaker A
For many years I worked for a trade magazine in the advertising industry. However, increasingly, I became disillusioned with the business. It seemed that all my creativity and resourcefulness was being used to promote stuff that didn't seem valuable to people around me. In 2006 I went backpacking for a few months in Asia and Africa and there I realised how narrow my view of the developing world was. I had negative connotations, without any idea of the vibrancy and real sense of kinship that still very much prevail there. When I came back, I decided to do something that sat better with my values and I started a communications consultancy focusing on ethical work.

Adapted from *John Lewis* department store magazine

Speaker B
In 2002 I was working for an engineering consultancy firm. However, the entrepreneurial bug was starting to bite. Employment felt something like a straightjacket. I had to conform to the opaque decisions of top executives and kept finding myself in a box. At the time my wife was pregnant with twins and it didn't seem like the best time for taking risk. But we kept talking about me setting up on my own and when the twins were born, I finally made the big move. Sarah is a solicitor, so I knew we would still be able to pay the mortgage, despite my new freelance income fluctuating wildly. The arrival of our daughters brought with it the nightmare of night-time feeds. I would get up half-conscious to prepare the milk, which would always be either too hot or too cold. One day Sarah said, "Can't you do something about it? You're an engineer..." The eureka moment came in a restaurant. On a napkin, I sketched out my concept of a self-warming bottle. I patented my invention and it has been selling prolifically over the past few years.

Adapted from *John Lewis* department store magazine

Speaker C

In 1999 I was making good money as a corporate designer and my husband had a permanent job so we felt settled. However, the millennium was coming up and everyone seemed to be reassessing their lives and I had this urge to do something that would feed my soul. I had been a theatre designer, but I quit it when my daughter was born. Now I wanted my creative voice back and I decided I would rather take a big risk than stay where I was. It was one of those seminal moments when you think, "I am going to look back in 10 years' time and feel beaten because I didn't dare to try." I needed to find out if I could be any good as an artist. I took the plunge and survived. It's when you dare to really commit to something that magic happens.

Adapted from *John Lewis* department store magazine

Speaker D

I enjoyed the creative opportunities my job offered. However, the role of a graphic designer changed about 10 years ago. Lots of software programs emerged which gave people the confidence to do their own designs, and as a result the number of orders fell and graphic designers' input was devalued in the eyes of the client. Since I had some financial resources, I took the bold decision to open my own coffee shop. Obviously, there were some mishaps at the beginning. However prudent you are, it's inevitable that certain things won't go according to plan. I remember I had spent a lot of time searching for a particular coffee supplier and then it turned out that he wasn't able to deliver on his promise. I was obviously upset, but I had to carry on and managed to get an alternative supplier who was actually better. The trick is not to let adversity deter you.

Adapted from www.mycareerswitch.com

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiadane również w szybkim tempie […].

Wymagania szczegółowe

II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje (1.1., 1.3., 1.4., 1.5.).
II.2. Zdający określa główną myśl […] fragmentu wypowiedzi (1.2.).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1.1. D
1.2. A
1.3. C
1.4. B
1.5. D

Task 2. (0–4)

You are going to hear an interview with a writer. For questions 2.1.–2.4., choose the answer which best matches what you have heard by circling the appropriate letter (A, B, C or D). You will hear the recording twice.

2.1. The book was inspired by words and phrases that

A. make a special impact when used appropriately.
B. proved particularly popular with comedy series viewers.
C. were first used as punchlines in popular Internet jokes.
D. are interpreted differently depending on the listener.

2.2. What does Leslie say about popular catchphrases?

A. Ways of learning them have changed.
B. Speakers use them more consciously nowadays.
C. Users are sometimes unaware of their origin.
D. Few of them originate among African-American musicians nowadays.

2.3. Leslie refers to *American Idol* in order to

A. refute an argument.
B. draw an analogy.
C. deflect criticism.
D. express approval.

2.4. According to Leslie, people commonly use pop language to

A. adjust what they say to their interlocutor's expectations.
B. provoke a reaction from a large number of people.
C. manage a situation in which they feel vulnerable.
D. dismiss ironic comments about themselves.

Transkrypcja

Journalist: Good morning. You may have noticed that from time to time a book comes out that proves to be a true eye-opener. The latest publication by the acclaimed author Leslie Savan, entitled *Slam Dunks and No-Brainers*, is precisely this kind of book. It is a powerful and entertaining analysis of the phenomenon which she calls pop language. Leslie, what was it about the way Americans talk that inspired you to write the book?

Leslie Savan: I used to write a column about advertising, and I started to notice that certain words and phrases kept popping up in ads. I don't mean obvious ad lines like *new and improved*, but the more subtle stuff, like *You're gooood!* or *Yessss!* After a while I would read the same phrases in blogs and hear them in sitcoms or overhear in conversations in the street. Although they may sound like regular clichés, what I have named 'pop' words and phrases are much more than just that. They stand out from all the other words that surround them and seem to work like punchlines – as if they came with built-in applause signs and laughter tracks. If said properly, these pop words and phrases are certain to help us pull attention and consensus our way.

Journalist: Hmm, interesting. Now, Leslie, are we to think that pop talk is a purely 21st-century invention?

Leslie Savan: Oh, no. Not at all. Popular catchphrases run throughout history. During the early 19th century, for instance, London went crazy over *Flare up!* and *There he goes with his eye out!* People have always used catchphrases in a rote manner. Imitation, repetition and plugging in ready-made phrases are, after all, the methods by which humans learn speech. The roots of pop talk go deep and in many directions, but, rather unsurprisingly, our present-day pop talk is rooted in the speech of African Americans. Since the days of slavery, on through jazz, rock'n'roll, and now hip hop, they have contributed to what is known as pop more than any other social group. Some of these phrases just can't be said without an implicit nod to their source, like *You da man*, while others we think of as almost sourceless, like the most famous pop word of all time, *cool.* It's a word we use constantly, no matter what our age, and the vast majority of us are totally oblivious to its source.

Journalist: So what kind of phrases are best candidates for the pop phrase status?

Leslie Savan: Whether a phrase becomes pop language or not is typically determined by how universally that phrase is used. No matter whether a phrase starts as slang, jargon, a line in song lyrics or a group of words pronounced with attitude, it doesn't become a pop phrase unless it gets picked up by a mass audience. You might think of these phrases as the contestants on *American Idol*. To get votes from viewers, or in our case, the thumbs-up from the scriptwriters and language users generally, the words not only have to skillfully hit all the familiar notes but they have to evince some glamour. If they continue to win media exposure, and if they express something the wider public wants expressed, these phrases, no matter where they are from, will step into the spotlight as 'celebrity words', the stars, if you will, of our sentences.

Journalist: When are we most likely to employ these celebrity words and phrases, then?

Leslie Savan: Oh, there are hundreds of situations when people will resort to these pretested, media-favored phrases. They'll be used when we're stressed, or when we're defending our social turf, or when we're angry and just want to react to the frustrations of everyday life. In all these situations, instead of thinking, we'll just grab the nearest item from the enormous arsenal of phrases which will almost always guarantee a largely predictable outcome. We just say *Don't go there* if someone we talk to gets too nosy and we immediately start to feel more in control. We've even turned nice words, like *hello* and *excuse me*, into their evil twins: *Hel-lo?!, Ex-CUSE me?* What makes such phrases and words so powerful, what makes them so persuasive is the crowd of millions of people using them on an everyday basis.

Journalist: Leslie, thank you very much.

Leslie Savan: Not at all, my pleasure.

Adapted from Leslie Savan, *Slum Dunks and No-Brainers*

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiadane również w szybkim tempie […].

Wymagania szczegółowe
II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje (2.1., 2.2., 2.4).
II.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi (2.3.).

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
2.1. A
2.2. C
2.3. B
2.4. C

Task 3. (0–4)

You are going to hear a text about a kayak trip on the River Lea. Based on what you hear, complete the gap in each sentence (3.1.–3.4.). You will hear the recording twice.

3.1. The speaker claims that the factor which triggered his decision to purchase the kayak was _____.

3.2. In the speaker's neighbourhood the River Lea is _____.

3.3. When the speaker's kayak collided with a canal boat, he realized that he _____ _____ his abilities.

3.4. According to the speaker, his "voyage" resembled that of Christopher Columbus because both of them _____.

Transkrypcja

I was actually looking for custard creams when I set eyes on an inflatable kayak. She was docked next to a bulk shipment of cat food in my local discount supermarket. Her box showed a romantic couple paddling on a sunny lake, wearing gleeful smiles. I caught a gust of salty air from the fish counter, and felt the yearning for open water only true sailors feel in their souls. On the spur of the moment, I took the kayak to the checkout and named her HMS *Trolley.*

Her name was a tribute to her supermarket heritage, but came about also because shopping trolleys are the dominant aquatic species where I was going to launch her. The River Lea flows from Luton to the Thames, meandering past Olympic Park, Tottenham and Enfield where I live. In this part of London the river has a not entirely unfair reputation for griminess: a soup of oil slicks and fly-tipped fridges. But upstream, I'd heard, it was leafy and lovely. HMS *Trolley's* box said she was 'ideal for river adventures'. I could set out towards Hertford and the verdant countryside beyond. It would be a human-powered expedition into

the unknown and, best of all, it would begin in my back garden.

I took the kayak down to the riverbank and stepped aboard. The bow lurched up into the air like in the closing scenes of *Titanic.*Geese took flight. No sooner had I boarded than a sudden gust sent the kayak crashing into a canal boat. A man on board looked up from his Weetabix to see my panicked face at the porthole. My seafaring career to this point had centred on pedalos and inflatable sharks; eye-to-eye with the man eating Weetabix, I now understood I was out of my depth.

When the wind relented, I gained a bit of confidence. I perfected the art of steering between swans, and became used to the slosh and gurgle of the paddle. Upstream, the Lea became greener and wilder. The world around me seemed to expand. On certain stretches, the trees closed in over the river to form a green tunnel and the Lea became a pocket-Amazon, lost in the city, where you could hear the beating wings of a cormorant in flight and smell apple pie baking at a nearby factory.

Christopher Columbus believed he was in Asia when he made landfall in the Americas. Similarly, though I'd planned to disembark at Hertford, my expedition stopped short in front of a Harvester pub in Enfield. I deflated *HMS Trolley* and stepped aboard the train home. Lea water dripped from the kayak onto the commuters in the carriage, and my face beamed like the couple's on the box.

Adapted from *Lonely Planet Magazine*

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiadane również w szybkim tempie […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu ustnego […] tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Wymagania szczegółowe

II.5. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym […].
I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
3.1.	yearning for open water	the smell of fish / the image of a couple paddling on a lake
3.2.	dirty / polluted	full of dirt / not clean
3.3.	(had) overestimated	over estimated / overrated / did not judge correctly / misjudged / had been wrong about
3.4.	reached a different destination than they had planned	ended their journey in a different place than they had planned / did not reach their planned destination / did not travel as far as they had planned

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
3.1.	attractive price / his good humour / discount in a supermarket / the feeling of happiness
3.2.	leafy and wild / greener than in London / part of the Thames
3.3.	proved / not estimated
3.4.	didn’t reach Asia / stopped short during the trip / had problems on the water

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

Task 4. (0–8)

Read two texts about Sherlock Holmes. Do tasks 4.1.–4.8.

Text 1.

An excerpt from the preface to Anthony Horowitz's novel "The House of Silk", a Sherlock Holmes story narrated by Dr Watson.

I have often reflected upon the strange series of circumstances that led me to my long association with Sherlock Holmes, one of the most singular and remarkable figures of my age. If I were of a philosophical frame of mind, I might wonder to what extent any one of us is the master of our own destiny, or if indeed we can ever foresee the far-reaching consequences of actions which, at the time, may seem entirely trivial.

When I came back from Afghanistan, where I was badly wounded, I was seriously considering a move to the South Coast, a necessity forced on me by the stark reality of my rapidly diminishing finances. Cheaper rooms in London would have been a more desirable alternative, but I couldn't find anywhere even half suitable. So I made the decision to seek lodgings in Hastings: not as convivial as Brighton, but half the price. My personal possessions were packed. I was ready to go.

But then I met Henry Stamford, not a close friend of mine but an acquaintance. Had he not chosen to take a day off from the chemical laboratory where he was employed, I would not have bumped into him that memorable day. Lingering at Piccadilly Circus, he decided to stroll up Regent Street to Arthur Liberty's East India House to purchase a gift for his wife. It is strange to think that, had he walked the other way, I might never have met Sherlock Holmes because it was Stamford who suggested that I might share rooms with a man who worked at the same hospital as he, experimenting with a method of isolating bloodstains.

This was the great turning point of my life. I had never had literary ambitions. Indeed, if anyone had suggested that I might be a published writer, I would have laughed at the thought. But I think I can say, in all honesty and without flattering myself, that I have become quite renowned for the way I have chronicled the adventures of Sherlock Holmes. But when I was invited to speak at his memorial service at Westminster Abbey, I respectfully declined the invitation. Holmes had often sneered at my prose style. He accused me of vulgar romanticism and thought me no better than any Grub Street scribbler. I could not help but feel that had I taken my place at the pulpit, I would have felt him standing at my shoulder, gently mocking from beyond the grave whatever I might say.

It is a year since Holmes was found at his home on the Downs, stretched out and still, that great mind for ever silenced. When I heard the news, I realised that I had lost not just my closest companion and friend but, in many ways, the very reason for my existence. Two marriages, three children, seven grandchildren, a successful career in medicine and the Order of Merit awarded to me by His Majesty King Edward VII in 1908 might be considered achievement enough for anyone. But while in slumber, I still now and then fancy that I hear those familiar words: 'The game's afoot, Watson!' I wake up wishing it wasn't just a dream only to realise that I will never again plunge into the darkness and swirling fog of Baker Street with my trusty service revolver in my hand.

Why do I take up my pen again to stir up memories and tell the story of *The House of Silk*, a case which has never before been made public? Perhaps my reasons are selfish. It could be that, like so many old men with their lives behind them, I am seeking some sort of solace. The nurses who attend upon me claim that writing is therapeutic and will prevent me from falling into the moods to which I am sometimes inclined. But there is another reason, too. *The House of Silk* was, in some respects, the most sensational adventure of Sherlock Holmes' career but at the time it was impossible for me to tell it, for reasons that will become abundantly clear when you have got through to the last page. And yet it has always been my desire to set it down, to complete the Holmes canon. In this I am like a collector of rare stamps who cannot take full pride in his catalogue knowing there to be a specimen that has evaded his grasp. I cannot prevent myself. It must be done.

Adapted from Anthony Horowitz, *The House of Silk*

For questions 4.1.–4.4., choose the answer that best matches the text and circle the appropriate letter (A, B, C or D).

4.1. In the first paragraph, Watson implies that

A. certain circumstances make people prone to take wrong decisions.
B. people have limited control over how their lives turn out.
C. most people fear to take responsibility for their actions.
D. people's fate is decided by their superiors.

4.2. Based on Watson's description, we can conclude that he considers his meeting with Henry Stamford

A. an eerie coincidence.
B. a wasted opportunity.
C. an untimely twist of fate.
D. a fortuitous turn of events.

4.3. When reminiscing about Holmes, Watson feels

A. suspicious about the cause of Holmes' death.
B. resentful because Holmes had hampered his writing career.
C. regretful that his life of recklessness with Holmes was over.
D. disillusioned with the speech at the memorial service for Holmes.

4.4. In the last paragraph, Watson compares himself to a stamp collector to illustrate

A. what contribution the new story made to a change in his life priorities.
B. why he is determined to make the new story known to the public.
C. how the new story differs from the ones he wrote previously.
D. how writing the new story remedied his mood swings.

Text 2.

BBC'S *SHERLOCK*

Oh dear, what has the BBC done to Sherlock Holmes in their latest series? Well, for a start, they have taken away his cape and his deerstalker. And where is his pipe and his magnifying glass? All gone. Ah well, who cares about accuracy – it's entertainment that counts.

Gone also is Holmes' London and, with it, something of Holmes himself. The fog, a key part of the atmosphere of the stories, has vanished. It was a symbol of the inscrutable city whose mystery not even Holmes could penetrate. Raymond Williams argued that the detective story appears at roughly the same time as sociology and that both are a response to the complexity of urban life. Holmes' forensic skills give the illusion that the fog will be lifted. But it never is; except once. And what do we see then? A labourer going to work. As if scared that it has given away a secret, the fog rolls quickly down again.

Steven Moffat's updated version of the character swaps mist for internet transparency. As long as Watson is at the crime scene, Holmes can stay at Baker Street. He can solve crimes by means of a webcam, sitting in his own armchair. How was the hiker killed? Elementary. He was momentarily distracted by a car engine which backfired and was hit in the back of the head by his own boomerang. In the series, Holmes' power of reasoning is conveyed through technology. The camera zooms in on a visitor's coat, trousers and shoes to dramatize Sherlock's deductions about suspects or witnesses. The information flashes up on the screen just as it does on the eyes of Arnold Schwarzenegger's *Terminator*.

For me, the biggest flaw in the new series is the contrast between Holmes and Watson. In Conan Doyle's stories Holmes is thin, Watson stocky; Holmes is a brilliant thinker, Watson a plodder; Holmes is an ascetic, Watson a man who likes his creature comforts. These differences were also at the heart of the 14 feature films, made between 1939 and 1946, starring Basil Rathbone as Holmes and Nigel Bruce as Watson. But they have all but disappeared in this series, like footsteps in the fog. Benedict Cumberbatch at least looks like Holmes, but Martin Freeman as Watson is so anonymous, you could spend the evening with him and not recognise him the following day.

Adapted from www.timeshighereducation.com

Based on the text, complete sentences 4.5.–4.8.

4.5. The 1st paragraph implies that the author _____ _____ the BBC's take on Sherlock Holmes.

4.6. Fog plays an important role in Conan Doyle's stories as it contributes to _____ _____.

4.7. The case of the hiker's death shows that modern Holmes doesn't need _____ _____ to solve crimes.

4.8. In the last paragraph the author claims that Martin Freeman _____ _____ the part of Doctor Watson.

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Wymagania szczegółowe

III.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście (4.1., 4.2., 4.5.).
III.2. Zdający określa […] postawy nadawcy […] tekstu (4.3.).
III.4. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje (4.6., 4.7.)
III.9. Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne (4.4.).
III.1. Zdający określa główną myśl […] fragmentu tekstu (4.8.).
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym […]. (4.5., 4.6., 4.7., 4.8.).
I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

4.1. B
4.2. D
4.3. C
4.4. B

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowalnych
4.5.	disapproves of / does not like	is not impressed with / is not for
4.6.	the mystery of the city / the mysterious atmosphere	the feeling of mystery
4.7.	to leave home/Baker Street	to leave his armchair / to leave the place he lives in / to be at the crime scene
4.8.	is not right for / is a wrong choice for	should not have been chosen for / does not perform well

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
4.5.	did not watch / finds entertaining / doesn't care about
4.6.	the place where Sherlock lives / the complexity of urban life / the place's secret
4.7.	anybody's help / much effort / Dr Watson / any technology
4.8.	is wrong / is not convinced / disappoints

Task 5. (0–7)

Read the text. Do tasks 5.1.–5.7.

END THE EXILE

A. The sacred figures of the Elgin Marbles, sawn off the Parthenon by a Scottish nobleman over 200 years ago, are still kept in the British Museum. Where are they going, those grave maidens carrying wreaths, those weary bareback horsemen? I'm one of those who have long hoped that they are going back home to Greece. For many years, in light of official British indifference and even hostility, I feared I was merely **hoping against hope**, but now it seems the tide of opinion is turning. Not just because Lord Elgin took the Marbles wrongfully. But because it's time they left England. They have been here too long for England's good.

B. The Marbles in the British Museum are performers, trained as actors in a ceremony. But this is not the Panathenaic Procession. It is a Great British ceremony, about an imperial splendour which thought of itself as universal rather than merely national. The figures exhibited in the museum's Duveen Gallery no longer deliver Athens any more than the bagpipers who perform during banquets at Windsor Castle deliver Scotland. The Marbles are guests from Greece who became so well known in Britain during the 19th century that they were adopted into the family.

C. The controversy has been running for two centuries. In 1828, a Polish visitor to London wrote in her diary: "There [in Athens] everything had its reason for existence and meaning and formed one whole; here everything is in pieces, almost in ruins, without any sense or order. In a word, these remains brought to England are no longer what they were in Greece, where the common people, even through looking at them, developed their taste and perception." That remains the core of the returners' case. The Marbles only make sense when they are together in the context of the great building of which they were an integral part.

D. Repatriation is in vogue and the public mood is moving against the British Museum. But what about the fear of many big museums that returning the Marbles would trigger a flood of demands for other treasures to be repatriated – Berlin's Pergamon Altar back to Turkey or Napoleon's loot in the Louvre back to Venice and Egypt? Richard Allan MP, like the Greeks, insists that the Parthenon is a special case which sets no precedent. The Marbles, he says, are not isolated objects, but part of a monument that still exists. And that makes the difference.

E. Although the Marbles are the central symbol of the nation's identity, the Greeks no longer insist on property rights and suggest they could be loaned to the Acropolis Museum under British Museum authority. That could be a solution which humiliates neither side. After all, England has had its turn and sucked its own bizarre identity-juice from these stones. That was long ago, and they do not matter to this culture as they once did. Greece has been very patient, and should finally be able to welcome its exiles home.

Adapted from Neal Ascherson, "End the Exile", *The Observer.*

Read the text. For questions 5.1.–5.4., choose the appropriate paragraph and write the corresponding letter (A–E) in the table. One paragraph does not match any of the questions.

In which paragraph does the author		**Answer**
5.1.	mention the specific location of the Elgin Marbles within the British Museum?	
5.2.	imply that England would be better off if the Marbles were returned to Greece?	
5.3.	express hope for a pragmatic compromise?	
5.4.	refer to the most fundamental argument voiced by supporters of the repatriation of the Elgin Marbles?	

Based on the text, answer questions 5.5.–5.7 in the space provided.

5.5. Explain the meaning of the phrase 'hoping against hope' as used in the first paragraph?

_____

_____

5.6. In what way are the Elgin Marbles in London and bagpipers in Windsor similar in the eyes of the author?

_____

_____

5.7. Is Richard Allen in favour of the repatriation of all wrongfully obtained works of art? How does he justify his position?

_____

_____

Wymagania ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności […].

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Wymagania szczegółowe

III.4. Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje (5.1., 5.3., 5.4.)
III.9. Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne (5.5.).
III.10. Zdający rozpoznaje odniesienia do kontekstu cywilizacyjno-kulturowego i znaczenie symboli kulturowych (5.6.).
III.1. Zdający określa główną myśl […] fragmentu tekstu (5.7.).
III.7. Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście (5.2.).
VIII.2. Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym. (5.5., 5.6., 5.7.).
I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

5.1. B
5.2. A
5.3. E
5.4. C

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

Zad.	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowanych
5.5.	By using the expression the author implies that he hasn't lost hope, although the return of the Marbles is very unlikely. / On the one hand he hopes that the Marbles will get back to Greece, but on the other hand he doubts if it will ever be possible.	The author feels strongly that the Marbles should return to Greece, but he doesn't believe it will happen. / There is little hope for the Marbles' return to Greece.
5.6.	They have both, in a way, become a part of British culture. / Neither is	They don't convey the atmosphere of the place where they were created any

	really associated with the places they should represent any more.	more. / They have become over the years part of British culture.
5.7.	He is for repatriation only in case of works of art which are a piece of a bigger whole.	No, he considers that looted objects that are separate should not be returned but the Marbles are a special case. / Generally no, only when they are part of a monument which still exists.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad.	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
5.5.	The author has lost all hope for the Marbles' return to Greece. / The author thinks that the Marbles will return to Greece. / It means that the author is convinced that the Marbles will be returned.
5.6.	They are symbols of these/their countries. / They are used in England wrongfully. / They have little in common when it comes to the places of their origin.
5.7.	In his opinion all works of art should be returned and he gives some examples of such works of art. / Works of art should be returned and the Marbles are a precedent. / Richard Allen makes it clear that they can be loaned to Greece every time, so they should stay in England.

Task 6. (0–4)

Read the article. Four paragraphs have been removed from the text. Complete each gap (6.1.–6.4.) with the paragraph which fits best and put the appropriate letter (A–E) in each gap. There is one paragraph which you do not need to use.

ON THE TRAIL OF THE DINOSAUR RUSTLERS

Fossils are priceless. They provide invaluable clues about vanished lives, and their worth should never be measured in dollars. But Eric Prokopi made quite a bit of money dealing in fossils and, as it turns out, smuggling them. He pleaded guilty in December 2012 to illegally importing fossils, including dinosaur bones, into the United States. Prokopi's string of offences was finally exposed because of a dinosaur skeleton that was sold for $1m. It was one of the most shocking cases of dinosaur rustling in recent years.

6.1. _____

It seemed the valuable specimen was going to slip away into a private collection. For years, palaeontologists have watched as significant fossils have gone from field sites to wealthy collectors. Some researchers have even had dinosaurs stolen right out from under them, finding their carefully excavated sites turned into a shambles, littered with cigarette butts, tin cans and broken bones. There are, of course, legitimate dealers who abide by the laws on collecting, importing and selling fossils, but you'll always find dubious specimens at fossil or mineral shows.

6.2. _____

The cost of such transactions to science is grievous. Whoever had collected the tarbosaurus had stripped away almost everything of scientific importance about the animal: how the

bones were scattered in the rock where they were found, what chemicals were used to clean the skeleton, what other fossils were in the same or nearby layers. But palaeontologists were certain that the dinosaur came from the Cretaceous rock of Mongolia since its off-white bones were the same colour as other dinosaur remains found in the Gobi desert.

6.3. _____

However, *Heritage Auctions* said that it trusted the dealer it was working with and decided not to do anything about the complaints. Even though lawyers demanded that the auction be put on hold until the provenance of the skeleton could be settled, it went ahead. On the day, protesters even interrupted proceedings claiming, falsely as it turned out, to be speaking on the phone to a judge who had issued an order against the sale, but in vain.

6.4. _____

The investigation also revealed that the identity of the bones had been obscured by shipping them from Britain to the United States labelled as assorted reptile fossils. Prokopi was identified as the dealer and the tarbosaurus was seized by the US government.

Adapted from www.theguardian.com

A. And we can be certain that what's on public display is the tip of the iceberg. The real action at such events is behind closed doors in hotel rooms, where sellers save their most illicit deals for customers they feel they can trust. Countries around the world have passed laws that make it difficult to sell fossils legally, but dealers keep finding new ways around the law and the black market thrives.

B. But contrary to what you might expect, such a relative abundance of dinosaur specimens is important precisely because so many have been found. By comparing multiple specimens, even cutting up fossil bones to get a look at the microstructure of bone or drilling geochemical samples, researchers can get a better idea how dinosaurs grew up and how they varied as individuals.

C. Nevertheless, an enquiry was subsequently launched, and palaeontologists, now with the assistance of *Heritage Auctions*, confirmed that the skeleton must have been discovered in Mongolia. Furthermore, what had been offered for sale as a nearly complete individual animal turned out to be composed of several dinosaurs.

D. The ugly tale commenced when Texas-based *Heritage Auctions* put out a catalogue for an event in New York City. The lots included an *Ankylosaurus* skull, and the hyped star of the sale, a "75% complete" *Tarbosaurus bataar* skeleton. This dinosaur, which roamed Mongolia about 70 million years ago, was comparable in size and ferocity to its famous cousin *Tyrannosaurus rex*.

E. There was no reasonable doubt that the tarbosaurus had been stolen. China and Mongolia strictly regulate who is allowed to organize dinosaur expeditions and collect fossils, and where those specimens must be stored. There was no legal route by which the dinosaur could have ended up in a New York auction. Days before it was due to be sold, palaeontologists and the president of Mongolia objected to the sale.

Wymaganie ogólne

II. Rozumienie wypowiedzi.
Zdający rozumie […] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności […].

Wymaganie szczegółowe

III.5. Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

6.1. D
6.2. A
6.3. E
6.4. C

ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Task 7. (0–5)

Read the text. For questions 7.1.–7.5., choose the word or phrase which fits best in each gap. Circle the appropriate letter (A, B, C or D).

CIRCULAR THINKING

Whether it was a Druid temple, an astronomical calendar or a centre for healing, the mystery of Stonehenge has long been a source of speculation and debate. Now a dramatic new theory suggests that the prehistoric monument was in fact "an ancient Mecca on stilts".

Julian Spalding, an art critic and former director of some of the UK's leading museums, argues that the megaliths would not have been used for ceremonies at ground level but instead were foundations for a vast platform, long since lost, "a great altar" raised up high towards the heavens and able to support the **7.1.** _____ of hundreds of worshippers. "It's a totally different theory which has never been **7.2.** _____ before," Spalding told *The Guardian.* "We've been looking at Stonehenge the wrong way: from the earth, which is very much a 20th-century viewpoint."

Since Geoffrey of Monmouth wrote in the 12th century that Merlin had flown the stones from Ireland, theories on Stonehenge, from plausible to absurd, **7.3.** _____. In the last decade alone, the monument has been interpreted as "the prehistoric Lourdes" where people brought the sick **7.4.** _____ by the power of the magic bluestones from Wales, and as a haunted place of the dead contrasting with seasonal feasts for the living at nearby Durrington Walls.

Spalding, who is not an archaeologist, believes that other Stonehenge theorists have fallen into error by looking down instead of up. His evidence, he believes, lies in ancient civilisations worldwide. As far afield as China, Peru and Turkey, such sacred monuments were built high up. "All the great elevated altars of the past suggest that the people who built Stonehenge would never have performed celestial ceremonies on the lowly earth," he claims. "That would have been unimaginably **7.5.** _____ to the immortal beings."

Adapted from www.theguardian.com

7.1.
- **A.** balance
- **B.** weight
- **C.** volume
- **D.** freight

7.2.
- **A.** set in
- **B.** held up
- **C.** put forward
- **D.** brought about

7.3.
- **A.** have abounded
- **B.** used to abound
- **C.** have to abound
- **D.** were abounding

7.4.
- **A.** to being healed
- **B.** to have been healed
- **C.** for being healed
- **D.** to be healed

7.5.
- **A.** apprehensive
- **B.** reluctant
- **C.** insulting
- **D.** anxious

Wymaganie ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Wymaganie szczegółowe

I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

7.1. B
7.2. C
7.3. A
7.4. D
7.5. C

Task 8. (0–4)

Read the text. For questions 8.1–8.4, use the word given in brackets to form a word that fits the gap. The text must be logical and correct in both grammar and spelling. Write the missing word in the space provided.

WHY DO WE LIKE WHAT WE LIKE?

Whether in food, friendships, or political candidates, our tastes represent our identity. So it makes sense to think that likes and dislikes are formed through careful deliberation and rational decision-making – that is, through **8.1. (CHOOSE)** _____ where we wield some control.
Could it be that there are other things happening under our radar that are programming our likes and dislikes? Dig deep into the scientific literature and you'll hit upon a truth that might make you feel **8.2. (SETTLE)** _____. Our preferences are profoundly influenced by our genetic makeup, by factors in our environment that affect our genes, and by other genes forced into our systems by the innumerable microbes that dwell inside us. Consider why 25% of people have an aversion to broccoli. Researchers have found that this is because of a gene, the TAS2R38. The gene recognizes bitter chemicals like *thioureas*, which are **8.3. (PLENTY)** _____ in broccoli. People who have it are called *supertasters* and their DNA gives them taste buds that register *thiourea* compounds as **8.4. (REVOLT)** _____ bitter. This may be DNA's way of deterring them from eating harmful plants.
The truth is, every human behaviour is tethered to a genetic anchor.

Adapted from www.nationalgeographic.com

Wymaganie ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Wymaganie szczegółowe

I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

8.1. choices
8.2. unsettled
8.3. plentiful
8.4. revoltingly

Task 9. (0–2)

For questions 9.1.–9.2., complete each gap using the words given in brackets so that the sentence is logical and correct as far as spelling and grammar are concerned. You can change the form of the words given in brackets or add other words if necessary. Use <u>up to six words</u> including the words given in brackets. Do not change the order of the words given in brackets.

9.1. The hostages (*believe / release*) _____ _____ last night.

9.2. Don't hesitate to let me know (*you / happen / discover*) _____ _____ the reason for their betrayal.

Wymaganie ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Wymaganie szczegółowe

I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
9.1. are believed to have been released
9.2. if / when you happen to discover

TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNEJ

Task 10. (0–15)

Choose one of the topics below. Write a composition following the conventions of the genre indicated in the topic. Use between 300 and 350 words.

1. Czy organizowanie turystycznych lotów w kosmos jest dobrym pomysłem? Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na ten temat, odnosząc się do:
- rozwoju nauki
- finansów
- bezpieczeństwa.

2. W ramach lekcji historii Twoja klasa zorganizowała rekonstrukcję pewnego wydarzenia historycznego. Napisz **artykuł**, w którym uzasadnisz Wasz wybór wydarzenia historycznego, które postanowiliście odtworzyć, opiszesz przebieg imprezy i reakcje publiczności oraz wyjaśnisz, dlaczego warto takie imprezy organizować.

Przykładowe ocenione wypowiedzi

Temat 1.

People have been looking into the sky since time immemorial. Not long ago the Soviet Union and the US were still racing to send the first human into space. Fast forward sixty years and privately owned space technology companies aspire to send tourists to explore outer space. Commercial space flights which have captured people's imagination are definitely a revolutionary idea that I find thrilling.

Firstly, we should consider the educational aspect of such an experience. The data obtained from passengers would undoubtedly be valuable to the scientific community. Never in history has there been a chance to study the effects of zero-gravity on so many subjects, and the larger the sample, the higher the validity of the research. Furthermore, there is a philosophical element to embarking on a space journey. Rising so high above the Earth and comprehending how small we are in this vast universe and, at the same time, how much we have achieved, can effectively alter our world view.

The financial aspect of such an enterprise also requires attention. Although currently only a handful of people would be able to afford this out-of-this-world experience, high ticket prices could be extremely rewarding for the industry. With the market focused on customers with deep pockets, huge returns can be expected. And taking into consideration possible threats to the Earth itself, costly research might be

the key to our moving to another planet when ultimately ours turns out to be no longer habitable.

Last, but not least, we should focus on safety, which is critical for the success of any mission. Everyone has seen videos of a spacecraft malfunction, but such incidents happen only on a small fraction of space flights. The general assumption that space travel is dangerous is mainly attributed to perception bias. The media thrive on feeding viewers with pictures of disasters and human tragedy and our brains are more likely to remember calamity-ridden missions, but real life is much less precarious.

Summing up, commercial flights provide human beings with an unprecedented chance to explore outer space. Even though space tourism may seem hazardous and extravagant, in reality it has a rational basis, so it should not be feared or postponed. This revolution is happening now and the sooner we embrace it, the better.

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] złożone, wieloaspektowe, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].
V.6. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich.
V.8. Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty […].
V.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Ocena wypowiedzi (wypowiedź oceniona zgodnie z zasadami oceniania na str. 164–172)

Zgodność z poleceniem – 5 punktów:

elementy treści: teza adekwatna do tematu; trzy elementy tematu odpowiednio rozwinięte; podsumowanie wypowiedzi adekwatne do tematu i zgodne z treścią pracy; praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu.

elementy formy: poprawnie umiejscowiona teza; uwzględnione wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji między nimi; pełna konsekwencja w układzie graficznym pracy; długość pracy nie przekracza dopuszczalnych granic.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź w całości spójna i logiczna na poziomie zdania, akapitu i całego tekstu.

Zakres środków językowych – 4 punkty: bardzo szeroki zakres środków językowych; urozmaicone struktury gramatyczne; bogate słownictwo i frazeologia; zachowany jednorodny styl, adekwatny do treści i formy.

Poprawność środków językowych – 4 punkty: praca nie zawiera błędów.

Temat 2.

The Battle of Grunwald Our Own Way

Technological progress has changed significantly how we learn about the past. Thanks to search engines, we can gain knowledge about any historic event at the click of a key. But then, when you think about it, is the virtual experience realistic enough? Can we really get a feel of what life was like centuries ago by just looking at a computer screen? Together with my classmates, I decided to challenge computer-generated images and stage a re-enactment.

After hours of brainstorming, everybody came forward with their ideas about which historical event to stage. To play it safe, we finally opted for the Battle of Grunwald. It is one of the biggest victories in the history of Poland, one in which we were not expected to emerge victorious, but due to ingenious strategic planning and a stroke of luck, the unbelievable happened. Such a glorious triumph deserved to be commemorated.

When the big day came, everybody took up their positions and the event commenced. The noise of horses neighing and the sound of swords clanging could be heard all around and everybody was watching with bated breath. Through endless rehearsals we had become quite proficient in combat so the fighting was fierce. Dressed as medieval knights, clad in heavy armour, we led our troops under our chosen banner. The crowds which had gathered were much bigger than anticipated. They lived every moment of the performance. When the dust settled, the battlefield, overflowing with ketchup blood, slowly came into sight and a rapturous round of applause swept us off our feet.

When I parted from my classmates, I began reflecting on what had just happened and came to the conclusion that reading a Wikipedia page was completely different from the real experience, even though staged. So many of my senses were engaged. There were smells, sounds and the space which all belonged together and which will always be missing in the digital picture.

So why don't you take part in such an event the next time one is organised in your neighbourhood? Watching it online or reading about it will not bring even a fraction of the excitement the real experience offers.

Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] złożone, wieloaspektowe, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach […].

Wymagania szczegółowe

I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności […].
V.2. Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości […].
V.6. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich.
V.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Ocena wypowiedzi (wypowiedź oceniona zgodnie z zasadami oceniania na str. 164–172)

Zgodność z poleceniem – 5 punktów:

*elementy treśc*i: wstęp zawiera wprowadzenie do tematu; trzy elementy tematu odpowiednio rozwinięte; podsumowanie wypowiedzi adekwatne do tematu i zgodne z treścią pracy; praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu.

elementy formy: artykuł ma tytuł, uwzględnione wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji między nimi; pełna konsekwencja w układzie graficznym pracy; długość pracy nie przekracza dopuszczalnych granic.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź w całości spójna i logiczna na poziomie zdania, akapitu i całego tekstu.

Zakres środków językowych – 4 punkty: bardzo szeroki zakres środków językowych; urozmaicone struktury gramatyczne; bogate słownictwo i frazeologia; zachowany jednorodny styl, adekwatny do treści i formy.

Poprawność środków językowych – 4 punkty: praca nie zawiera błędów.

JĘZYK ANGIELSKI
Egzamin maturalny

JĘZYK ANGIELSKI
Egzamin maturalny

JĘZYK ANGIELSKI
Egzamin maturalny